

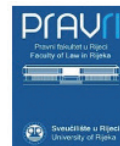

PERSONALIZED SOLUTION
IN EUROPEAN FAMILY AND
SUCCESSION LAW

PRIROČNIK ZA PRAKSO S PODROČJA ČEZMEJNIH PREMOŽENJSKIH IN DEDNOPRAVNIH RAZMERIJ PAROV

(Zbirka vzorčnih dokumentov s komentarji in smernicami)

MARÍA JOSÉ CAZORLA GONZÁLEZ
LUCIA RUGGERI
UR.

Dykinson, S.L.

Izjava o omejitvi odgovornosti: Vse informacije, sklici in vsebine, ki so podane v tej knjigi, so pripravljene kot splošne informacije ter za raziskovalne namene. Podatki v tej knjigi ne predstavljajo pravnih nasvetov. Za pridobitev pravnega nasveta glede katerega koli pravnega vprašanja, omenjenega v tej knjigi, se morajo bralci obrniti na svojega odvetnika. Noben bralec ne sme ukrepati ali opustiti ravnanja na podlagi informacij v tej knjigi, ne da bi prej poiskal pravni nasvet odvetnika v ustrezni državi.

Informacije v tej knjigi morda ne predstavljajo posodobljenih pravnih ali drugih informacij. Čeprav so bili sprejeti vsi previdnostni ukrepi za preverjanje točnosti informacij v tej knjigi, niti avtorji niti založnik ne prevzemajo nobene odgovornosti za napake ali opustitve. Za škodo, ki bi lahko nastala zaradi uporabe informacij, vsebine ali sklicev v tej knjigi, avtorji in založnik ne prevzemamo nobene odgovornosti.

© 2020 Authors as indicated in the e-book reserve their copyright. Copying is permitted only for non-commercial purposes provided that the source is cited. Each author is responsible for his or her own chapter or part of the chapter and the publisher assumes no liability for any use of the contents or violations of third party rights.

This project was funded by the European Union's
Justice Programme (2014-2020)

The content of this e-book represents the views of the authors only and is their sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

This e-book has been published within the EU Justice Project
“Personalized Solutions in European Family and Succession Law (PSEFS)”
No. 800821-JUST-AG-2017/JUST-JCOO-AG-2017.

Ta e-knjiga je na voljo v hrvaškem, španskem, slovenskem, angleškem in italijanskem jeziku in je bila objavljena s prilagoditvami za slabovidne.

Več informacij je na voljo na spletni strani projekta: www.euro-family.eu.

Publication year: 2020

ISBN (celota): 978-84-1377-031-4

ISBN: 978-84-1377-035-2

ZNANSTVENI ODBOR

Isabel Espín Alba

Manuela Giobbi

Nenad Hlača

Ana María Pérez Vallejo

Neža Pogorelčnik Vogrinc

Francesco Rizzo

Prevod v hrvaščino

Adrijana Martinović (1. poglavje) Maja Bukovac Puvača (2. poglavje)

Danijela Vrbljanac (3. poglavje)

Prevod v italijanščino

Karina Zabrodina (kazalo, uvod in 1. poglavje), Ivan Allegranti (predgovor, 2. in 3. poglavje)

Prevod v slovenščino

Dean Zagorac

Prevod v španščino

María José Cazorla González

KAZALO

PREDGOVOR	9
<i>Ana Blanca Fernández-Tresguerres García</i>	
UVOD	13
<i>María José Cazorla González</i>	
1. POGLAVJE. DOGOVORI O IZBIRI SODIŠČA IN PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI UREDBE (EU) 2016/1103	15
<i>María José Cazorla González</i>	
I. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI SODIŠČA	15
1. Ali so notarji pristojni za reševanje sporov in vprašanja glede premoženjskih razmerij med zakoncema oziroma partnerjema?	15
2. Ali je mogoče v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 skleniti dogovor o izbiri sodišča?	16
3. Ali lahko pravila o pristojnosti iz Uredbe (EU) 2016/1103 preprečijo koncentracijo povezanih postopkov pred sodišči iste države?	16
4. Katero sodišče je pristojno za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema v primeru zakonske zveze, ki je bila sklenjena pred 29. januarjem 2019?	17
5. Kako se v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 določa pristojnost sodišča?	18
6. Katero sodišče je pristojno, če je to področje urejeno v vsaki državi članici EU?	21
II. VZORČNI DOGOVORI	22
Dogovor o izbiri sodišča med zakoncema ali bodočima zakoncema Dogovor o izbiri sodišča glede premoženjskih razmerij med zakoncema v povezavi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze (Prvi odstavek 5. Člena Uredbe (EU) 2016/1103)	
III. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI PRAVA	22
1. Ali se Uredba (EU) 2016/1103 uporablja v vseh državah članicah od začetka njene veljavnosti?	22
2. Ali zakonca lahko izbereta pravo, ki se uporablja, v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103, če je bila zakonska zveza sklenjena pred 29. januarjem 2019?	23

3.	Kakšni so možni scenariji glede na načelo proste izbire prava, ki se uporablja?.....	23
4.	Ali lahko zakonca ali bodoča zakonca sporazumno spremenita pravo, ki se uporablja za njuna medsebojna premoženjska razmerja? Ali obstajajo kakšne zahteve za materialno veljavnost njunega dogovora?	24
5.	Ali Uredba (EU) 2016/1103 določa kakršne koli zahteve za veljavnost dogovora o izbiri prava?	24
6.	Kakšni so učinki dogovora o pravu, ki se uporablja, in kakšen je obseg prava, ki se uporablja?.....	25
7.	Kako dogovor o izbiri prava vpliva na pravice tretjih strank?	26
8.	Ali vsako sodišče v državah članicah zavezuje dogovor o izbiri prava v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103?	26
9.	Katero pravo se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, če prava nista izbrala?.....	27
10.	Če se zakonca o izbiri prava nista dogovorila, ali poznajo vse države veljaven premoženjski režim med zakoncema?	27
11.	Kakšen je zakoniti premoženjski režim med zakoncema v državah članicah?	28
12.	Kakšne možnosti vsaka država članica ponuja (bodočima) zakoncema glede izbire njunega premoženjskega režima poleg zakonitega režima iz prejšnjega vprašanja?	29
IV.	VZORČNI DOGOVORI	32
	Dogovor o izbiri prava med zakoncema ali bodočima zakoncema, sklenjen pred notarjem/odvetnikom	
	Dogovor o izbiri prava v pogodbi o ureditvi premoženjskopravnih razmerij (vzorec sporazuma o premoženjskih razmerjih zakoncev ali bodočih zakoncev)	
	Dogovor o izbiri prava, ki se uporablja, na podlagi običajnega prebivališča v državi članici ob sklenitvi dogovora o ureditvi premoženjskopravnih razmerij	
	Dogovor o izbiri prava za postopek prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze (pristojnost za odločanje o premoženjskopravnih režimih med zakoncema, ki se vzpostavi s tožbo: zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019)	
	Dogovor o izbiri prava, ki se uporablja za zakonske zveze, sklenjene pred 29. Januarjem 2019	
	Dogovor o izbiri prava, ki se uporablja glede skupnega premoženja v postopku za prenehanje življenjske skupnosti ali za razvezo zakonske zveze	
2.	POGLAVJE. DOGOVORI O IZBIRI SODIŠČA IN PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI UREDBE (EU) 2016/1104.....	33
	<i>Filip Dougan in Jerca Kramberger Škerl</i>	
I.	UVOD.....	33
II.	SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI SODIŠČA	34
1.	Ali Uredba (EU) 2016/1104 omogoča izbiro sodišča?.....	34
2.	Ali lahko stranki izbereta sodišča katere koli države?.....	34

3.	Kaj se zgodi, če se stranki odločita za sodišča države, ki ne sodeluje?	35
4.	Kdaj lahko stranki skleneta dogovor o izbiri sodišča?	35
5.	Ali obstajajo kakšne zahteve glede obličnosti dogovora o izbiri sodišča?	35
6.	Ali bodo sodišča vedno spoštovala izbiro strank?	35
7.	Kakšno je razmerje med pravom, ki se uporablja, in mednarodno pristojnostjo, če tako razmerje sploh obstaja?	36
8.	Ali je mogoče izbrati točno določeno sodišče v eni od držav ali le sodišča države na splošno?	37
9.	Ali Uredba (EU) 2016/1104 ureja materialno veljavnost dogovora o izbiri prava? ...	37
III. VZORČNI DOGOVORI		37
Dogovor o izbiri sodišča med registriranima partnerjema		
Dogovor o izbiri sodišča med bodočima registriranima partnerjema		
IV. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI PRAVA		37
1.	Ali je izbira prava po Uredbi (EU) 2016/1104 mogoča?	37
2.	Ali lahko stranki izbereta pravo katere koli države? Kaj se zgodi, če se stranki odločita za pravo države, ki ne sodeluje v okrepljenem sodelovanju?	38
3.	Ali vsa sodišča držav članic zavezuje dogovor o izbiri prava v skladu z Uredbo 2016/1104?	38
4.	Kdaj lahko stranki skleneta dogovor o izbiri prava? Ali lahko stranki svoj dogovor pozneje spremenita?	38
5.	Ali Uredba vsebuje zahteve glede obličnosti dogovora o izbiri prava?	39
6.	Ali Uredba (EU) 2016/1104 ureja materialno veljavnost dogovora o izbiri prava? ...	39
7.	Kakšni so učinki dogovora o izbiri prava in katera vprašanja ureja pravo, ki se uporablja in ki sta ga izbrala partnerja?	40
8.	Kako dogovor o izbiri prava vpliva na pravice tretjih strank?	40
V. VZORČNI DOGOVORI		41
Dogovor o izbiri prava med registriranima partnerjema		
Dogovor o izbiri prava med bodočima registriranima partnerjema		
Sprememba dogovora o izbiri prava		
VI. SMERNICE GLEDE DOGOVORA O UREDITVI PREMOŽENJSKIH RAZMERIJ MED PARTNERJEMA		41
1.	Kaj je dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema? Kakšno je razmerje med dogovorom o izbiri prava in dogovorom o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema?	41
2.	Ali obstajajo kakšne zahteve za obliko dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema?	41
3.	Ali Uredba (EU) 2016/1104 ureja materialno veljavnost dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema?	42

3. POGLAVJE. DOGOVORI O IZBIRI SODIŠČA IN PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI UREDBE (EU) 650/2012.....	43
<i>Ivana Kunda in Danijela Vrbljanac,</i>	
I. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI SODIŠČA	43
1. Ali je dovoljena izbira sodišča po Uredbi o dedovanju?	43
2. Ali lahko stranke izberejo le sodišča države članice na splošno ali pa se lahko odločijo tudi za točno določeno sodišče, ki naj bo v njihovi zadevi pristojno?	43
3. Ali stranke lahko izberejo več kot eno pristojno sodišče?	44
4. Ali mora biti dogovor o izbiri sodišča sklenjen v pisni obliki?	44
5. Ali lahko stranke kadar koli sklenejo dogovor o izbiri sodišča?	44
6. Kdo so nujne stranke dogovora o izbiri sodišča?	44
7. Ali je izbrano sodišče pristojno za vse ali le za del premoženja?	45
8. V kakšnih okoliščinah je priporočljivo, da stranke sklenejo dogovor o izbiri sodišča?	45
II. VZORČNI DOGOVORI.	45
Dogovor o izbiri sodišča	
III. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI PRAVA.....	46
1. Ali je dovoljena izbira prava po Uredbi o dedovanju?	46
2. Kako se izbira izrazi?	46
3. Ali je mogoče izbrati pravo katere koli države?	46
4. Ali je mogoče izbrati pravo tretje države?	46
5. Ali je mogoče izbrati več prav?	47
6. Ali je mogoče izbiro spremeniti ali preklicati?	47
7. Kdo lahko izbere pravo, ki se uporablja?	47
8. Ali mora biti izbira prava v pisni obliki?	47
9. Katere pravo ureja materialno veljavnost izbire prava?	48
10. V kakšnih okoliščinah je priporočljivo, da oseba izbere pravo, ki se uporablja?	48
IV. VZORČNI DOGOVORI.	48
Izbira prava	
Odstop od izbire prava	
BIBLIOGRAFIJA	49
SODBE SODIŠČA EU (SEU).....	51
PRILOGA I, VZORČNE DOLOČBE V FORMATU PDF	53
PRILOGA II, VZORČNE DOLOČBE V FORMATU PDF, KI OMOGOČA VNOS SPREMEMB.....	77

PREDGOVOR

V preteklih dvajsetih letih sem imela čast, da sem kot nacionalna strokovnjakinja lahko prispevala k oblikovanju evropskega pravosodnega prostora in sodelovala v pogajanjih ob sprejemanju večine pravnih instrumentov, ki so bili sprejeti v tem okviru. Mednje sodijo tudi tri uredbe, ki so predmet podrobnejše obravnave pri projektu *Personalized Solution in European Family and Succession Law (PSEFS)*, v okviru katerega je bilo pripravljeno tudi to delo.

Prav zaradi tega sem hvaležna profesorici Marií José Cazorla za vabilo in za priložnost, da lahko s tem predgovorom prispevam k projektu PSEFS. *Priročnik za prakso s področja čezmejnih premoženjskih in dednopravnih razmerij parov*, ki so ga pripravili prof. dr. María José Cazorla z Univerze v Almeriji, izr. prof. dr. Jerca Kramberger Škerl in as. Filip Dougan z Univerze v Ljubljani ter prof. dr. Ivana Kunda in doc. dr. Danijela Vrbljanac z Univerze na Reki, bo nedvomno olajšal razumevanje treh najpomembnejših uredb, ki zadevajo premoženjska razmerja evropskih družin.

1. Ob upoštevanju 65. člena Amsterdamske pogodbe in po prizadevanjih Evropskega sveta na zasedanju v Tampereju ter na podlagi 81. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, je slednja pristojna za harmonizacijo kolizijskih pravil in pravil o mednarodni pristojnosti. Na področju družinskega prava s čezmejnimi učinki o tovrstni harmonizaciji odloča Svet soglasno po posvetovanju z Evropskim parlamentom.

2. Kljub tej omejitvi Evropska unija korak za korakom, a odločno napreduje pri oblikovanju lastnega in edinstvenega družinskega in dednega prava. S tem izboljšuje mednarodno mobilnost in spodbuja prosti pretok delavcev, svoboščino, ki je temelj notranjega trga. Tudi Sodišče Evropske unije prispeva k razvoju tega področja, kar dokazuje sodba velikega senata z dne 5. junija 2018 (C-673/16), ki je razširila koncept zakoncev tudi na istospolne pare.

3. S pravno-tehničnega vidika so vsi instrumenti, ki so povezani z evropskim družinskim in dednim pravom, uredbe, ki omogočajo neposredno in enotno uporabo v državah članicah in ne zahtevajo nadaljnega prenosa v nacionalno zakonodajo.

4. Prvi pomembni korak na področju evropskega družinskega prava je predstavljala Uredba Bruselj II, ki je urejala pristojnost ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo. Že po nekaj mesecih njene uporabe pa so se pokazale pomanjkljivosti, kar je vodilo k njeni prenovi in sprejemu Uredbe 2201/2003 (t. i. Uredba Bruselj II bis). Slednjo pa bo kmalu nadomestila Uredba 2019/1111, ki se bo uporabljala od 1. avgusta 2022 in prinaša razširitev določb na področju mednarodne ugrabitev otrok.

5. Drugi pomemben korak pri ustvarjanju evropskega družinskega prava je bila Uredba 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah.

6. Uredbo Bruselj II bis je treba obravnavati v povezavi s Konvencijo z dne 19. oktobra 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, izvrševanju in sodelovanju v zadevah starševske odgovornosti in ukrepih za zaščito otrok, ki je bila sprejeta v okviru Haaške konference za mednarodno zasebno pravo in katere podpisnice so vse države članice EU.

Uredbo 4/2009 pa je treba obravnavati v povezavi s Konvencijo z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnin otrok in drugih oblik družinskih preživnin ter s Protokolom z istega dne o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti. Podpisnica obeh instrumentov, ki sta bila sprejeta v okviru Haaške konference za mednarodno pravo, je tudi Evropska unija in njene države članice (z izjemo Danske).

7. Pri sprejemanju instrumentov na področju evropskega družinskega prava pa se je EU srečevala tudi s težavami pri iskanju soglasja med državami članicami. V teh primerih je rešitev predstavljala uporaba postopka okrepljenega sodelovanja. Ta omogoča povezovanje vsaj devetih držav članic, ki želijo vzpostaviti poglobljeno sodelovanje v okviru evropskih struktur, ne da bi bilo za to potrebno soglasje vseh držav članic.

8. Prav postopek okrepljenega sodelovanja je omogočil sprejem Uredbe 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti (t. i. Uredba Rim III).

9. Končno je treba omeniti še Uredbo 650/2012 z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter o uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (t. i. Uredba o dedovanju). Tudi njen sprejem je bil zahteven in je terjal sklepanje številnih kompromisov. Uredba o dedovanju je ena najkompleksnejših uredb na področju civilnega prava, zaradi česar je njena praktična analiza, ki jo vsebuje to delo, še posebej dragocena. Zagotavlja namreč, da se poznavanje Uredbe o dedovanju širi tako med pravnimi strokovnjaki, kot med posamezniki.

10. Zadnji mejnik na področju evropskega družinskega in dednega prava pa predstavljata Uredba 2016/1103 in Uredba 2016/1104 z dne 24. junija, ki vsebujeta pravila o pristojnosti, pravu, ki se uporablja ter o priznavanju in izvrševanju sodnih odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema oziroma na področju premoženjskopravnih posledic registrirane partnerske skupnosti (t. i. Premoženjski uredbi). Obe uredbi sta bili sprejeti v okviru okrepljenega sodelovanja med 18 državami članicami.

Poleg Uredbe o dedovanju sta prav Premoženjski uredbi predmet podrobnejše analize v tem delu. Med različnimi določbami, ki jih vsebujeta, želim kot posebno zanimive izpostaviti tiste, ki se nanašajo na varstvo tretjih oseb pred spremembami prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja parov. Sprejemanje teh določb je bilo namreč zahtevno, saj v Evropski uniji ne obstaja enoten register, v katerega bi se vpisovali podrobnejši podatki o ureditvi premoženjskih razmerij parov.

11. Zadnji instrument na področju evropskega družinskega prava, ki ga želim izpostaviti, je na videz pomožnega značaja, vendar velikega praktičnega pomena. To je Uredba 2016/1191 z dne 6. julija 2016, ki se uporablja od 16. februarja 2019. Omenjena uredba olajšuje prosti pretok državljanov s poenostavitvijo zahtev po predložitvi nekaterih javnih listin v Evropski uniji v okviru vse bolj relevantnega sistema IMI (informacijski sistem za notranji trg).

12. Kateri bodo naslednji koraki na področju evropskega družinskega in dednega prava?

V okviru nemškega predsedstva Svetu EU v drugi polovici leta 2020 je mogoče predvideti predvsem usklajevanje dejavnosti s Haaško konferenco o mednarodnem zasebnem pravu. To usklajevanje je še posebej pomembno na področju družinskega prava. Nemško predsedstvo v tej luči poudarja mednarodno zaščito ranljivih odraslih oseb. To področje je trenutno delno že zajeto s Haaško konvencijo z dne 13. januarja 2000. Pozornost naj bi bila posvečena tudi analizi in morebitni ureditvi digitalnih oporok. Sicer pa medsebojna povezanost registrov oporok in evropskih potrdil o dedovanju za EU ostaja še nerešen izziv.

Ob upoštevanju trenutnega konteksta evropskega družinskega in dednega prava lahko sklenem, da je pričujoče delo zanimivo in pomembno, saj prinaša veliko dodano vrednost predvsem za pravne strokovnjake.

Delo, pripravljeno v okviru projekta *Personalized Solution in European Family and Succession Law* (<https://www.euro-family.eu>), ki ga sofinancira Evropska komisija, predstavlja pomembno orodje pri uporabi evropskega družinskega in dednega prava.

Avtorjem iskreno čestitam in jih spodbujam pri nadaljnjem delu.

ANA FERNANDEZ-TRESGUERRES,
*notarka v Madridu, nacionalna strokovnjakinja pri Svetu EU,
redna članica Španske kraljeve akademije za pravo*

UVOD

MARÍA JOSÉ CAZORLA GONZÁLEZ

Univerza v Almeriji, Španija

Evropske družine so danes raznolike, o čemer pričajo različne oblike družin in njihov razvoj v zadnjih desetletjih, saj družinska razmerja ne temeljijo samo na razmerjih, ki jih tvori zakonska zveza, ampak tudi na razmerjih med pari, ki živijo skupaj v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti. Glede na to najdemo države v Evropi, v katerih je dovoljena sklenitev zakonske zveze le med posameznikoma različnih spolov. Take države so Italija, Romunija, Slovaška, Grčija in Litva. V nekaterih drugih državah so pravno urejene registrirane skupnosti med posamezniki istega ali različnega spola, na primer v Avstriji, na Hrvaškem (registrirana partnerska skupnost je omogočena le istospolnim parom) in v Sloveniji (partnerska zveza za istospolne pare). Spet v nekaterih drugih državah, kot so Danska, Finska in Nemčija, lahko osebe istega ali različnega spola sklenejo zakonsko zvezo.

K temu je treba dodati še okrepljeno mobilnost državljanov, ki ne živijo vedno v državi, v kateri so bili rojeni ali katere državljanji so, kar je neposredna posledica čedalje večjega števila čezmejnih zakonskih zvez, h katerim je treba dodati še težave zaradi kriz med zakoncema. Zasebno pravo, ki se uporablja za premoženjske in zakonske učinke prenehanja življenjske skupnosti, razveljavitve zakonske zveze, razveze zakonske zveze in dedovanja, se razlikuje glede na državo in morebitne dogovore, ki sta jih sklenili stranki. Za določitev pristojnega sodišča in prava, ki se uporablja, pa je treba analizirati tri uredbe.

Tri uredbe Evropske unije (v nadaljevanju EU), na katere se bomo opirali pri iskanju odgovorov na nekatera vprašanja, ki se pojavljajo na področju premoženjskih režimov med zakoncema in premoženjskih učinkov registriranih partnerstev, so:

- Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema,
- Uredba Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopравnih posledic registriranih partnerskih skupnosti in
- Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

Uporaba teh predpisov, ki jih mnogi še vedno ne poznajo, povzroča težave zaradi zapletenosti teme, ki je bila tradicionalno povezana z nacionalnim pravom vsake države in zdaj sega onkraj državnih meja na t. i. območju svobode, varnosti in pravice v EU, ki zagotavlja prosti pretok oseb.

Naš cilj je olajšati razumevanje in uporabo teh predpisov. V ta namen smo vključili vzorce in obrazce, ki so opremljeni z opisom različnih situacij, na primer ko se par odloči za prenehanje življenjske skupnosti, ki je bila sklenjena ali registrirana v državi, ki ni tista, v kateri par prebiva v času prenehanja, ali ko oba ali eden

od partnerjev prebiva v državi, katere državljan ni, ali pa je v partnerstvu z osebo s tujim državljanstvom, ali kadar gre za zakonsko zvezo med osebama, ki prebivata v državi, ki ni država njenega izvora.

V takih primerih posamezniki včasih ne vedo, katero sodišče je pristojno, katero pravo bo uporabilo, kako je urejeno priznavanje in izvrševanje sodnih odločb o premoženjskih razmerjih, kakšni so premoženjskopravni učinki, ki bodo nastali, ker lahko dejstvo, da sodišče ene države uporabi pravo druge države, povzroči zmedo.

Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Finska, Francija, Grčija, Hrvaška, Italija, Luksemburg, Malta, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Slovenija, Španija in Švedska so države, ki trenutno sodelujejo v okrepljenem sodelovanju. Preostale države se lahko pridružijo, ko presodijo, da je to primerno, kot je to storila Estonija 11. februarja 2018.

Za postopno vzpostavitev takega območja je EU sprejela ukrepe v zvezi s pravosodnim sodelovanjem v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami za izboljšanje pravnega delovanja notranjega trga, vključno s tremi zgoraj omenjenimi uredbami, ki so obravnavane v tej knjigi. Ta je zamišljena kot orodje za podporo osebam, ki iščejo informacije o premoženjskopravnih učinkih, ki so posledica sklenitve zakonske zveze ali smrti enega od zakoncev, ter kot uporabno in prilagodljivo orodje za strokovnjake, s pomočjo katerega bodo lahko ugotovili, katero sodišče je pristojno, katero pravo se uporablja v posameznem primeru, če imajo taka razmerja čezmejne posledice, in posledice prava, ki se uporablja, glede na državo, in sicer pri pripravi zahtevkov, reševanju sporov ali pripravi predporočnih sporazumov.

Od začetka projekta JUSTICE PSEFS¹ smo se zavedali težav in dvomov, ki se pojavljajo pri vlaganju zahtevkov glede dogovorov o premoženjskopravnem režimu, kadar državljanstvi ali prebivališči zakoncev nista isti, kadar ni izbrano pravo, ki se uporablja, ali kadar gre za države, ki niso del okrepljenega sodelovanja.² Zato smo ta priročnik razvili v obliki vprašanj z odgovori in dodali primere s primerjavo različnih držav članic EU. Zavedamo se, da še zdaleč ne gre za popolno analizo, vendar primeri ponazarjajo vprašanja, s katerimi se srečujejo evropske čezmejne družine in strokovnjaki, ki zagotavljajo uporabo trenutnega pravnega okvira. Na koncu knjige je nekaj splošnih in prilagodljivih vzorcev, ki jih je mogoče uporabiti pri izbiri sodišča in prava, ki se uporablja, kadar so prisotni čezmejni elementi.

Obrazci in spremljajoče praktične informacije, predstavljene v obliki vprašanj in odgovorov v tej knjigi, so dostopni v petih jezikih – angleščini, španščini, italijanščini, hrvaščini in slovenščini. Namen priročnika je evropskim državljanom in strokovnjakom olajšati dostop do informacij in okrepiti razumevanje s sistematično razlago veljavnega prava, predstavitevjo ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema v vsaki državi EU tako za državljane kot tudi zakonce z različnimi državljanstvi, tudi predstavitevjo določb različnih evropskih civilnih zakonikov (ali posamezno nacionalno pravo določa premoženjskopravni režim za registrirane in neregistrirane partnerje, kakšne so posledice po smrti enega od njiju in na kateri pristojni pravosodni organ se je mogoče obrniti v primeru spora).

1 Ruggeri, L., Kunda, I., in Winkler, S. (ur.): "Family Property and Succession in EU Member States National Reports on the Collected Data". Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet. Hrvaška. 2019. ISBN 978-953-8034-25-1.

2 Cazorla Gonzalez, M. J.: "Ley aplicable al régimen económico matrimonial después de la disolución del matrimonio tras la entrada en vigor del Reglamento UE 2016/1104". Revista Internacional de Doctrina y Jurisprudencia, št. 21. december 2019, str. 87–104.

1. POGLAVJE

DOGOVORI O IZBIRI SODIŠČA IN PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI UREDBE (EU) 2016/1103

MARÍA JOSÉ CAZORLA GONZÁLEZ

Univerza v Almeriji, Španija

I. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI SODIŠČA

Začeli bomo s tem, kako lahko ugotovimo, katero sodišče in kateri organi so pristojni v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema.

1. Ali so notarji pristojni za reševanje sporov in vprašanja glede premoženjskih razmerij med zakoncema oziroma partnerjema?

Da, vendar pod pogojem, da jih je njihova država ustrezno določila za sodne organe v smislu drugega odstavka 3. člena Uredbe (EU) 2016/1103.

Zlasti glede na uvodno izjavo 29 Uredbe je treba izraz sodišče razumeti v širšem smislu, vključno z notarji kot organi, ki so pristojni za premoženjska razmerja med zakoncema (uvodni izjavi 30 in 31), če v skladu s 3. členom Uredbe in v svojih državah lahko izvajajo sodno funkcijo. Tako morajo biti listine, ki jih notarji izdajo v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema v državah članicah, v obtoku v skladu z določbami Uredbe o javnih listinah.

Upoštevati je treba, da če ne pride do spora, v primeru katerega je pristojno sodišče, notarji v nekaterih državah članicah opravljajo funkcijo sodnih organov v smislu drugega odstavka 3. člena Uredbe in jih zato zavezujejo njena pravila o pristojnosti, čeprav lahko še naprej prosto delujejo pri sestavljanju dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema ali dogovora o izbiri prava. Tako je med drugim v Španiji in Luksemburgu ter na Češkem.³

V večini držav, na primer v Nemčiji, Avstriji, Belgiji, Bolgariji, Italiji, na Malti, na Nizozemskem, Portugalskem in v Sloveniji, notarjev ne zavezujejo pravila o pristojnosti iz Uredbe (razen če jih njihova država imenuje v skladu z določbami drugega odstavka 3. člena), zato lahko prosto delujejo v primerih, kot sta sklepanje dogovorov o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema ali dogovorov o izbiri prava.

³ Sklepi generalnega pravobranilca Bota, predstavljeni 28. februarja 2019. WB v Notariusz Przemysława Bac. Predlog za sprejetje predhodne odločbe Sodišča Evropskih skupnosti (Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim. Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (EU) št. 650/2012 – Člen 3(1)(g) in (i) – Pojem ‚odločba‘ v dednih zadevah – Pojem ‚javna listina‘ v dednih zadevah – Pravna opredelitev nacionalnega potrdila o dedovanju – Člen 3(2) – Pojem ‚sodišče‘ – Neobvestitev Evropske komisije s strani države članice o notarjih, ki kot nesodni organi tako kot sodišča izvajajo sodno funkcijo Zadeva C-658/17. Identifikator evropske sodne prakse: ECLI:EU:C:2019:166. CELEX koda: 62017CC0.

Podobno velja v Grčiji, kjer je notar pooblaščen za sklenitev pogodbe o sobivanju, ne pa tudi za sklenitev dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, ali v Sloveniji, kjer imata zakonca oziroma partnerja od 15. aprila 2019 možnost skleniti pogodbo o ureditvi medsebojnih premoženjskih razmerij v obliki notarske listine. Notarji na Nizozemskem ne štejejo za sodišča v smislu Uredbe.

2. Ali je mogoče v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 skleniti dogovor o izbiri sodišča?

Da, to omogoča 7. člen Uredbe (EU) 2016/1103, ki dovoljuje dogovor o izključni pristojnosti sodišča države članice pod pogojem, da ta država sodeluje v okrepljenem sodelovanju, za reševanje vprašanj v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema v obliki formaliziranega dogovora (drugi odstavek 7. člena), in sicer v naslednjih dveh primerih:

- če je dogovor sklenjen na podlagi enega od primerov iz 6. člena Uredbe, povezanih z običajnim prebivališčem ali državljanstvom, tako da lahko stranki izbereta sodišče države članice, katere pravo se uporablja na podlagi 22. člena (dogovor, ki je veljaven glede na izbiro), ali na podlagi točk (a) ali (b) prvega odstavka 26. člena (dogovor, ki je veljaven ob odsotnosti izbire);
- če so z dogovorom izbrana sodišča države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena.

3. Ali lahko pravila o pristojnosti iz Uredbe (EU) 2016/1103 preprečijo koncentracijo povezanih postopkov pred sodišči iste države?

Ne, če gre za povezane postopke v eni od držav, ki sodelujejo v okrepljenem sodelovanju, saj se uporabijo pravila iz 4. in 5. člena Uredbe, in sicer:

- do koncentracije postopkov bo prišlo pod pogojem, da je drugo sodišče pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze po Uredbi Bruselj IIa, razen če je lahko pristojnost utemeljena samo na natančno določenih razlogih za pristojnost; v takem primeru se koncentracija pristojnosti lahko dovoli le s soglasjem zakoncev; in
- ob smrti enega od zakoncev se dedovanje opravi v skladu z Uredbo (EU) 2012/650. Uvodna izjava 33 Uredbe (EU) 2016/1103 se nanaša na Uredbo (EU) 2012/650 glede dednopravnih zadev.

Uvodna izjava 34 Uredbe (EU) 2016/1103 se sklicuje na pristojnost v povezavi s postopki, ki tečejo po Uredbi Sveta št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo.⁴ Pri ugotavljanju pravil o pristojnosti vsake države članice, v kateri se lahko sproži postopek za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, se ta uredba uporablja ne glede na to, ali je bila zakonska zveza sklenjena pred 29. januarjem 2019 ali pozneje.⁵

Pri ugotavljanju pristojnega sodišča glede razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti in razveljavitve zakonske zveze se bodo upoštevale določbe 3. člena Uredbe 2201/2003. Ta člen našteva sedem možnosti za pristojnost sodišč ne glede na državljanstvo zakoncev, tudi če nobeden od njiju ni državljan države članice EU, in sicer so lahko pristojna sodišča v državi, kjer je:

- kraj običajnega prebivališča zakoncev;
- zadnje prebivališče zakoncev, če eden od njiju tam še vedno prebiva;

⁴ Ta uredba je bila pred kratkim spremenjena z Uredbo Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok, ki bo začela veljati v letu 2022.

⁵ Gray, J., in Quinzá Redondo, P.: "Stress-Testing the EU Proposal on Matrimonial Property Regimes: Co-operation between EU private international law instruments on family matters and succession". *Journal Family and Law*. November 2013.

- kraj običajnega prebivališča nasprotne stranke;
- v primeru skupne vloge kraj običajnega prebivališča enega od zakoncev;
- kraj vlagateljevega stalnega prebivališča, če je tam prebival najmanj eno leto neposredno pred vložitvijo vloge; ali
- kraj vlagateljevega običajnega prebivališča, če je tam prebival najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge in je državlján zadevne države članice ali v primeru Združenega kraljestva in Irske ima tam »domicile«.

Poleg tega so lahko pristojna tudi sodišča države članice, katere državljána sta oba zakonca ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, kjer imata oba zakonca svoj »domicile«.

Vsa ta merila so objektivna, alternativna in prožna, saj je cilj strankam omogočiti izbiro najugodnejšega pristojnega sodišča, kot je denimo tisto, kjer imata običajno prebivališče, ne da bi ob tem izključevali možnost, da se obrneta na sodišče v njuni matični državi, bodisi zaradi jezika bodisi zaradi boljšega poznavanja pravil in sodnega sistema.⁶

Vsa ta pravila se nanašajo izključno na mednarodno pristojnost:⁷ sodišče ali organ v državi članici, ki je za konkretni primer pristojno, določajo nacionalni postopkovni predpisi. Pri tem je treba upoštevati, da se proti zakoncú, ki običajno prebiva na ozemlju države članice ali je državlján države članice ali ima – v primeru Združenega kraljestva in Irske – na ozemlju ene od teh dveh držav članic »domicile«, lahko začne postopek v drugi državi članici samo v skladu s členi 3, 4 in 5 Uredbe 2201/2003 (6. člen Uredbe 2201/2003).

Poleg tega in izjemoma začnejo veljati nacionalni predpisi o mednarodni pristojnosti, če nobeno sodišče države članice ni pristojno za zadevo, in sicer na podlagi pravila o subsidiarni pristojnosti iz 7. člena Uredbe Bruselj II a, kar je Sodišče Evropskih skupnosti pojasnilo v zadevi *Sundelind/López* (zadeva C-68/07).⁸

4. Katero sodišče je pristojno za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema v primeru zakonske zveze, ki je bila sklenjena pred 29. januarjem 2019?

Pristojno sodišče se določi na podlagi notranjih procesnih in civilnopравnih pravil vsake države, razen če izbira prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, ni bila prostovoljno predložena sodišču po 22. členu Uredbe.⁹

Prvič, pri določitvi sodišča, pristojnega za zadeve v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, je treba razlikovati med tem, ali je bila zakonska zveza sklenjena pred 29. januarjem 2019 ali pozneje, saj je na ta dan začela veljati Uredba 2016/1103, in ali je na ta dan obstajal dogovor o izbiri sodišča.

6 Sistem predhodnega odločanja: Kasacijsko sodišče - Francija. Zadeva C-168/08. Zbirka odločb 2009, I-06871. Zbirka odločb: ECLI:EU:C:2009:152. Sklepni predlogi generalne pravobranilke Kokotta, predstavljeni 12. marca 2009. Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah - Uredba (ES) št. 2201/2003 - Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo - Člen 64 - Prehodne določbe - Uporaba za odločbo države članice, ki je k Evropski uniji pristopila leta 2004 - Člen 3(1) - Pristojnost v zadevah, povezanih z razvezo zakonske zveze - Upoštevne navezne okoliščine - Običajno prebivališče - Državljanstvo - Zakonca, ki prebivata v Franciji ter imata oba francosko in madžarsko državljanstvo. Vid. Pérez Vallejo, A.M.: "Notas sobre la aplicación del Reglamento (UE) 2016/1103 a los pactos prematrimoniales en previsión de la ruptura matrimonial". Revista Internacional de Doctrina y Jurisprudencia. N 21. December. 2019.

7 Zadeva 412/98, *Group Josi*, točki 47 in 61: Instrument, ki zagotavlja usklajena pravila o mednarodni pristojnosti, če ima toženec stalno prebivališče v državi članici, se uporablja, tudi če ima tožnik stalno prebivališče v tretji državi.

8 https://www.era-comm.eu/EU_Civil_Justice_Training_Modules/kiosk/courses/Family_Law_Module_1_ES/Module%201/jurisdiction.html

9 GIOBBI, M.: *The law applicable to matrimonial property regimes after the Regulation (EU) No. 2016/1103. The impact upon the Italian law*, 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019 Conference Proceedings, let. 6, št. 1, str. 213–218.

Pred 29. januarjem 2019 je bila v mednarodnih zadevah pristojnost sodišč določena z nacionalnimi pravili o pristojnosti v vsaki državi članici, čeprav sta se stranki morda prostovoljno dogovorili glede pristojnosti sodišča države članice, katere pravo se je uporabljalo v skladu z 22. členom ali prvim in drugim odstavkom 26. člena Uredbe.

Na tem področju je treba upoštevati, da je treba pri sporih, ki izhajajo iz razvrstitve ali prehoda premoženja, odgovornosti za dolgove in drugih vprašanj iz 27. člena Uredbe, pri ugotavljanju pristojnosti upoštevati tudi nekatere druge spremenljivke. Na primer, notranje pravo Luksemburga ureja, da spori v zadevah glede premoženjskih razmerij med zakoncema niso odvisni od kraja lege nepremičnin; notranja prava Hrvaške, Latvije, Malte in Slovenije pa denimo določajo, da so njihova sodišča pristojna za spore, ki izhajajo iz nepremičnin na njihovem ozemlju, ne glede na prebivališče strank.

Poleg tega je po načelu svobodne izbire sodišča olajšana izbira, ki upošteva položaj in interese v vsaki posamezni zakonski zvezi, vendar pa je treba vedeti, kdaj je mogoče tak dogovor skleniti.

5. Kako se v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104 določa pristojnost sodišča?

Uredba se je začela uporabljati 29. januarja 2019. Zato za tožbe, sodbe ali druga dejanja na ta dan ali kasneje ali če gre za prostovoljno izbiro strank, veljajo pravila iz Uredbe 2016/1103, ki se nanašajo na premoženjska razmerja med zakoncema, ki jih obravnavajo različna sodišča glede na zgoraj opisane okoliščine.

A. Kadar se pravno razmerje konča s smrtjo enega od zakoncev, je pristojno sodišče, ki je pristojno za dedovanje (4. člen Uredbe).

1. SODIŠČE, PRISTOJNO PO KONEKSITETI: 4. člen Uredbe (EU) št. 650/2012

B. V zadevah razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, odvisno od primera, je pristojno tisto sodišče, ki je pristojno za reševanje spora o zakonski zvezi.

Razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu s 5. členom Uredbe (ES) št. 2201/2003, v nekaterih primerih z dogovorom.

C. V drugih primerih je pomembno, ali obstaja dogovor.

* Tiha ali izrecna izjava volje: za izrecno izjavo volje gre takrat, ko se zakonca dogovorita o pristojnosti, ki ustreza pravu države članice, ki se uporablja (6. člen) ali kraju sklenitve zakonske zveze (7. člen), čeprav mora biti tak dogovor v pisni obliki, datiran in podpisan. Za tiho izjavo volje gre takrat, ko sta tožba in odgovor nanjo predložena istemu sodišču brez ugovora (4. člen ali prvi odstavek 5. člena ali 8. člen).

2. SODIŠČE TIHE ALI IZRECNE IZJAVE VOLJE:

Tiha: 4. člen ali prvi odstavek 5. člena in 8. člen Uredbe (EU) 2016/1103.

Izrecna: 6. in 7. člen Uredbe (EU) 2016/1103

* Če dogovora ni, se vloži tožba pred sodiščem zadevne države članice za rešitev katerega koli vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema, razen v primeru smrti enega zakoncev ali primeru spora za razvezo po naslednjem vrstnem redu:¹⁰

¹⁰ Zadeva C-281/02, *Owusu*, točke 25–26 in 41–43: Tak instrument se uporablja tudi, kadar imata obe stranki stalno prebivališče v isti državi članici; zadevno sodišče države članice se ne sme izreči za nepristojno v korist sodišča tretje države, tudi če so vsi drugi elementi zadeve povezani samo s to državo.

1. Ni pomembno, ali je bila zakonska zveza sklenjena v državi ali par v času vložitve tožbe prebiva v državi in ali gre za državo državljanstva strank, pomembno je le običajno prebivališče v tistem času.
2. Če zakonca nimata običajnega prebivališča v eni državi, ker eden od zakoncev ali partnerjev prebiva v drugi državi, je treba tožbo vložiti pred sodiščem države njunega skupnega prebivališča, vendar pod pogojem, da eden od njiju tam še vedno prebiva.
3. Kadar zakonca prebivata v različnih državah, poznamo dve situaciji, pri čemer ima prva prednost pred drugo; za to gre v primerih, ko zakonca že dolgo nimata skupnega običajnega prebivališča:
 - * najprej: v državi, v kateri običajno prebiva toženec.
 - * podrejeno: v državi, v kateri običajno prebiva tožnik, vendar pod pogojem, da je v tej državi prebival vsaj eno leto pred vložitvijo tožbe.
4. Ko se zakonca dogovorita. Če zakonec razmišlja o vložitvi tožbe, si bo po lastni presoji izbral državo, v kateri eden od obeh zakoncev običajno prebiva, vedoč, da je dogovor med njima pravno veljaven in da če se razmerje naknadno zaplete, tega dogovora ne bo mogoče spremeniti.
5. Če tožnik prebiva vsaj šest mesecev v državi, katere državljan je, lahko vloži tožbo ali zahtevek v državi, katere državljan je.
6. Če sta oba zakonca državljana iste države, lahko sprožita postopek za ureditev premoženjskih razmerij med njima brez zahteve po prebivanju v svoji državi.

3. PRISTOJNOST V DRUGIH PRIMERIH: 6. člen Uredbe Sveta 2016/1103

Upoštevati je treba, da sta navezni okoliščini običajnega prebivališča ali domicila spremenljivki, ki lahko povzročita nekaj težav, bodisi zato, ker obstajajo okoliščine, ki niso določene, kot je denimo opredelitev obeh izrazov, ali ker se čas za določitev prebivališča razlikuje glede na državo, čeprav je Sodišče EU v zadevi C-523/07¹¹ presodilo, da običajno prebivališče ustreza kraju, kjer je oseba vključena v družbeno in družinsko okolje. Od tega trenutka dalje mora nacionalno sodišče o tej zadevi odločiti na podlagi posebnih okoliščin. V zakonodajah držav članic tako ugotavljamo razlike pri določanju običajnega prebivališča:

- glede nedoločenosti izraza prebivališče/domicil je treba upoštevati naslednje: na Portugalskem ali na Poljskem je stalno prebivališče tam, kjer je običajno prebivališče, na Irskem poznamo domicil izvora, ki je enak pojmu običajnega prebivališča, in domicil izbire, ki je povezan s krajem namena stalnega ali nedoločeno dolgega prebivanja, v Italiji pa je stalno prebivališče kraj opravljanja poklicne dejavnosti in uveljavljanja interesov osebe in mora sovpadati s prebivališčem, kjer oseba običajno živi.
- glede zahteve časa prebivanja; razlike segajo od 40 dni pred vložitvijo tožbe na Škotskem do treh mesecev predhodnega prebivanja na Cipru ali zahtevanih 12 mesecev v Belgiji ali na Malti. Vendar pa srečamo tudi časovno nedoločenost zadnjega prebivališča ali domicila, kot je denimo v Grčiji, Angliji ali Walesu, kjer je dovolj imeti domicil na ozemlju.

Vsem evropskim državam je skupno to, da prebivališče oziroma domicil in državljanstvo štejejo kot najbližje povezovalne elemente v svojih pravnih ureditvah mednarodnega zasebnega prava in/ali civilnega prava pri ugotavljanju mednarodnega organa, pristojnega za reševanje sporov in vprašanj, ki izhajajo iz premoženjskih vidikov zakonskih zvez, zakonskih sporov z zakoncema različnih državljanstev in delitve njunega skupnega premoženja pri razvezi zakonske zveze, njeni razveljavitvi, prenehanju življenjske skupnosti ali smrti.

¹¹ Sodba Sodišča EU (tretji senat) z dne 29. aprila 2009 (zahteva za predhodno odločanje Korkein hallinto-oikeus (Finska)) — zadeva, začeta na predlog A (Zadeva C-523/07), dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:62007CA0523&from=EN>

4. FORUM NECESSITATIS: 11. člen Uredbe. Določa, da lahko o zadevi izjemoma odločajo sodišča države članice, če v tretji državi, s katero je zadeva tesno povezana, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč.

Alternativna pristojnost je izjema in se uporablja brez nepotrebnega odlašanja: kadar je sodišče pristojno po enem od pravil iz 4. do 8. člena, vendar oceni, da v mednarodnem zasebnem pravu njegove države zadevna zakonska zveza ni priznana za namene postopka za ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema, se lahko izreče za nepristojno. V primerih nepristojnosti (na podlagi 4. do 6. člena), ko se stranki dogovorita, da se pristojnost v skladu s 7. členom podeli sodiščem katere koli druge države članice, so za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojna sodišča te države članice. V vseh drugih primerih so za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojna sodišča katere koli druge države članice na podlagi 6. ali 8. člena ali sodišča države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena.

Nič od naštetega v prejšnjem odstavku se ne uporablja, kadar sta stranki pridobili odločbo o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je mogoče priznati v državi članici sodišča, pred katerim teče postopek.

Alternativna pristojnost: zaradi nepristojnosti sodišča
(9. člen Uredbe Sveta): sodišče ni pristojno.

Subsidiarna pristojnost nastopi, kadar nobeno sodišče države članice ni pristojno na podlagi 4. do 8. člena ali če so se vsa sodišča izrekla za nepristojna po 9. členu in nobeno ni pristojno po drugem odstavku 9. člena. Sodišča države članice so tako pristojna, če je nepremično premoženje enega ali obeh zakoncev na ozemlju te države članice, vendar je v tem primeru sodišče, ki je začelo postopek, pristojno samo za odločanje o tem nepremičnem premoženju.

Subsidiarna pristojnost: na podlagi kraja nepremičnine (10. člen Uredbe Sveta)

6. Katero sodišče je pristojno, če je to področje urejeno v vsaki državi članici EU?

V čezmejnih primerih se zastavlja vprašanje, katero sodišče je pristojno.

AVSTRIJA	BELGIJA	BOLGARIJA
§114a Jurisdiktionsnorm (JN)	5. in 42. člen Zakonika o mednarodnem zasebnem pravu (16. julij 2004)	7. člen CPIL § 105 Zakonika o civilnem postopku Družinsko sodišče ima pristojnost v vseh družinskih zadevah (572. člen bis Zakona o sodiščih 2007).
HRVAŠKA	CIPER	ČEŠKA
56. in 59. člen Zakona o mednarodnem zasebnem pravu (ZMPP)	Razdelek 11 (3) zakona 23/1990, kakor je bil spremenjen z zakonom 63 (I)/2006 in Razdelek 14 Zakona o družinskih sodiščih 23/1990	Razdelki 6, 49 in 67 češkega Zakona o mednarodnem zasebnem pravu (uzakonjeno z Zakonom št. 91/2012, Zbirka o mednarodnem zasebnem pravu)
DANSKA	ESTONIJA	FINSKA
Razdelka 4 in 5 Zakona o razdelitvi skupnega premoženja in razdelek 74 Zakona o upravljanju premoženja	§ 9 in 102 Zakonika o civilnem postopku.	§ 127 Zakona o zakonski zvezi.
FRANCIJA	NEMČIJA	GRČIJA
1070. člen Zakonika o civilnem postopku ter 14. in 15. člen Državlanskega zakonika	§ 105 in 262 FamFG o postopku v družinskih zadevah in o zadevah prostovoljne pristojnosti	3., 22., 39., 611. in 612. člen Zakonika o civilnem postopku
MADŽARSKA	IRSKA	ITALIJA
102. in 103. člen Zakona XXVIII iz leta 2017 o mednarodnem zasebnem pravu	Razdelek 31 (5) Zakona o razvezi zakonske zveze in reformi družinskega prava iz leta 1989 ter razdelek 38 (3) Zakona o družinskem pravu iz leta 1996	3. in 32. člen Zakona št. 218 z dne 31. 5. 1995
LATVIJA	LITVA	LUKSEMBURG
26.1. člen Zakonika o civilnem postopku	784. člen Zakonika o civilnem postopku	27. – 46.. člen Novega zakonika o civilnem postopku (Zakon z dne 18. julija 2018) in 1018. člen Zakona o ustanovitvi družinskega sodišča (Zakon z dne 27. 6. 2018)
MALTA	NIZOZEMSKA	POLJSKA
Zakonik o organizaciji in pravnem postopku (16. december 2003), prva knjiga, §36 (Pristojnost civilnega sodišča)	Knjiga 10 nizozemskega Državlanskega zakonika	1103. in 1106. člen Zakonika o civilnem postopku
PORTUGALSKA	ROMUNIJA	SLOVAŠKA
82. člen Državlanskega zakonika in 75. člen Zakonika o civilnem postopku	170. in 173.1 člen romunskega Zakona o mednarodnem zasebnem pravu št. 105/1992	§ 88 Občianskeho súdneho poriadku (OSP) – Zakonik o civilnem postopku
SLOVENIJA	ŠPANIJA	ŠVEDSKA
48. in 67. člen Zakona o mednarodnem zasebnem pravu in postopku	Za vse avtonomne skupnosti 9.2. in 107.2. člen Državlanskega zakonika in 50. do 60. LEC ter 36. člen LEC. - Zakon o pravnem postopku	§ 2 in 18 zakona (1990:272)
ZK*		
Anglija in Wales Razdelka 21 ff in 25 Zakona o zakonskih zadevah iz leta 1973 Škotska Razdelek 39 (škotskega) Zakona o družinskem pravu iz leta 2006 Severna Irska Matrimonial Causes Order 1978 in člen 1.4. (2) Pravil v družinskih postopkih 1996; county Court Rules 1981		

Opomba: Tabela je pripravila avtorica.

* Čeprav Združeno kraljestvo ni več država članica, zakonska razmerja vendarle obstajajo, zato smo se v podporo tem družinam odločili, da ga vključimo v tabelo.

II. VZORČNI DOGOVORI

- ☞ DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA
- ☞ DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA GLEDE PREMOŽENJSKIH RAZMERIJ MED ZAKONCEMA V POVEZAVI Z RAZVEZO ZAKONSKE ZVEZE, PRENEHANJEM ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI RAZVELJAVITVIJO ZAKONSKE ZVEZE (PRVI ODSTAVEK 5. ČLENA UREDBE (EU) 2016/1103)

III. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI PRAVA

Zgoraj navedena pravila o pristojnosti se razlikujejo od kolizijskih pravil. Uredba Rim III¹² (Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti) se bo zato uporabljala, kadar obstajajo povezave po pravu, ki se uporablja za pravne razloge za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti ali kadar obstaja povezava s konflikti premoženjskih razmerij med zakoncema.

Do uveljavitve Uredb (EU) 2016/1103, 2016/1104 in 650/2012 se je za spore s področja uporabe teh uredb uporabljalo pravo, ki so ga določala nacionalna pravila mednarodnega zasebnega prava v vsaki od držav. Na tem mestu ne želimo podrobneje analizirati vseh relevantnih pravil, vendar pa je treba med številnimi vprašanji, ki jih urejajo omenjeni predpisi, poudariti eno: avtonomija strank pri izbiri prava, ki se uporablja.

Menimo, da čeprav Uredba (EU) 2016/1103 ne spreminja materialnega prava držav, saj je njena naloga krepiti sodelovanje na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja sodnih odločb z učinki glede premoženjskih razmerij med zakoncema, je treba poznati materialno pravo vsake vpletene države, in sicer ne le za reševanje sporov, ko do njih pride, ampak tudi kot informacijo pred uveljavljanjem pravice do izbire prava, ki se uporablja, ki jo uživajo stranke. Pravna pravila so učinkovitejša, če sta zakonca o njih obveščena pred nastankom težav v zakonski zvezi ali smrtjo enega od zakoncev.

Razlike med pravom, ki se uporablja v eni državi članici Evropske unije, in pravom, ki se uporablja v drugi državi članici, so odločilne pri reševanju premoženjskega razmerja, saj porazdelitev v režimu skupnega premoženja ni enaka kot v režimu z ločenim premoženjem ali s podrejenim ali omejenim skupnim premoženjem¹³.

Poleg tega se pravne ureditve zakonskih zvez od države do države razlikujejo, saj nekatere države priznavajo in urejajo poroke istega in različnega spola, druge pa ne priznavajo zvez, sklenjenih med osebami istega spola.

1. Ali se Uredba (EU) 2016/1103 uporablja v vseh državah članicah od začetka njene veljavnosti?

Ne, Uredba se uporablja le v 18 državah članicah, ki sodelujejo v okrepljenem sodelovanju, čeprav se lahko učinki uporabe na podlagi 20¹⁴, člena razširijo zaradi univerzalne uporabe: »Pravo, ki se uporablja po tej uredbi, se uporablja ne glede na to, ali je pravo države članice ali ne.« Člen 62 dodaja, da Uredba ne vpliva

¹² Council Regulation (EU) No 1259/2010 of 20 December 2010 on enhanced cooperation on the law applicable to divorce and legal separation (Rome III Regulation), which binds 17 Member States of the European Union, including Spain,

¹³ Palao Moreno, G.: "La determinación de la ley aplicable en los reglamentos en materia de régimen económico matrimonial y efectos patrimoniales de las uniones registradas 2016/1103 y 2016/1104". Revista española de derecho internacional, ISSN 0034-9380, Vol. 71, N° 1, 2019.

¹⁴ Belgium, Bulgaria, Cyprus, the Czech Republic, France, Germany, Greece, Croatia, Italy, Luxembourg, Malta, the Netherlands, Austria, Portugal, Slovenia, Spain, Finland and Sweden) Only if a court in one of these States can determine its international jurisdiction, can it also use the rules on applicable law contained in the Regulation.

na uporabo konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja te Uredbe, razen tistih, sklenjenih med državami članicami. Kot izpostavlja Palao Moreno,¹⁵ se določba nanaša predvsem na Haško konvencijo iz leta 1978, ki se še naprej uporablja v Franciji, na Nizozemskem in v Luksemburgu, ter na konvencije s tega področja, ki so jih sklenile skandinavske države.

Za premoženjska razmerja med zakoncema se lahko v skladu z 20. členom Uredbe uporabi pravo katerekoli države, ravno tako pa lahko stranki izbereta pravo katerekoli države v skladu z 22. členom Uredbe, torej tudi pravo države članice, ki ne sodeluje v okrepljenem sodelovanju. V tem primeru je treba upoštevati omejitve iz 22. člena Uredbe glede prava sodelujoče ali nesodelujoče države.

Iz uvodne izjave 11 izhaja, da so Belgija, Bolgarija, Češka, Grčija, Nemčija, Španija, Estonija, Francija, Hrvaška, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Avstrija, Portugalska, Slovenija, Finska in Švedska izrazile željo med seboj vzpostaviti okrepljeno sodelovanje (med pripravami je željo po udeležbi v okrepljenem sodelovanju izrazil tudi Ciper) na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, natančneje o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema in pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskopравnih posledic zakonskih zvez, in so Komisijo prosile, naj Svetu predloži predlog v zvezi s tem.

2. Ali zakonca lahko izbereta pravo, ki se uporablja, v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103, če je bila zakonska zveza sklenjena pred 29. januarjem 2019?

Da, vendar se morata strinjati, da to storita v skladu z določbami 22. člena Uredbe in tako spremenita pravo, ki se je do tedaj uporabljalo, ter tako rešita morebitna vprašanja kolizije zakonov z izrecno izraženo voljo obeh strank in brez retroaktivnega učinka, razen če tega izrecno ne izrazita.

Sprememba prava, ki se uporablja, bo učinkovala le v prihodnosti, s čimer se preprečijo kakršne koli retroaktivne spremembe prava, ki se uporablja, ki bi lahko negativno vplivale na pravice tretjih oseb, ki izhajajo iz tega prava.

Uredba se torej uporablja za zakonske zveze, sklenjene po začetku uporabe te Uredbe (od 29. januarja 2019 dalje), in za dogovore strank o pravu, ki se uporablja za urejanje vprašanj glede njunega premoženja v čezmejnih odnosih od začetka njene veljavnosti.

Poenotenje pravil, ki se uporabljajo za določanje prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema v čezmejnih razmerjih znotraj Evropske unije, je novost, saj so se do začetka uporabe Uredbe uporabljali nacionalni predpisi. Vendar se moramo zavedati težav, ki izhajajo raznolikosti predpisov različnih držav, saj so obstoječe asimetrije na tem področju očitne, na kar smo si prizadevali opozoriti v tabelah v nadaljevanju tega prispevka, v katerih so predstavljeni zakoniti premoženjski režimi med zakoncema in stopnja svobode, ki jo imata stranki pri njegovem izbiranju ali spreminjanju.

3. Kakšni so možni scenariji glede na načelo proste izbire prava, ki se uporablja?

V skladu z 22. členom Uredbe 2016/1103 se prosta izbira prava, ki se uporablja, reducira na največ šest različnih državnih pravnih sistemov, če imata stranki dvojno državljanstvo, in štiri, če imata vsaka le enega. Teh možnosti je manj za istospolne zakonske zveze v naslednjih dvanajstih državah članicah EU,

¹⁵ Iglesias Buigues, J.L. and Palao Moreno, G.: “Régimen económico matrimonial y efectos patrimoniales de las uniones registradas en la Unión Europea”. Ed. Tirant lo Blanch. 2019. Mota, H.: “Regímenes matrimoniales y sucesión después de la disolución por muerte de un matrimonio transfronterizo: un caso de estudio”. Núm. 21 (2019). Revista Internacional de Doctrina y Jurisprudencia. Mota, H., “La armonización de la ley aplicable a los regímenes matrimoniales en la Unión Europea. The long and winding road.”, in *Mónica Guzmán Zapater/Carlos Esplugues Mota (Dirs.) Persona y familia en el nuevo modelo español de derecho internacional privado, Valencia, Tirant lo Blanch, 2017 (a).

ki je ne omogočajo: v Bolgariji, na Češkem, na Hrvaškem, na Cipru, v Sloveniji, na Slovaškem, v Grčiji, na Hrvaškem, na Madžarskem, v Italiji, Latviji, Litvi, na Poljskem in v Romuniji.

Na podlagi vseh možnosti in na podlagi dela, opravljenega v okviru projekta PSEFS, bi lahko izluščili tri možne scenarije, ki bi lahko vplivali na ugotavljanje prava, ki se uporablja za zakonske zveze: če sta oba partnerja državljana katere od držav, omenjenih v uvodni izjavi 11; če je le eden od partnerjev državljan države, ki je del okrepljenega sodelovanja, drugi pa ne; in kadar nobena od strank ni državljan države udeleženke v okrepljenem sodelovanju, v tem primeru bo treba upoštevati uredbo Rim III in pravila zadevne države.

Ta na videz preprost pristop vsebuje asimetrije na vsebinskem in geografskem področju uporabe obeh uredb 2016/1103 in 2016/1104, kar bo treba razjasniti v vsakem primeru posebej.

OPOMBA: Spodaj je povezava do interaktivnega zemljevida, na katerem lahko z izbiro dveh držav in dveh situacij, med katerima lahko izbirate (zakonska zveza ali registrirano partnerstvo), dostopate do splošnih podatkov o pravu, ki se uporablja. Za natančno določitev prava, ki se uporablja v vsakem posameznem primeru, je treba upoštevati številne okoliščine, ker merilo državljanstva za določitev prava, ki se uporablja, ne zadostuje v vsakem primeru. V primeru pravnih vprašanj vam svetujemo, da poiščete strokovni nasvet. Taksonomija omogoča iskanje različnih tipologij mešanih zakonskih zvez in čezmejnih družin s posamezniki iz različnih držav.

☞ POVEZAVA: <https://www.euro-family.eu/eu-database>

4. Ali lahko zakonca ali bodoča zakonca sporazumno spremenita pravo, ki se uporablja za njuna medsebojna premoženjska razmerja? Ali obstajajo kakšne zahteve za materialno veljavnost njunega dogovora?

Da, 22. člen Uredbe (EU) 2016/1103 ureja svobodno izbiro prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, čeprav je omejena na dve možnosti (prebivališče in državljanstvo), njeni učinki pa so okrepljeni z enotnostjo prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema (21. člen Uredbe).

Izbira prava, ki se uporablja, po 22. členu Uredbe Sveta 2016/1103 je utemeljena najprej na pravu države, v kateri imata zakonca ali bodoča zakonca ali eden od njiju običajno prebivališče ob sklenitvi dogovora in, če tega ni, na pravu države državljanstva katerega koli od obeh zakoncev ali bodočih zakoncev v času sklepanja dogovora.

Naslednji členi dodajajo zahteve za formalno veljavnost izbire prava in dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, skupaj z materialno veljavnostjo dogovorov. Pri tem je treba upoštevati, da se vprašanje, ali je bilo podano soglasje, presoja po pravu države, v kateri ima oseba običajno prebivališče v času, ko sodišče obravnava zadevo, in ni smiselno ugotavljati učinka ravnanja osebe po pravu iz prvega odstavka, kot je določeno v 24. členu Uredbe, ki ureja obstoj in materialno veljavnost soglasja o izbiri prava.

Če se zakonca ne dogovorita drugače, vsaka sprememba prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, do katere je prišlo med zakonsko zvezo, velja le za naprej. Nobena sprememba prava, ki se uporablja, z učinkom za nazaj na podlagi drugega odstavka ne sme škodovati pravicam tretjih oseb, ki izhajajo iz tega prava.

5. Ali Uredba (EU) 2016/1103 določa kakršne koli zahteve za veljavnost dogovora o izbiri prava?

Da, uredba določa zahteve za materialno veljavnost, kot je bilo omenjeno v odgovoru na prejšnje vprašanje, kot tudi zahteve za formalno veljavnost, ki jim je treba dodati zahteve, ki jih določa pravo države prebivališča, kot bomo videli v nadaljevanju.

Obličnostne zahteve pri sklepanju dogovora bodisi v ločenem dokumentu ali v obliki klavzule v dogovoru o premoženjskih razmerjih med zakoncema so opredeljene v prvem odstavku 23. člena Uredbe (EU) 2016/1103, ki določa, da mora biti dogovor sklenjen pisno (kar vključuje tudi dogovor prek elektronskih medijev, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora) in datiran, podpišeta pa ga oba zakonca. Nato doda tri obličnostne zahteve, ki se razlikujejo glede na posamično situacijo, ki se lahko pojavi:

- če je dogovor sklenjen v državi članici, v kateri imata oba zakonca običajno prebivališče in ta država določa dodatne obličnostne zahteve za dogovore med zakoncema, veljajo te zahteve;
- če je dogovor sklenjen med zakoncema, ki imata svoji običajni prebivališči v različnih državah članicah z različnimi obličnostnimi zahtevami za dogovore med zakoncema, je dogovor formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve ene od teh držav;
- kadar ima na dan sklenitve dogovora le eden od zakoncev običajno prebivališče v državi članici in pravo te države določa dodatne obličnostne zahteve za dogovore med zakoncema, veljajo te zahteve.

Če zakonca ali bodoča zakonca nimata prebivališča v kateri od sodelujočih držav, ni dovoljeno postavljati dodatnih zahtev.

Končno je treba dodati, da večina držav članic v svojih nacionalnih pravnih ureditvah pozna svobodo sklepanja pogodb, ne le glede prava, ki se uporablja, temveč tudi glede izbire premoženjskega režima. Vendar pa obstajajo nekatere razlike glede formalizacije in časa sklenitve dogovora. Tako Avstrija, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Hrvaška, Italija, Litva, Latvija, Luksemburg, Malta Nemčija, Nizozemska, Poljska in Španija, med drugimi državami, priznajo dogovore med zakoncema, pod pogojem, da so pravilno formalizirani pred notarjem in registrirani tako, da lahko od tega trenutka učinkujejo tudi proti tretjim osebam.

6. Kakšni so učinki dogovora o pravu, ki se uporablja, in kakšen je obseg prava, ki se uporablja?

Uredba (EU) 2016/1103 izrecno ne določa posebnih učinkov, ampak na splošno veže pravo, ki se uporablja, s premoženjskim režimom med zakoncema in njegovimi učinki.

Po drugi strani pa določa področje uporabe v pozitivnem smislu po dogovoru o pravu, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema iz 27. člena, in v negativnem smislu, v skladu z uvodnima izjavama 20 in 21 glede področij, na katerih se ne sme uporabljati.

Možna področja uporabe so:

- a) razvrstitev premoženja enega ali obeh zakoncev v različne kategorije med trajanjem zakonske zveze in po njenem prenehanju;
- b) prehod premoženja iz ene kategorije v drugo;
- c) odgovornost enega zakonca za obveznosti in dolgove drugega zakonca;
- d) pooblastila, pravice in obveznosti enega ali obeh zakoncev v zvezi s premoženjem;
- e) prenehanje premoženjskih razmerij med zakoncema ter razdelitev ali likvidacija premoženja;
- f) učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravno razmerje med zakoncem in tretjimi osebami ter
- g) materialna veljavnost dogovorov med zakoncema.

Na podlagi tega seznama je treba spomniti, da se v skladu z enotnostjo prava, ki se uporablja za premoženjski režim med zakoncema po 22. in 26. členu, Uredba uporablja za vse premoženje, ki je del teh režimov, ne glede na to, kje se nahaja, zaradi česar je lahko obseg uporabe širši.

V negativnem smislu se Uredba (EU) 2016/1103 ne bi smela uporabljati, kot je določeno v uvodni izjavi 20, za vprašanja splošne pravne in poslovne sposobnosti zakoncev (ne vključuje posebnih pooblastil, pravic in obveznosti iz točke d 27. člena), ali za predhodna vprašanja, kot so obstoj, veljavnost ali priznanje zakonske zveze, kar še naprej ureja nacionalno pravo držav članic in njihova pravila mednarodnega zasebnega prava (uvodna izjava 21 Uredbe Sveta).

7. Kako dogovor o izbiri prava vpliva na pravice tretjih strank?

V mejah retroaktivnega učinkovanja, kar pomeni, da dogovor ne vpliva na stranke v obsegu, ki škodi že veljavnim dogovorom s tretjimi strankami. V pravnih razmerjih med zakoncem in tretjo osebo v zvezi z učinki premoženjskega režima med zakoncema na pravno razmerje med zakoncem in tretjimi osebami (točka f 27. člena) zakonec v sporu med tretjo osebo in enim ali obema zakoncema ne sme uporabiti prava, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema, proti tretji osebi, razen če je tretja oseba vedela ali bi ob ustrezni skrbnosti morala vedeti za to pravo. Z drugimi besedami, zagotoviti je treba, da je dogovor sklenjen v dobri veri.

V ta namen 28. člen Uredbe šteje, da tretja oseba ve za pravo, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema¹⁶, če

- a) je to pravo
 - (i) države, ki se uporablja za pravni posel med zakoncem in tretjo osebo, ali
 - (ii) države, v kateri imata zakonec, ki sklenu pravni posel, in tretja oseba običajno prebivališče, ali
 - (iii) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem, pravo države, v kateri je premoženje.ali kadar
- b) je eden od zakoncev izpolnil veljavne zahteve za javno objavo ali registracijo premoženjskih razmerij med zakoncema, ki jih določa pravo:
 - (i) države, ki se uporablja za pravni posel med zakoncem in tretjo osebo, ali
 - (ii) države, v kateri imata zakonec, ki sklenu pravni posel, in tretja oseba običajno prebivališče, ali
 - (iii) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem, pravo države, v kateri je premoženje.

Če zakonec ne more uporabiti prava, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema, proti tretji osebi v skladu s prvim odstavkom, učinke premoženjskih razmerij med zakoncema za tretjo osebo ureja:

- a) pravo države, ki se uporablja za pravni posel med zakoncem in tretjo osebo, ali
- b) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem ali vpisanim premoženjem ali pravicami, pravo države, v kateri je nepremičnina ali v kateri so vpisano premoženje ali pravice.

8. Ali vsako sodišče v državah članicah zavezuje dogovor o izbiri prava v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103?

Ne, samo države članice, ki sodelujejo v okrepljenem sodelovanju, bodo morale vzpostaviti svojo mednarodno pristojnost v skladu s pravili Uredbe (EU) 2016/1103. To pomeni, da bodo v državah, ki ne sodelujejo, pristojna njihova sodišča in posledično uporaba Uredbe (EU) 2016/1103 glede učinkov veljavnega dogovora o izbiri prava ni zagotovljena. Če pa bi dogovor izpolnjeval zahteve pravil mednarodnega zasebnega prava države, ki ima mednarodno pristojnost, bi še naprej imel veljavne učinke.

¹⁶ MOTA, Helena, "La protección de terceros en el Reglamento (UE) 2016/1103" (Protection of Third Parties in the Regulation (UE) 2016/1103), in *Anuario Español De Derecho Internacional Privado*, vol. XVIII, 2018.

9. Katero pravo se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, če prava nista izbrala?

Uporablja se tisto pravo, ki izhaja iz 26. člena Uredbe (EU) 2016/1103, ki upošteva najprej prvo skupno prebivališče po sklenitvi zakonske zveze; če tega ni, pravo države, katere skupno državljanstvo imata zakonca v času sklenitve zakonske zveze (ta določba ne velja, če imata zakonca ob sklenitvi zakonske zveze več kot eno skupno državljanstvo); in končno pravo države, s katero sta oba zakonca v času sklenitve zakonske zveze ob upoštevanju vseh okoliščin najtesneje povezana.

Sodni organ, ki je pristojen za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, lahko izjemoma in na zahtevo enega od zakoncev odloči, da se za premoženjska razmerja med zakoncema uporabi pravo države, ki ni država, katere pravo se uporablja, če vlagatelj dokaže, da:¹⁷

- sta imela zakonca v tej drugi državi zadnje običajno skupno prebivališče znatno dalj časa kot v zadevni državi; in
- sta se oba zakonca pri urejanju ali načrtovanju svojih premoženjskih razmerij sklicevala na pravo te druge države.

Pravo te druge države se uporablja od sklenitve zakonske zveze, razen če eden od zakoncev temu nasprotuje. V slednjem primeru pravo te druge države učinkuje od trenutka zadnjega skupnega običajnega prebivališča v tej državi, njegova uporaba pa ne škoduje pravicam tretjih oseb po pravu, ki se uporablja na podlagi točke (a) prvega odstavka.

Ta odstavek se ne uporablja, kadar zakonca pred določitvijo zadnjega običajnega skupnega prebivališča v tej drugi državi skleneta dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema.

10. Če se zakonca o izbiri prava nista dogovorila, ali poznajo vse države veljaven premoženjski režim med zakoncema?

Ne, čeprav ga države, ki so del okrepljenega sodelovanja, imajo, pa tudi nekatere tiste, ki v njem niso udeležene. V večini držav, vendar ne v vseh, obstaja premoženjski režim med zakoncema, ki velja, če dogovora ni. Glede tega je treba omeniti, da v Združenem kraljestvu tak režim ni določen v Angliji in Walesu, na Škotskem pa je, saj v primeru odsotnosti dogovora velja ločitev premoženja.

Iz spodnje razpredelnice, v kateri so navedeni premoženjski režimi, ki veljajo v odsotnosti dogovora, je razvidna velika raznovrstnost teh pravil: če dogovora ni, v 18 državah velja režim premoženjske skupnosti kot zakoniti premoženjski režim; pet držav pozna ločeno premoženje; ena država pozna skupnost povečanega premoženja, ki je podobna ločenemu premoženju; dve državi imata režim omejenega skupnega premoženja; še dve pa imata več pravnih redov in ta vprašanja urejata glede na ozemeljsko enoto. Slednji sta Španija in Združeno kraljestvo (slednja sicer ni več država članica, vendar so osebni in družinski odnosi njenih državljanov razlog, da jo vendarle obravnavamo).

V Španiji je zaradi raznolikosti premoženjski režim urejen v sedmih različnih civilnih predpisih, odvisno od ozemeljske enote. Tako ima v Španiji poleg španskega civilnega zakonika šest regij svojo lastno civilno zakonodajo, kar pomeni, da na večini ozemlja kot zakoniti premoženjski režim velja premoženjska skupnost. Izjeme so avtonomni skupnosti Katalonija in Balearski otoki, ki poznata režim ločenega premoženja; Navarra, kjer velja sistem, podoben režimu premoženjske skupnosti, vendar z nekaterimi razlikami, kot je denimo prednostni vrstni red za vračilo posojil; in Valencia, kjer je Zakon 10/2007 z dne 31. maja 2016 določil režim ločenega premoženja kot zakoniti premoženjski režim. Vendar je bil ta zakon

¹⁷ Pogorelčnik Vogrinc, N.: *Applicable Law in Matrimonial Property Regime*. Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 40, 2019, št. 3, str. 1075–1100. RADEMACHER, L.: *Changing the past: retroactive choice of law and the protection of third parties in the European regulations on patrimonial consequences of marriages and registered partnerships*, Madrid, Cuadernos de Derecho Transnacional, vol. 10, št. 1/2018, str. 7–18.

razglašen za neustaven, zaradi česar zakonski režim ločitve premoženja ob odsotnosti dogovora velja le za zakonske zveze, sklenjene od 1. julija 2008 do 1. junija 2016. Za tiste zakonske zveze, ki so bile sklenjene zunaj tega obdobja (pred 1. julijem 2007 in po 1. juniju 2006), pa je zakoniti premoženjski režim med zakoncema režim premoženjske skupnosti

11. Kakšen je zakoniti premoženjski režim med zakoncema v državah članicah?

AVSTRIJA	BELGIJA	BOLGARIJA
Ločitev premoženja – § 1233 in 1237 ABGB	Premoženjska skupnost – 1405. člen Državlanskega zakonika	Premoženjska skupnost – 18.2. člen FC
HRVAŠKA	CIPER	ČEŠKA
Premoženjska skupnost – 34 - 39. člen Družinskega zakona	Ločitev premoženja – 13. člen Zakona 232/91	Premoženjska skupnost – 709., 710. in 3040. člen Zakona št. 89/2012
DANSKA	ESTONIJA	FINSKA
Podrejeno skupno premoženje – Zakon št. 56 danskega Zakona o pravnih učinkih zakonske zveze	Premoženjska skupnost: PKS § 25–39 Zakon o družinskem pravu	Ločitev premoženja Razdelek 34 Zakona o zakonski zvezi
FRANCIJA	NEMČIJA	GRČIJA
Premoženjska skupnost: Členi 1400–1491 Državlanskega zakonika	Skupno povečano premoženje – § 1363 par. 2 BGB nemški Državlanski zakonik	Ločitev premoženja / udeležba v sistemu za pridobivanje (1397. do 1402. člen HCC)
MADŽARSKA	IRSKA	ITALIJA
Premoženjska skupnost: Člena 4:34 (2) in 4:35 (1) Državlanskega zakonika	Ločitev premoženja z možnostjo pridobitve deleža v premoženju drugega zakonca – razdelek 16(5) Zakona o družinskem pravu iz leta 1995 in razdelek 20(5) Zakona o družinskem pravu (razveza) iz leta 1996	Premoženjska skupnost – 159. in 177. člen Državlanskega zakonika
LATVIJA	LITVA	LUKSEMBURG
Premoženjska skupnost: 89.–113. člen Državlanskega zakona	Premoženjska skupnost: 89. člen in nasl. Državlanski zakonik	Premoženjska skupnost: členi 1400 - 1535 Državlanskega zakonika
MALTA	NIZOZEMSKA	POLJSKA
Premoženjska skupnost: 1316. člen Državlanskega zakonika	- premoženjska skupnost za zakonske zveze, sklenjene pred 1. januarjem 2018, člen 1:94 Državlanskega zakonika. - omejena premoženjska skupnost za zakonske zveze, sklenjene po 1. januarju 2018: Člen 1:94 Državlanskega zakonika	Premoženjska skupnost: Prvi odstavek 31. člena Družinskega in skrbniškega zakonika
PORTUGALSKA	ROMUNIJA	SLOVAŠKA
Premoženjska skupnost: 1721. člen Državlanskega zakonika	Premoženjska skupnost – 354. in 359. člen Državlanskega zakonika	Premoženjska skupnost – nedeljeno solastništvo premoženja zakonca, 143.–150. člen Državlanskega zakonika

SLOVENIJA	ŠPANIJA
<p>Premoženjska skupnost: 66.-67. člen Družinskega zakonika (DZ)</p>	<p>DRŽAVA Z VEČ PRAVNIMI SISTEMI. Odvisno od ozemeljske enote: Andaluzija, Kanarski otoki, Cantabria, La Rioja, Castilla-La Mancha, Castilla in León, Valenciana, Extremadura, Madrid, Murcia, Asturias</p> <p>Premoženjska skupnost: 1344. člen in nasl. španskega Državlanskega zakonika Aragón</p> <p>Premoženjska skupnost: Zakonodajni odlok 1/2011 z dne 22. marca. 193. člen Balearski otoki</p> <p>Ločitev premoženja: Zakonodajni odlok 79/1990 z dne 6. septembra. 3. člen Katalonija</p> <p>Ločitev premoženja: Poglavlji I (drugi razdelek) in II naslova III Zakona 25/2010 z dne 29. julija druge knjige Državlanskega zakonika. Členi 232.1–232.1.2 Galicija</p> <p>Premoženjska skupnost: Zakon 2/2006 z dne 14. junija, Civilni zakonik Galicije. TÍTULO IX Navarra</p> <p>Režim osvojitve: Podobno premoženjska skupnost – Zakon 82, prečiščen leta 1973 in spremenjen z zakonom iz leta 1987 Baskija</p> <p>Premoženjska skupnost: Zakon 5/2015 z dne 25. junija Avtonomna skupnost Valencia</p> <p>Ločitev premoženja: Zakon 10/2007 o premoženjskih razmerjih med zakoncema. Ta zakon je bil 31. maja 2016 razglašen za neustaven. Uporabljal se je od 1. julija 2008 do 1. junija 2016. Zunaj tega obdobja: režim premoženjske skupnosti, kot je urejeno v španskem Državlanskem zakoniku</p>
ZK*	ŠVEDSKA
<p>Anglija in Wales Premoženjski režim kot tak ni predpisan</p> <p>Škotska Ločitev premoženja: 24. člen škotskega Družinskega zakona iz leta 1985</p> <p>Severna Irsko Odslek 25 Matrimonial Causes Act 1973 s spremembami, glej: Xydias v Xydias [1999] 2 All ER 386, per Thorpe LJ at 394.</p>	<p>Podrejena premoženjska skupnost: Člen (1987:230) Zakonika o zakonski zvezi ÄktB</p>

Opomba: Tabela je pripravila avtorica.

* Čeprav Združeno kraljestvo trenutno ni država članica, zakonska razmerja vendarle obstajajo, zato smo se v podporo tem družinam odločili, da ga vključimo v tabelo.

12. Kakšne možnosti vsaka država članica ponuja (bodočima) zakoncema glede izbire njunega premoženjskega režima poleg zakonitega režima iz prejšnjega vprašanja?

AVSTRIJA	BELGIJA	BOLGARIJA
<p>Premoženjska skupnost: Je lahko <i>inter vivos</i> ali <i>mortis causa</i> §§ 1217 in naslednji, ABGB</p>	<p>- Ločitev premoženja: 1466. člen in nasl. Državlanskega zakonika - Univerzalna premoženjska skupnost – 1454. člen in nasl. Državlanskega zakonika</p>	<p>- Zakonito premoženje (skupnost): 18. člen FC, premoženjski režim med zakoncema - Zakoniti režim ločitve premoženja: 33. člen FC - Pogodbeni režim (od leta 2009): 38. člen FC</p>
HRVAŠKA	CIPER	ČEŠKA
<p>Velja svoboda izbire premoženjskega režima: 40. 42. člen Družinskega zakona</p>	<p>Dogovori med zakoncema v smislu predpogočnih pogodb med njima po ciprskem pravu niso veljavni ali vsaj ne zavezujoči: Razdelek 14 zakona 232/9</p>	<p>- Premoženjska skupnost: 709. člen in naslednji, Zakon št. 89/2012 - Pogodbeno urejanje: 729. člen in naslednji - Urejanje, utemeljeno na sodni odločbi: 724 in 728. člen</p>

DANSKA	ESTONIJA	FINSKA
- Ločitev premoženja § 28 a) in b) ter 30 Zakona o pravnih učinkih zakonske zveze	- Režim skupnega povečanega premoženja PKS § 40–56 Zakona o družinskem pravu - Režim ločenega premoženja: PKS § 57–58 Zakona o družinskem pravu	Zakonca ali bodoča zakonca lahko izločita katero koli premoženje, ki ga kateri koli od njiju že ima ali pozneje pridobi: Razdelek 41 Zakona o zakonski zvezi
FRANCIJA	NEMČIJA	GRČIJA
- Konvencionalna skupnost: 1497. člen in nasl. Državljski zakonik - Ločitev premoženja: 1536. člen in nasl. Državljskega zakonika - Udeležba v pridobljenem premoženju: 1569. člen in nasl. Državljskega zakonika	- Ločitev premoženja: § 1414 BGB - Polna premoženjska skupnost: § 1415 in nasl. BGB - Francosko-nemški premoženjski režim kot izbirno skupno povečano premoženje, §§ 1519 in naslednji BGB	- Premoženjska skupnost: 1403. do 1415. člen Državljskega zakonika
MADŽARSKA	IRSKA	ITALIJA
- Režim v zakonu pridobljenega premoženja: Člen 4:34 (1) Zakona V iz leta 2013 Državljskega zakonika - Sistem ločitve premoženja, čl. 4:69-4:73 Državljskega zakonika OPOMBA: Vendar v pogodbi o skupnem premoženju ni obvezno izbrati enega od teh sistemov.	Načelo premoženjske skupnosti po irskem pravu in lastnini ne velja. Zakonca si ne moreta izbrati premoženjskega režima med njima. Vsi dogovori med zakoncema so sestavljeni glede na veljavne določbe in jih stranki ne moreta šteti kot popolnoma zavezujoče, saj so še vedno predmet sodne odobritve/spremembe – razdelek 16 (5) Zakona o družinskem pravu iz leta 1995 in razdelek 20 (5) Zakona o družinskem pravu (razveza) iz leta 1996 in vpliv odredbe o ločitvi/razvezi (razdelek 16 (2)(a)-(l) Zakona o družinskem pravu iz leta 1995 in razdelek 20 (2)(a)-(l) Zakona o družinskem pravu (razveza) iz leta 1996.	- Ločitev premoženja 215. člen in nasl. - Konvencionalna skupnost: 210. člen in nasl. Državljski zakonik - “Fondo patrimoniale”, sklad, ki ga sestavljajo sredstva, namenjena potrebam družine; 167. člen Državljskega zakonika
LATVIJA	LITVA	LUKSEMBURG
- Ločitev premoženja: 116. člen in nasl. Državljski zakonik - Konvencionalna skupnost: zakonca kupita premoženje s skupnimi sredstvi in to premoženje je nato skupno: 96. člen Državljskega zakonika	- Zakonski pravni režim: 89. člen in nasl. Državljski zakonik - Pogodbeni pravni režim: 114. člen in nasl.	- Premoženjska skupnost 1526. člen in nasl. Državljski zakonik - Režim ločenega premoženja: 1536. do 1541. člen Državljskega zakonika
MALTA	NIZOZEMSKA	POLJSKA
- Premoženjska skupnost: 1316. člen - Skupnost razpoložljivega dela v ločenem upravljanju: 1338. do 1345. člen Državljskega zakonika	Od leta 2012 zakon ne omogoča več izbire pravnih režimov: pogodbeno svoboda in možnost prirojitve lastnega režima	- Režim premoženjske skupnosti: 48. člen Državljskega zakonika - Pogodbeni premoženjski režim (z razširitvijo ali omejitvijo zakonitega režima): 49. člen Državljskega zakonika - Režim ločitve premoženja: 51. člen in nasl. Državljski zakonik - Režim ločitve premoženja z izravnavo pridobljenega premoženja: 51. člen Državljskega zakonika
PORTUGALSKA	ROMUNIJA	SLOVAŠKA
- Splošna premoženjska skupnost: - Ločitev premoženja 1767. člen - Svoboda sklepanja predporočnih pogodb omogoča oblikovanje netipičnih dogovornih premoženjskih režimov	- Premoženjska skupnost: 307. do 327. člen Državljskega zakonika - Ločitev premoženja: 360. člen in nasl. Državljski zakonik - Konvencionalna skupnost, 366. člen in nasl. Državljski zakonik	Zakon dogovore sicer omejuje, vendar dopušča - razširitev ali omejitev obsega ugotovljenega nerazdeljenega solastništva - spremembo pravil upravljanja premoženja - odložitev vzpostavitve nerazdeljenega solastništva do trenutka prenehanja zakonske zveze

SLOVENIJA	ŠPANIJA – (država z več pravnimi sistemi)	
<p>Pogodbena svoboda zakoncev, da uredijo svoja premoženjska razmerja.</p> <p>Zakoniti premoženjski režim je določen v 66. členu Družinskega zakonika. To je režim premoženjske skupnosti za skupno premoženje zakoncev in režim ločenega premoženja za posebno premoženje vsakega od zakoncev. Posebno premoženje je urejeno v 77. členu Družinskega zakonika.</p>	<p>Andaluzija, Kanarski otoki, Cantabria, La Rioja, Castilla-La Mancha, Castilla in León, Valenciana, Extremadura, Madrid, Murcia, Asturias in Valencia.</p> <p>Dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema – 1315. člen španskega Državlanskega zakonika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Premoženjska skupnost: 1316. člen in nasl. španskega Državlanskega zakonika - Ločitev premoženja: 1435. člen in nasl. Državlanskega zakonika - Sistem udeležbe 1411. člen in nasl. Državlanskega zakonika <p style="text-align: center;">Aragón</p> <p>Premoženjska skupnost: Zakonodajni odlok 1/2011 z dne 22. marca, 203. člen in nasl.</p> <p style="text-align: center;">Balearski otoki</p> <p>Ločitev premoženja: Zakonodajni odlok 79/1990 z dne 6. septembra, 3. člen.</p> <p style="text-align: center;">Katalonija</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sistem udeležbe: 232.13 do 232.17 člen, Druga knjiga Državlanskega zakonika <p>Premoženjska skupnost: 232.30. člen in nasl.</p> <p>Drugi režim: Skupnost nabav in izboljšav (v Tarragoni) člen 232-25 in nasl.; <i>agermanament</i> ali dogovor polovica za polovico (v Tortosi) člen 232-28; dogovor polovice pridobitve (v Valle de Arán): 232. do 239. člen</p> <p style="text-align: center;">Galicija</p> <p>Določbe glede družinskega premoženjskega in dednega režima: 174. člen Zakona 2/2006 z dne 14. junija, Državlanski zakonik Galicije</p> <p style="text-align: center;">Navarra</p> <p>Univerzalno skupno premoženje: Zakon 101 in nasl. Zbirka Navarre</p> <p>Ločitev premoženja: Zakon 103 in nasl. Zbirka Navarre</p> <p style="text-align: center;">Baskija</p> <p>Ločitev premoženja: španskega Državlanskega zakonika</p> <p>Udeležba: španskega Državlanskega zakonika</p>	
ZK (država z več pravnimi sistemi)*		ŠVEDSKA
<p style="text-align: center;">Anglija in Wales/Severna Irska</p> <p style="text-align: center;">Premoženjski režim kot tak ni predpisan</p> <p style="text-align: center;">Škotska</p> <p>Spremenjen sistem ločitve premoženja. Splošno pravilo je, da zakonska zveza ne vpliva na lastništvo premoženja (24. člen Zakona o družinskem pravu (Škotska) iz leta 1985)</p>		<p>Alternativni režim ne obstaja, vendar je mogoče spremeniti vrsto skupnega premoženja ali posebnega premoženja (7. poglavje ÄktB)</p> <ul style="list-style-type: none"> - glede daril med zakoncema (poglavje 8 ÄktB in (1936:83)) - glede delitve premoženja med zakonsko zvezo (ÄktB 9:1 in 9:2) - z dogovorom o delitvi premoženja ob skorajšnji razvezi zakonske zveze (ÄktB 9:13).

Opomba: Tabela je pripravil avtor.

* Čeprav Združeno kraljestvo trenutno ni država članica, zakonska razmerja vendarle obstajajo, zato smo se v podporo tem družinam odločili, da ga vključimo v tabelo.

IV. VZORČNI DOGOVORI

- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA, SKLENJEN PRED NOTARJEM/ODVETNIKOM
- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA V POGODBI O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ (VZOREC SPORAZUMA O PREMOŽENJSKIH RAZMERJIH ZAKONCEV ALI BODOČIH ZAKONCEV)
- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI OBIČAJNEGA PREBIVALIŠČA V DRŽAVI ČLANICI OB SKLENITVI DOGOVORA O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ
- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA ZA POSTOPEK PRENEHANJA ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI RAZVEZE ZAKONSKE ZVEZE (PRISTOJNOST ZA ODLOČANJE

O PREMOŽENJSKOPRAVNIH REŽIMIH MED ZAKONCEMA, KI SE VZPOSTAVI S TOŽBO: ZAKONSKE ZVEZE, SKLENJENE PRED 29. JANUARJEM 2019)

- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA ZA ZAKONSKE ZVEZE, SKLENJENE PRED 29. JANUARJEM 2019
- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA GLEDE SKUPNEGA PREMOŽENJA V POSTOPKU ZA PRENEHANJE ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI ZA RAZVEZO ZAKONSKE ZVEZE

2. POGLAVJE

DOGOVORI O IZBIRI SODIŠČA IN PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI UREDBE (EU) 2016/1104

FILIP DOUGAN IN JERCA KRAMBERGER ŠKERL

Univerza v Ljubljani, Slovenija

I. UVOD

Dne 24. junija 2016 je Svet Evropske unije sprejel Uredbo (EU) 2016/1104 o izpajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopравnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (v nadaljevanju Uredba (EU) 2016/1104).¹⁸

Uredba velja za premoženjskopравne posledice registrirane partnerske skupnosti, in sicer za celoto pravil, ki veljajo za premoženjska razmerja med partnerjema (med seboj in do tretjih oseb), ki nastanejo z registracijo ali s prenehanjem njune partnerske skupnosti (1. člen in točka (b) prvega odstavka 3. člena Uredbe (EU) 2016/1104).

Treba je opozoriti, da se Uredba (EU) 2016/1104 uporablja samo za premoženjske posledice partnerskih skupnosti (bodisi raznospolnih ali istospolnih), ki so **registrirane**. Tako se ne uporablja za premoženjske posledice partnerskih skupnosti, ki niso bile registrirane (t. i. *de facto* partnerske skupnosti), niti za premoženjske posledice zakonske zveze.¹⁹

Področje uporabe *ratione materiae* izključuje tudi vprašanja v zvezi z obstojem, veljavnostjo ali priznavanjem registriranih partnerskih skupnosti ter vprašanja glede preživitinskih obveznosti, dedovanja, socialne varnosti itd.

Uporaba Uredbe (EU) 2016/1104 je dodatno omejena s tem, da je bila sprejeta le v okviru okrepljenega sodelovanja med 18 državami članicami: Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Češko, Finsko, Grčijo, Francijo, Hrvaško, Italijo, Ciprom, Luksemburgom, Malto, Nemčijo, Nizozemsko, Portugalsko, Slovenijo, Španijo in Švedsko (v nadaljevanju sodelujoče države članice). Vse druge države članice še naprej uporabljajo svoje nacionalne predpise mednarodnega zasebnega prava.

Uredba (EU) 2016/1104 se uporablja za vsa tri osrednja vprašanja mednarodnega zasebnega prava. Vključuje pravila o mednarodni pristojnosti, pravila o pravu, ki se uporablja, in pravila o priznavanju ter izvrševanju odločb drugih sodelujočih držav članic. Poleg tega registriranim partnerjem omogoča tudi uveljavljanje svobodne volje pri sklepanju določenih dogovorov o premoženjskih posledicah njihovega razmerja. Tako lahko registrirana partnerja skleneta (1) *dogovor o izbiri sodišča*, (2) *dogovor o izbiri prava* in/ali (3) *dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema*.

¹⁸ UL L 183, 8. julij 2016, str. 30.

¹⁹ Glej tudi: Dougan, F.: *Nova evropska pravila o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov*. V: Galič, A., in Kramberger Škerl, J. (ur.): *Liber Amicorum Dragica Wedam Lukić*. Pravna fakulteta. Ljubljana. 2019, str. 236–237.

Registrirana partnerja pa morata biti pri tovrstnih dogovorih posebej pozorna na časovni vidik uporabe Uredbe (EU) 2016/1104. Njena pravila o pristojnosti se namreč uporabljajo samo za sodne postopke, začete **29. januarja 2019 ali pozneje**. Če je bil *dogovor o izbiri sodišča* sklenjen pred tem datumom, se bo njegova veljavnost presojala v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104.

Poleg tega pravila o pravu, ki se uporablja (vključno s pravili o *dogovorih o izbiri prava* in *dogovorih o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema*), veljajo samo za partnerja, ki sta registrirala svojo partnersko skupnost ali določila pravo, ki se uporablja, **29. januarja 2019 ali pozneje**. V skladu s tem pravilom so možne štiri dejanske situacije:

- (1) partnerska skupnost je bila registrirana in *dogovor o izbiri prava* je bil sklenjen **pred 29. januarjem 2019**: uporabiti je treba pravila nacionalnega mednarodnega zasebnega prava;
- (2) partnerska skupnost je bila registrirana **pred 29. januarjem 2019**, toda *dogovor o izbiri prava* je bil sklenjen **29. januarja 2019 ali pozneje**: sodišča morajo upoštevati *dogovor o izbiri prava*, ki je bil veljavno sklenjen v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104. Če pa *dogovor o izbiri prava* ni veljaven, morajo sodišča uporabiti nacionalna pravila mednarodnega zasebnega prava, ki se uporablja za premoženjske posledice registriranih partnerskih skupnosti;
- (3) partnerska skupnost je bila registrirana **29. januarja 2019 ali pozneje**, toda *dogovor o izbiri prava* je bil sklenjen **pred 29. januarjem 2019**: sodišča morajo uporabiti Uredbo (EU) 2016/1104 in upoštevati *dogovor o izbiri prava*, ki izpolnjuje vse zahteve iz Uredbe; ali
- (4) partnerska skupnost je bila registrirana in *dogovor o izbiri prava* je bil sklenjen **29. januarja 2019 ali pozneje**: Uporablja se Uredba (EU) 2016/1104.²⁰

II. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI SODIŠČA

1. Ali Uredba (EU) 2016/1104 omogoča izbiro sodišča?

Da, 7. člen Uredbe (EU) 2016/1104 strankam omogoča sklenitev **dogovora o določitvi sodišč države članice, ki bodo izključno pristojna za odločanje v zadevah glede premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti**.

2. Ali lahko stranki izbereta sodišča katere koli države?

Ne, izbira po Uredbi je omejena le na 18 držav članic EU, ki sodelujejo v okrepljenem sodelovanju. Če naj se *dogovor o izbiri sodišča* presoja po pravilih Uredbe, je mogoče izbrati zgolj sodelujoče države članice.

Poleg tega 7. člen Uredbe (EU) 2016/1104 določa, da lahko stranki izbereta samo sodišča države članice

- (1) katere pravo se uporablja na podlagi veljavnega *dogovora o izbiri prava* po 22. členu Uredbe (EU) 2016/1104 ali
- (2) katere pravo se uporablja v skladu s prvim odstavkom 26. člena Uredbe (EU) 2016/1104 (*Pravo, ki se uporablja, če stranki ne izbereta prava*), tj. pravo države, po pravu katere je bila partnerska skupnost registrirana.²¹

²⁰ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: Internationales Familienrecht. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 286.

²¹ Treba je opozoriti, da 7. člen iz neznanih razlogov določa tretjo možnost, ki pa je enaka drugi možnosti, tj. pravo države, v kateri je bila partnerska skupnost registrirana. Prvi odstavek 26. člena Uredbe 2016/1104 namreč odkazuje na pravo države, po katere pravu je bila registrirana partnerska skupnost.

3. Kaj se zgodi, če se stranki odločita za sodišča države, ki ne sodeluje?

V takih primerih Uredba ne bo zagotavljala učinkov njune izbire. Vendar je taka izbira morda še vedno veljavno sklenjena v skladu z nacionalnimi predpisi mednarodnega zasebnega prava te države in jo tako izbrana sodišča lahko spoštujejo.

4. Kdaj lahko stranki skleneta dogovor o izbiri sodišča?

Dogovor o izbiri sodišča lahko skleneta **pred nastankom spora ali po njem** ali celo **pred registracijo partnerske skupnosti**.

Dogovori o izbiri sodišča, sklenjeni pred začetkom veljavnosti Uredbe 29. januarja 2019, se bodo v skladu z Uredbo presojali, če se bodo sodni postopki začeli po tem datumu.

Dogovor je mogoče na začetku pravnega postopka skleniti tudi »tiho«, in sicer s **spustitvijo toženca** v postopek (8. člen), pod pogojem, da bi bilo lahko to sodišče izbrano tudi z izrecnim dogovorom o izbiri sodišča (7. člen).

5. Ali obstajajo kakšne zahteve glede obličnosti dogovora o izbiri sodišča?

Dogovor o izbiri sodišča se lahko sklene kot **ločen dokument** ali kot **določba v dogovoru o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema**.

Člen 7 Uredbe (EU) 2016/1104 določa posebne zahteve za formalno veljavnost. *Dogovor o izbiri sodišča* mora biti **sklenjen v pisni obliki in datiran, podpisati pa ga morata obe stranki**.

Šteje se, da je dogovor o izbiri sodišča sklenjen pisno tudi takrat, ko je sklenjen s komunikacijo **po elektronskih sredstvih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora**. Tudi dogovori, sklenjeni z elektronskimi sredstvi, pa morajo biti datirani in podpisani (ročno ali s kvalificiranim elektronskim podpisom).²²

Zahteve glede formalne veljavnosti so določene izčrpno, kar pomeni, da **v skladu z *lex fori* ni dopustno postavljati dodatnih formalnih zahtev**.²³

Sodišče je mogoče izbrati tudi s spustitvijo toženca v postopek (***prorogatio tacita, submitio***) (8. člen). To v praksi pomeni, da tožnik vloži tožbo pred nepristojnim sodiščem, toženec pa na tožbo odgovori, ne da bi izpodbijal pristojnost (potem ko je bil obveščen o tej možnosti). Pristojnost lahko temelji na nastopu toženca samo, če bi lahko stranki to sodišče izbrali tudi z izrecnim *dogovorom o izbiri sodišča*.

6. Ali bodo sodišča vedno spoštovala izbiro strank?

Ne. V primeru (razmeroma pogostih) povezanih postopkov sicer pravilno sklenjen *dogovor o izbiri sodišča* morda ne bo veljal.

Treba pa je opozoriti, da se posebno pravilo iz 4. in 5. člena uporablja samo, če so bili taki povezani postopki sproženi v eni od sodelujočih držav članic. V nasprotnem primeru *dogovor o izbiri sodišča* ne bo neučinkovit: še vedno bo zavezoval stranki in sodišča sodelujočih držav članic.

6.1. Smrt enega od partnerjev – prevlada pristojnosti po Uredbi o dedovanju

Sodišča dogovora o izbiri sodišča ne bodo upoštevala v primerih, zajetih v 4. členu Uredbe (EU) 2016/1104 (*Pristojnost v primeru smrti enega od partnerjev*).

²² Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Bergquist, U., Damascelli, D., in drugi: *The EU Regulations on Matrimonial and Patrimonial Property*. Oxford University Press. Oxford. 2019, str. 65 in 66.

²³ Prav tam, str. 65.

V takih primerih ima prednost uskladitev pristojnosti v povezanih postopkih. Za odločanje o premoženjskih posledicah registriranih partnerskih skupnosti bodo pristojna sodišča države članice, ki ima jurisdikcijo v povezanih zadevah dedovanja, in sicer v skladu z Uredbo (EU) 650/2012 (in kljub obstoju veljavnega dogovora o izbiri prava po 7. členu Uredbe (EU) 2016/1104).²⁴

6.2. *Prenehanje ali razveljavitve registrirane partnerske skupnosti – možnost priznanja pristojnosti sodišča, ki je pristojno za odločanje o prenehanju ali razveljavitvi partnerske skupnosti*

Omejitve učinkovanja dogovora o izbiri sodišča so predvidene tudi v zvezi s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1104 (*Pristojnost v primeru prenehanja ali razveljavitve*).

Če sodišče države članice začne postopek, da bi odločilo o prenehanju ali razveljavitvi registrirane partnerske skupnosti, so sodišča te države članice pristojna tudi za odločanje o premoženjskopravnih posledicah registrirane partnerske skupnosti, povezanih s prenehanjem ali razveljavitvijo. Vendar pa morata stranki v to **privoliti**, če želita doseči tako usklajevanje pristojnosti med povezanimi zadevami.

Tako privolitev je mogoče doseči bodisi če je sodišče že začelo postopek o prenehanju ali razveljavitvi partnerske zveze ali pred tem. V slednjem primeru in v skladu z drugim odstavkom 5. člena Uredbe (EU) 2016/1104 mora ta dogovor izpolnjevati (obličnostne) zahteve²⁵ 7. člena Uredbe (EU) 2016/1104. Če se stranki ne moreta sporazumeti, stranki in sodišča zavezuje predhodno veljavno sklenjen *dogovor o izbiri sodišča*.²⁶

7. **Kakšno je razmerje med pravom, ki se uporablja, in mednarodno pristojnostjo, če tako razmerje sploh obstaja?**

Načeloma gre pri vprašanih prava, ki se uporablja, in mednarodno pristojnostjo za dve različni vprašanji. Sodišča ene države lahko v postopku uporabljajo pravo druge države. Vendar pa je pogosto zaželeno ureditev, ki omogoča, da pristojno sodišče odloča na podlagi svojega nacionalnega prava (enotnost *forum* in *lex*, nem. *Gleichlauf*), saj to poenostavi postopek in lahko zmanjša njegove stroške ter trajanje.

Namen Uredbe (EU) 2016/1104 je doseči prav tako usklajenost med mednarodno pristojnostjo in pravom, ki se uporablja.²⁷ Uredba zato spodbuja avtonomijo strank, ki naj pristojnim sodiščem omogoči uporabo svojega nacionalnega prava.

Vseeno pa takšna usklajenost v Uredbi ni vedno zagotovljena. Če stranki v skladu z 22. členom Uredbe (EU) 2016/1104 določita pravo, ki se uporablja, lahko še vedno skleneta *dogovor o izbiri sodišča*, s katerim se odločita za izključno pristojnost sodišč države članice, po pravu katere je bilo partnerstvo registrirano. To lahko privede do prekinitve povezave med *forum* in *lex*, ker 22. člen Uredbe (EU) 2016/1104 predvideva različne navezne okoliščine.²⁸ Takšna izbira je omogočena, ker lahko v nekaterih primerih bolje služi interesom strank.

24 Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Dougan, F.: Matrimonial Property and Succession – The Interplay of Matrimonial Property Regimes Regulation and Succession Regulation. V: Kramberger Škerl, J., Ruggeri, L., in Viterbo, F. (ur.): Case Studies and Best Practices Analysis to Enhance EU Family and Succession Law. Working paper. University of Camerino. Camerino. 2019, str. 79–80.

25 Drugi odstavek 5. člena se nanaša na zahteve iz 7. člena na splošno. Vendar je nelogično in v nasprotju z vzporedno določbo Uredbe (EU) 2016/1103, da je treba poleg obličnostnih zahtev iz drugega odstavka 7. člena spoštovati tudi zahteve iz prvega odstavka 7. člena. Zato avtorji menijo, da morajo biti dogovori iz drugega odstavka 5. člena (samo) v skladu z obličnostno zahtevo iz drugega odstavka 7. člena.

26 Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: Internationales Familienrecht. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 279.

27 Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Pogorelčnik Vogrinc, N.: Mednarodna pristojnost v sporih glede premoženjskih razmerij med zakoncema. V: Podjetje in delo. let. 46 (2020). št. 1, str. 198.

28 Avtorji menijo, da lahko partnerja izbereta sodišča države članice, v kateri je bila partnerska skupnost registrirana (tudi če sta partnerja sklenila dogovor o izbiri prava). Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Bergquist, U., Damascelli, D., in drugi:

Poleg tega se lahko zaradi načela univerzalne uporabe (20. člen Uredbe (EU) 2016/1104) partnerja odločita tudi za pravo tretje države.²⁹ V takih primerih ni nujno, da bodo sodišča te države veljavno določena kot pristojna v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104, saj Uredba teh države ne zavezuje. Vendar je dogovor o izbiri sodišča morda še vedno veljavno sklenjen v skladu z nacionalnimi predpisi mednarodnega zasebnega prava te države.

8. Ali je mogoče izbrati točno določeno sodišče v eni od držav ali le sodišča države na splošno?

Člen 7 Uredbe (EU) 2016/1104 se nanaša le na mednarodno pristojnost. Tako strankam omogoča, da se veljavno dogovorita o pristojnosti sodišč ene države na splošno, ne pa tudi o krajevni pristojnosti posameznega sodišča te države.³⁰ Krajevna pristojnost je določena z nacionalnimi pravili procesnega prava. Nacionalno pravo pa bo vseeno pogosto omogočilo tudi izbiro konkretnega sodišča v državi.

9. Ali Uredba (EU) 2016/1104 ureja materialno veljavnost dogovora o izbiri prava?

Deloma. Kot je bilo že omenjeno, Uredba določa navezne okoliščine, v skladu s katerimi lahko stranki izbereta pristojno sodišče. Uredba pa ne obravnava vprašanj razlage, pomanjkanja soglasja in drugih vsebinskih vprašanj. V nasprotju z dogovori o izbiri prava, glede katerih Uredba določa kolizijsko pravilo glede materialne veljavnosti (24. člen), Uredba žal ne določa takega pravila glede materialne veljavnosti dogovorov o izbiri sodišča. V zvezi z rešitvijo tega vprašanja je pravna doktrina razdeljena: nekateri menijo, da bi moralo materialno veljavnost urejati pravo, ki se v skladu z Uredbo uporablja za odločanje o premoženjskih razmerjih med partnerjema,³¹ drugi pa menijo, da bi to moralo biti pravo države pristojnega sodišča (vključno z upoštevanjem nacionalnih kolizijskih pravil).³² Avtorji menijo, da je drugo mnenje prepričljivejše v luči skladne razlage pravil mednarodnega zasebnega prava EU.

III. VZORČNI DOGOVORI

☞ DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

☞ DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED BODOČIMA REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

IV. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI PRAVA

1. Ali je izbira prava po Uredbi (EU) 2016/1104 mogoča?

Da. V skladu z **22. členom Uredbe (EU) 2016/1104** lahko partnerja skleneta dogovor, s katerim izbereta pravo, ki bo veljalo za premoženjske posledice njune registrirane partnerske skupnosti. Možnost sklenitve *dogovora o izbiri prava* ni omejena na partnerje, ki registrirajo svoje partnerske skupnosti v sodelujočih državah članicah.

Če prava ne izbereta, se pravo, ki se uporablja, ugotavlja v skladu s 26. členom Uredbe (EU) 2016/1104.

The EU Regulations on Matrimonial and Patrimonial Property. Oxford University Press. Oxford. 2019, str. 279.

²⁹ V zvezi z Uredbo (EU) 2016/1104 so tretje države tudi države članice, ki ne sodelujejo v okrepljenem sodelovanju, pa tudi države nečlanice EU.

³⁰ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Bergquist, U., Damascelli, D., in drugi: The EU Regulations on Matrimonial and Patrimonial Property. Oxford University Press. Oxford. 2019, str. 65.

³¹ Prav tam.

³² Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: Internationales Familienrecht. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 278.

2. Ali lahko stranki izbereta pravo katere koli države? Kaj se zgodi, če se stranki odločita za pravo države, ki ne sodeluje v okrepljenem sodelovanju?

Na splošno, **20. člen Uredbe (EU) 2016/1104** sodiščem omogoča **uporabljati pravo katere koli države**, ki je bilo izbrano kot pravo, ki se uporablja, ne glede na to, ali gre za pravo sodelujoče države članice ali ne (*načelo univerzalne uporabe*).

Kljub temu pa **22. člen Uredbe (EU) 2016/1104** določa nekatere dodatne omejitve.

Prvič, partnerja lahko izbereta samo pravo države, ki registriranim partnerskim skupnostim pripisuje premoženjskopravne posledice. To je nujno, saj prava nekaterih držav ne urejajo registriranih partnerskih skupnosti in zato za take zveze ne predvidevajo premoženjskih posledic. Stranki morata biti še posebej pozorni pri izbiri prava, ki se uporablja, saj prava nekaterih držav urejajo le istospolne registrirane partnerske skupnosti, zaradi česar za raznospolne partnerske skupnosti ne bodo predvidene nobene premoženjske posledice (in obratno).

Drugič, stranki lahko izbirata zgolj med naslednjimi pravi (pod pogojem, da prava teh držav urejajo premoženjske posledice registriranih partnerskih skupnosti):

1. pravo države, v kateri imata partnerja (ali bodoča partnerja) ali eden od njiju v času sklenitve dogovora običajno prebivališče;
2. pravo države, katere državljanstvo ima eden od partnerjev (ali bodočih partnerjev) v času sklenitve dogovora; ali
3. pravo države, po katerem je bila **partnerska skupnost registrirana**.

Partnerja sta tako omejena na prava držav, s katerimi sta tesno povezana. To je lahko pravo sodelujoče države članice ali pravo katere koli druge države (dokler so izpolnjena zgoraj navedena merila).

3. Ali vsa sodišča držav članic zavezuje dogovor o izbiri prava v skladu z Uredbo 2016/1104?

Ne, *dogovor o izbiri prava*, sklenjen v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104, zavezuje le sodišča sodelujočih držav članic. Za učinkovanje takega *dogovora o izbiri prava* mora eno od sodišč v sodelujoči državi članici najprej ugotoviti svojo mednarodno pristojnost v skladu s pravili Uredbe (EU) 2016/1104.

Če so (mednarodno) pristojna sodišča držav, ki ne sodelujejo, učinkovanje *dogovora o izbiri prava*, sklenjenega v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104, ni zajamčeno. Vendar pa lahko tak dogovor še vedno učinkuje, če izpolnjuje zahteve mednarodnega zasebnega prava države, katere sodišča so pristojna.

4. Kdaj lahko stranki skleneta dogovor o izbiri prava? Ali lahko stranki svoj dogovor pozneje spremenita?

Stranki lahko *dogovor o izbiri prava skleneta* bodisi **pred** registracijo partnerske skupnosti bodisi **po** njej. Če partnerja skleneta *dogovor o izbiri prava* po registraciji partnerske skupnosti, se izbrano pravo uporablja le za naprej (razen če se partnerja izrecno dogovorita za retroaktivne učinke).³³

Stranki lahko svoj dogovor kasneje tudi spremenita in izbereta drugo pravo, ki se uporablja. Taka sprememba prava, ki se uporablja, bo imela učinke za naprej, če se partnerja ne dogovorita drugače.³⁴

³³ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: Internationales Familienrecht. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 295.

³⁴ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 glej tudi: Pogorelčnik Vogrinc, N.: Applicable Law in Matrimonial Property Regime Disputes. V: Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. let. 40 (2019). Št. 3, str. 1092.

Če partnerja spremenita svojo izbiro prava, z retroaktivnim učinkom, taka sprememba prava, ki se uporablja, ne sme negativno vplivati na pravice tretjih oseb (tretji odstavek 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104). Za več informacij o pravicah tretjih oseb glej odgovor na vprašanje 8.

5. Ali Uredba vsebuje zahteve glede obličnosti dogovora o izbiri prava?

Dogovor o izbiri prava se lahko sklene kot **ločen dokument** ali kot **določba v dogovoru o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema**.

Člen 23 Uredbe (EU) 2016/1104 določa, da mora biti dogovor sklenjen **v pisni obliki in datiran, podpisati pa ga morata obe stranki**. Šteje se, da je dogovor o izbiri prava sklenjen v pisni obliki tudi, ko je sklenjen s komunikacijo **po elektronskih sredstvih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora**. Vendar morajo biti tudi dogovori, sklenjeni z elektronskimi sredstvi, datirani in podpisani (ročno ali s kvalificiranim elektronskim podpisom).

Poleg tega 23. člen Uredbe (EU) 2016/1104 določa dodatne zahteve za njegovo formalno veljavnost, ki so lahko odvisne od nacionalnih prav sodelujočih držav članic. Možne so štiri dejanske situacije:

- (1) če ob sklenitvi dogovora **oba partnerja običajno prebivata v isti sodelujoči državi članici**, mora dogovor izpolnjevati tudi vse dodatne obličnostne zahteve, ki jih pravo te države članice določa za dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema;
- (2) če ob sklenitvi dogovora **partnerja običajno prebivata v različnih sodelujočih državah članicah** in nacionalna zakonodaja teh držav članic določa različne (dodatne) obličnostne zahteve za dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema, mora dogovor izpolnjevati obličnostne zahteve *ene ali druge* države članice;
- (3) če ob sklenitvi dogovora **le en partner običajno prebiva v sodelujoči državi članici**, mora dogovor izpolnjevati tudi vse dodatne obličnostne zahteve, ki jih pravo te države članice določa za dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema; in
- (4) če ob sklenitvi dogovora **nobeden od partnerjev običajno ne prebiva v sodelujoči državi članici**, ni treba, da dogovor izpolnjuje kakršne koli dodatne obličnostne zahteve.³⁵

Take dodatne obličnostne zahteve, kot so omenjene v točkah (1) do (3), lahko na primer obsegajo pogoj, da je dogovor o izbiri prava sklenjen v obliki notarskega zapisa, sicer se šteje za ničnega. Zato je vzorec *dogovora o izbiri prava*, ki je predlagan spodaj, polno zavezujoč le, če pravo sodelujoče države članice, v kateri ima eden ali oba partnerja stalno prebivališče, ne predvideva dodatnih obličnostnih zahtev za dogovore o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema. Sicer bo treba sporazum dopolniti z zgoraj omenjenimi elementi in/ali formalnostmi.

Za več informacij o možnih dodatnih obličnostnih zahtevah glej *Atlas nacionalne zakonodaje držav članic EU*: <https://www.euro-family.eu/atlas>.

6. Ali Uredba (EU) 2016/1104 ureja materialno veljavnost dogovora o izbiri prava?

Da. V skladu s 24. členom Uredbe (EU) 2016/1104 obstoj in veljavnost *dogovora o izbiri prava* ureja pravo, ki sta ga partnerja izbrala v dogovoru.

Kljub temu se lahko **pomanjkanje soglasja** ugotovi tudi po pravu države, v kateri ima eden od partnerjev običajno prebivališče v času začetka sodnega postopka. Vendar pa je to mogoče le, če iz okoliščin konkretnega primera izhaja, da obstoja privolitve ne bi bilo ustrezno ugotavljati v skladu s pravom, ki sta ga partnerja izbrala.

³⁵ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: *Internationales Familienrecht*. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 290.

7. Kakšni so učinki dogovora o izbiri prava in katera vprašanja ureja pravo, ki se uporablja in ki sta ga izbrala partnerja?

Uredba (EU) 2016/1104 izrecno ne določa učinkov dogovora o izbiri prava. Splošno sprejeto je, da sta partnerja z izbiro prava, ki se uporablja, izbrala zakoniti premoženjski režim izbranega prava.³⁶ Vendar pa lahko partnerja tudi podrobneje določita, kateri premoženjskopравни režim v skladu z izbranim pravom, naj se uporabi.³⁷

Pravo, ki se uporablja v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104, ureja različne vidike premoženjskih posledic registriranih partnerskih skupnosti. Člen 27 določa, da med drugim ureja:

- (a) razvrstitev premoženja enega ali obeh partnerjev v različne kategorije med trajanjem registrirane partnerske skupnosti in po njenem koncu,
- (b) prehod premoženja iz ene kategorije v drugo,
- (c) odgovornost enega partnerja za obveznosti in dolgove drugega partnerja,
- (d) pooblastila, pravice in obveznosti enega ali obeh partnerjev v zvezi s premoženjem,
- (e) razdelitev ali likvidacijo premoženja po prenehanju registrirane partnerske skupnosti;
- (f) učinke premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti na pravno razmerje med partnerjem in tretjimi osebami (pod pogoji, predstavljenimi v odgovoru na 8. vprašanje) ter
- (g) materialno veljavnost dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema.

Ta seznam ni izčrpen. Poleg tega je treba poudariti enotnost prava, ki se uporablja. V skladu z 21. členom Uredbe (EU) 2016/1104 se pravo, ki se uporablja za premoženjskopravne posledice registrirane partnerske skupnosti, uporablja za vse premoženje, ki ga te posledice zadevajo, ne glede na to, kje je. Iz tega sledi, da partnerja ne moreta skleniti delnega *dogovora o izbiri prava* (t. j. odločiti se za pravo, ki bi se uporabljalo samo za določene premoženjskopravne posledice njune partnerske skupnosti).³⁸

Po drugi strani pa pravo, izbrano v skladu z Uredbo (EU) 2016/1104, ne bo urejalo ugotavljanja obstoja ali veljavnosti registrirane partnerske skupnosti, priznanja registrirane partnerske skupnosti, razlogov za njeno prenehanje ali ničnosti, vprašanj o pravni sposobnosti partnerjev, njihovih preživninskih obveznosti, dedovanja itd.

8. Kako dogovor o izbiri prava vpliva na pravice tretjih strank?

Učinek dogovora o izbiri prava na tretje osebe je odvisen od njihovega (domnevnega) **poznavanja** izbranega prava.

Čeprav v skladu s točko (f) 27. člena pravo, ki sta ga partnerja izbrala, ureja učinke premoženjskih posledic registriranih partnerskih skupnosti na pravno razmerje med partnerjema in tretjimi osebami (*glej zgoraj*), 28. člen Uredbe (EU) 2016/1104 določa, da lahko partner uporabi pravo, ki se uporablja za premoženjskopravne posledice registrirane partnerske skupnosti, proti tretji osebi (v sporu med enim ali obema partnerjema in tretjo osebo) **le**, če je tretja oseba **vedela** ali bi ob ustrezni skrbnosti **morala vedeti** za to pravo.

Šteje se, da tretja oseba pozna pravo, ki se uporablja za premoženjske posledice registrirane partnerske skupnosti, če

³⁶ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Bergquist, U., Damascelli, D., in drugi: *The EU Regulations on Matrimonial and Patrimonial Property*. Oxford University Press. Oxford. 2019, str. 100.

³⁷ Prav tam.

³⁸ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: *Internationales Familienrecht*. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 288.

- (a) je to pravo pravo
 - (i) države, ki se uporablja za pravni posel med partnerjem in tretjo osebo, ali
 - (ii) države, v kateri imata partner, ki sklene pravni posel, in tretja oseba običajno prebivališče, ali
 - (iii) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem, pravo države, v kateri je premoženje.
- ali
- (b) je eden od partnerjev izpolnil veljavne zahteve za javno objavo ali registracijo premoženjskopравnih posledic partnerske skupnosti, ki jih določa pravo
 - (i) države, ki se uporablja za pravni posel med partnerjem in tretjo osebo, ali
 - (ii) države, v kateri imata partner, ki sklene pravni posel, in tretja oseba običajno prebivališče, ali
 - (iii) v zadevah, povezanih z nepremičnim premoženjem, države, v kateri je premoženje.

V primerih, ko prava, ki se uporablja, **ni mogoče uporabiti** proti tretji osebi, se premoženjskopравne posledice registrirane partnerske skupnosti v razmerju do tretje osebe presojujejo **po pravu države, katere pravo se uporablja za pravni posel med partnerjem in tretjo osebo**, ali v primerih, ko gre za nepremično ali registrirano premoženje ali pravice, **po pravu države, v kateri se nepremičnina nahaja, ali v kateri so registrirani premoženje ali pravice**.

V. VZORČNI DOGOVORI

- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA
- ☞ DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED BODOČIMA REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA
- ☞ SPREMEMBA DOGOVORA O IZBIRI PRAVA

VI. SMERNICE GLEDE DOGOVORA O UREDITVI PREMOŽENJSKIH RAZMERIJ MED PARTNERJEMA

1. Kaj je dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema? Kakšno je razmerje med *dogovorom o izbiri prava* in *dogovorom o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema*?

Dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema je vsak dogovor med partnerjema ali bodočima partnerjema, s katerim uredita premoženjskopравne posledice svoje registrirane partnerske skupnosti (točka c prvega odstavka 2. člena Uredbe (EU) 2016/1104). Sestavljen je iz določb o pravicah in obveznostih partnerjev glede njunega premoženja.

Dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema lahko vključuje tudi dogovor o pravu, ki se uporablja. Vendar to ni nujno. V slednjem primeru se pravo, ki se uporablja, določi v skladu s 26. členom Uredbe (EU) 2016/1104, veljavnost dogovora pa ureja to pravo (*glej spodaj*).

2. Ali obstajajo kakšne zahteve za obliko dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema?

Da. Člen 25 Uredbe (EU) 2016/1104 določa več zahtev za njegovo formalno veljavnost.

Prvič, *dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema* mora biti sklenjen v **pisni obliki in datiran, podpisati pa ga morata obe stranki**. Šteje se, da so taki dogovori sklenjeni pisno tudi takrat, ko so sklenjeni s komunikacijo z **elektronskimi sredstvi, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora**. Vendar

morajo biti tudi dogovori, sklenjeni z elektronskimi sredstvi, datirani in podpisani (ročno ali s kvalificiranim elektronskim podpisom).

Drugič, 25. člen Uredbe (EU) 2016/1104 določa dodatne zahteve za njegovo formalno veljavnost, ki so lahko odvisne **od nacionalnega prava sodelujočih držav članic**.

1. če ob sklenitvi dogovora **oba partnerja običajno prebivata v isti sodelujoči državi članici**, mora dogovor izpolnjevati tudi vse dodatne obličnostne zahteve, ki jih pravo te države članice določa za dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema;
2. če ob sklenitvi dogovora **partnerja običajno prebivata v različnih sodelujočih državah članicah** in nacionalna zakonodaja teh držav članic določa različne (dodatne) obličnostne zahteve za veljavnost dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema, mora dogovor izpolnjevati obličnostne zahteve *ene ali druge* države članice;
3. če ob sklenitvi dogovora **le en partner običajno prebiva v sodelujoči državi članici**, mora dogovor izpolnjevati tudi vse dodatne obličnostne zahteve, ki jih pravo te države članice določa za dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema; in
4. če ob sklenitvi dogovora **nobeden od partnerjev nima običajnega prebivališča v sodelujoči državi članici**, ni treba, da dogovor izpolnjuje kakršne koli dodatne obličnostne zahteve.³⁹

Čeprav je 25. člen Uredbe (EU) 2016/1104 zelo podoben 23. členu, določa še eno dodatno zahtevo. Če **pravo, ki se uporablja za premoženjskopravne posledice registrirane partnerske skupnosti**, predvideva dodatne obličnostne zahteve, mora *dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema* izpolnjevati tudi te zahteve.

Pravo, ki se uporablja, je lahko bodisi pravo, ki ga partnerja določita v *dogovoru o izbiri prava* ali; če take določitve ni, pravo, ki je določeno v skladu s 26. členom Uredbe 2016/1104.⁴⁰ Ker 25. člen omogoča kopicenje formalnih zahtev, se poveča tveganje za neveljavnost dogovora.⁴¹

Za več informacij o možnih dodatnih obličnostnih zahtevah pravnih sistemov posameznih držav članic glej *Atlas nacionalne zakonodaje držav članic EU*: <https://www.euro-family.eu/atlas>.

3. Ali Uredba (EU) 2016/1104 ureja materialno veljavnost dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med partnerjema?

Ne. Za materialno veljavnost (kot tudi veljavnost soglasja partnerjev) veljajo pravila prava, ki se uporablja za premoženjskopravne posledice registrirane partnerske skupnosti.⁴²

³⁹ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: Internationales Familienrecht. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 300.

⁴⁰ Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Bergquist, U., Damascelli, D., in drugi: The EU Regulations on Matrimonial and Patrimonial Property. Oxford University Press. Oxford. 2019, str. 109.

⁴¹ Prav tam, str. 110.

⁴² Glede Uredbe (EU) št. 2016/1103 primerjaj: Andrae, M.: Internationales Familienrecht. Nomos. Baden Baden. 2019, str. 301.

3. POGlavJE

DOGOVORI O IZBIRI SODIŠČA IN PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI UREDBE (EU) 650/2012

IVANA KUNDA IN DANIJELA VRBLJANAC,
Univerza na Reki, Pravna fakulteta

I. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI SODIŠČA

1. Ali je dovoljena izbira sodišča po Uredbi o dedovanju?

Da, prvi odstavek 5. člena Uredbe (EU) 650/2012⁴³ strankam omogoča, da se dogovorijo o pristojnem sodišču (*professio fori*). Vendar pa glede **svobode izbire strank obstaja pomembna omejitev**: stranke lahko to storijo le, če je zapustnik izbral pravo, ki se uporablja, v skladu z 22. členom. V tem primeru se lahko stranke strinjajo, da je sodišče (ali sodišča) tiste države članice izključno pristojno za odločanje v dednih zadevah. V skladu z 22. členom Uredbe o dedovanju lahko oseba za pravo, ki se uporablja, izbere pravo države svojega državljanstva v času odločitve ali ob smrti.⁴⁴ Logika te omejitve je, da lahko stranke, ki izberejo pristojno sodišče, izberejo samo sodišče države članice, katere pravo se uporablja za dedovanje, s čimer se zagotovi poenotenje med mednarodno pristojnostjo in pravom, ki se uporablja, kar je vodilna zamisel Uredbe o dedovanju.⁴⁵

Poleg tega se prvi odstavek 5. člena izrecno nanaša na sodišča „države članice“; zato dogovor o izbiri sodišča v skladu z Uredbo ne more določiti sodišča tretje države kot pristojnega sodišča. Veljavnost Uredbe o dedovanju pa je ozemeljsko omejena tudi znotraj območja Evropske unije. Irska in Danska namreč te Uredbe ne uporabljata. Zato se za namene Uredbe o dedovanju ti dve državi štejeta za tretji državi.⁴⁶

2. Ali lahko stranke izberejo le sodišča države članice na splošno ali pa se lahko odločijo tudi za točno določeno sodišče, ki naj bo v njihovi zadevi pristojno?

V skladu z Uredbo o dedovanju se lahko stranke odločijo za pristojnost »sodišča ali sodišč te države članice«, kot je določeno v prvem odstavku 5. člena Uredbe o dedovanju. To pomeni, da je možno, da je dogovor o izbiri sodišča izražen **na enega od obeh načinov**, torej da se izbere določeno sodišče v državi članici ali na splošno sodišča države članice.

⁴³ Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, UL L 201, 27. julij 2012, str. 107–134.

⁴⁴ Glej to poglavje, razdelek III.

⁴⁵ Glej uvodni izjavi 27 in 28 Uredbe o dedovanju. Glej tudi Marongiu Buonaiuti, Fabrizio, v: Calvo Caravaca, Alfonso-Luis/Davi, Angelo/Mansel in Heinz-Peter (ur.): *The EU Succession Regulation: A Commentary*, Cambridge University Press, 2016, str. 150.

⁴⁶ Fuchs, Angelika: *The new EU Succession Regulation in a nutshell*, ERA Forum, let. 16, 2015, str. 122.

Ker Uredba o dedovanju obravnava samo mednarodno pristojnost, ob čemer krajevno in stvarno pristojnost določa nacionalno pravo države članice,⁴⁷ ima vsaka od obeh možnosti za stranke prednosti in slabosti. Izbira je v večini primerov odvisna od okoliščin primera, na primer, ali je krajevno pristojno le eno samo sodišče v državi članici ali je pristojnih več sodišč; v prvem primeru se postavi vprašanje, ali stranke poznajo točno določeno pristojno sodišče v izbrani državi članici, ali je verjetno, da bi se taka pristojnost lahko spremenila v času med sklenitvijo dogovora o izbiri sodišča in postopkom dedovanja in ali izbrano državo članico sestavlja več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja dednopravna pravila.

3. Ali stranke lahko izberejo več kot eno pristojno sodišče?

Stranke lahko izberejo **samo eno sodišče** kot pristojno za dedne zadeve ali pa lahko izberejo sodišča **samo ene države članice**, ob čemer bo določitev konkretnega sodišča odvisna od krajevne pristojnosti v skladu z nacionalno zakonodajo te države članice, kot je pojasnjeno zgoraj.⁴⁸ V obeh primerih bo imelo izbrano sodišče oziroma bodo imela izbrana sodišča **izključno pristojnost**. To pomeni, da se morajo vsa druga sodišča, pred katerimi je bil sprožen spor, izreči za nepristojna.⁴⁹

4. Ali mora biti dogovor o izbiri sodišča sklenjen v pisni obliki?

Da, drugi odstavek 5. člena določa, da mora biti dogovor o izbiri sodišča v **pisni obliki**. Poleg tega mora biti **datiran in podpisan** s strani zadevnih strank. V skladu z drugimi evropskimi uredbami s področja mednarodnega zasebnega prava se šteje, da je vsaka komunikacija po elektronskih sredstvih, ki zagotavlja trajen zapis dogovora, sklenjena v pisni obliki. Ko je dogovor sklenjen v elektronski obliki, ima običajno datum, ki je zabeležen kot del elektronske komunikacije (v vsakem primeru bi morali stranki zagotoviti, da je shranjen), podpis pa mora biti elektronski podpis ali drugo tehnično sredstvo, ki identificira zadevno osebo, kot opozarja večina komentatorjev.^{50, 51}

5. Ali lahko stranke kadar koli sklenejo dogovor o izbiri sodišča?

Da, prvi odstavek 5. člena Uredbe o dedovanju ne določa trenutka, v katerem lahko zadevne stranke sklenejo dogovor o izbiri sodišča. Vendar pa mora, kot je bilo že navedeno, izbrano sodišče sovpadati s pravom, ki ga je izbral zapustnik. Zapustnik lahko izbere samo pravo države svojega državljanstva, izbira pa lahko tudi med državljanstvom, ki ga ima v času odločitve, ali tistim v času smrti. Iz tega sledi, da se lahko stranke sporazumejo glede pristojnega sodišča v času zapustnikovega življenja ali ob njegovi smrti. Če pa se stranke dogovorijo v času zapustnikovega življenja, obstaja tveganje, da lahko postane državljan druge države članice in se posledično odloči, da bo svojo izbiro prava ustrezno spremenil. Verjetnejši scenarij bi lahko vključeval zapustnika z dvojnimi državljanstvom, ki bi se potem, ko je sprva izbral pravo enega državljanstva, odločil za pravo, ki ustreza drugemu državljanstvu. V teh okoliščinah dogovor o izbiri sodišča, usklajen s predhodno izbranim pravom, postane neveljaven.

6. Kdo so nujne stranke dogovora o izbiri sodišča?

To je pomembno vprašanje, saj se lahko izkaže, da je težko vnaprej naštetih vse osebe, ki so zainteresirane za dedovanje po umrlem. Nekatere zainteresirane stranke se pojavijo šele po sklenitvi dogovora o izbiri

⁴⁷ O krajevni pristojnosti glej Poretti, P.: Nadležnost, nadležna tijela i postupci prema Uredbi (EU) br. 650/2012 o nasljeđivanju, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, let. 37, št. 1, 2016, str. 571.

⁴⁸ Glej ta razdelek, 2. vprašanje.

⁴⁹ Glej 6. člen Uredbe o dedovanju.

⁵⁰ Marongiu Buoniuti, nav. delo, str. 158.

⁵¹ Glej na primer drugi odstavek 25. člena Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, UL L 351, 20. december 2012, str. 1–32.

sodišča. Pravzaprav so **vse zainteresirane osebe nujne stranke dogovora o izbiri sodišča**, vendar se odsotnost katerega koli od njih lahko naknadno odpravi pod strogim pogojem, da ta sprejme pristojnost, ki je bila dogovorjena. Člen 9 določa, da bo izbrano sodišče ostalo še naprej pristojno v skladu z dogovorom le, če se stranke, ki dogovora niso sklenile, spustijo v postopek, ne da bi ugovarjale pristojnosti sodišča. Če stranke, ki dogovora niso sklenile, v postopku ugovarjajo pristojnosti sodišča, se sodišče izreče za nepristojno.

7. Ali je izbrano sodišče pristojno za vse ali le za del premoženja?

Načeloma je sodišče, ki je izbrano z dogovorom o izbiri sodišča, **pristojno za odločanje o vsem zapustnikovem premoženju** ne glede na lokacijo premoženja v skladu s splošnim načelom Uredbe o enotnosti premoženja (glej 4. člen). Vendar pa lahko v skladu s prvim odstavkom 12. člena, če zapuščina obsega premoženje, ki se nahaja v tretji državi, sodišče države članice, ki je začelo postopek, da bi odločilo o dedovanju, na zahtevo ene od strank odloči, da ne bo odločalo o enem ali več delih tega premoženja, če je mogoče pričakovati, da njegova odločitev o tem premoženju ne bo priznana in razglašena za izvršljivo v tej tretji državi. Poleg tega se lahko stranke strinjajo, da se lahko za vsako vprašanje dedovanja obseg postopka omeji v skladu s pravom države članice, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.

8. V kakšnih okoliščinah je priporočljivo, da stranke sklenejo dogovor o izbiri sodišča?

Temelj pravil Uredbe o dedovanju glede pristojnosti je **običajno prebivališče zapustnika**. V skladu s splošnim pravilom o pristojnosti iz 4. člena je pristojno sodišče, pri katerem ima zapustnik ob smrti običajno prebivališče, in to je povezano s pravom, ki se uporablja in ki ga določa ista navezna okoliščina. Če zapustnik ob smrti nima običajnega prebivališča v državi članici, so v skladu z 10. členom za odločanje o celotnem dedovanju vendarle pristojna sodišča države članice, v kateri je zapuščina, če je bil zapustnik ob smrti državljan te države članice ali pa je imel prejšnje običajno prebivališče v navedeni državi članici, pod pogojem, da od spremembe običajnega prebivališča do začetka postopka pred sodiščem ni preteklo več kot pet let.

Iz tega sledi, da če dogovora o izbiri sodišča ni, je pristojnost povezana z zapustnikovim običajnim prebivališčem ali krajem njegovega premoženja. Če je zapustnik v letih pred njegovo smrtjo živel v več kot eni državi članici ali čez leto občasno živel v različnih državah članicah, je lahko vprašljivo, ali ima običajno prebivališče v eni ali več teh držav članic.⁵² Če ima zapustnik premoženje v več državah, je lahko ugotavljanje premoženja težko in dolgotrajno opravilo.⁵³ V takih okoliščinah lahko strankam koristi dogovor o pristojnem sodišču, pod pogojem, da je zapustnik izbral pravo, ki se uporablja, v skladu z 22. členom Uredbe o dedovanju, pri čemer je iz istih razlogov smiselna tudi izbira prava.

II. VZORČNI DOGOVORI

☞ DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA

⁵² Glej uvodni izjavi 23 in 24 o določitvi običajnega prebivališča za namene Uredbe o dedovanju. Glej tudi Knol Radoja, Katarina: Odstupanja od načela jedinstva nasljeđivanja u Uredbi EU-a o nasljeđivanju, Pravni vjesnik, let. 35, št. 2, 2019, str. 54–55.

⁵³ Wautelet, Patrick, Drafting choice of law and choice of court provisions under the EU Succession Regulation, Fifteen questions and some answers, dostopno na: <https://orbi.uliege.be/bitstream/2268/207471/1/Wautelet%20Succession%20Regulation%20Choice%20of%20court%20choice%20of%20law.pdf> (4. 5. 2020), str. 1.

III. SMERNICE ZA DOGOVORE O IZBIRI PRAVA

1. Ali je dovoljena izbira prava po Uredbi o dedovanju?

Da, kot je bilo že omenjeno, lahko oseba v skladu s prvim odstavkom 22. člena Uredbe izbere pravo, ki se uporablja za dedovanje njenega premoženja (*professio iuris*). Možnost **izbire prava, ki se uporablja**, velja za prednost Uredbe o dedovanju pri zagotavljanju pravne varnosti glede prava, ki se uporablja za dedovanje,⁵⁴ kot tudi možnost, da oseba vnaprej in učinkoviteje organizira dedovanje svojega premoženja.⁵⁵

2. Kako se izbira izrazi?

Izbira prava, ki se uporablja, je lahko **izrecna ali tiha**. Drugi odstavek 22. člena Uredbe določa, da bi se izbira prava morala izrecno navesti v izjavi, ki ima obliko razpolaganja za primer smrti. Poleg tega lahko zapustnikova izbira prava konkludentno izhaja iz določil takega razpolaganja. Uvodna izjava 39 pojasnjuje, da bi se lahko štelo, da je izbira prava izražena, če je na primer zapustnik v razpolaganju navedel točno določene določbe iz prava države, katere državljan je, ali je kako drugače omenil to pravo. Vendar če oseba želi, da za dedovanje po njej velja pravo države njenega državljanstva, je priporočljivo, da se izrecno odloči in se ne zanaša na ugotavljanje njegove tihe izbire prava iz določil razpolaganja.

3. Ali je mogoče izbrati pravo katere koli države?

Ne, **lahko se izbere samo pravo države državljanstva zapustnika**, kar pomeni da je upoštevno bodisi njegovo državljanstvo v času odločitve bodisi njegovo državljanstvo v času njegove smrti. Če ima oseba v času odločitve ali v času smrti več državljanstev, lahko izbere pravo katere koli od teh držav. Državljanstvo je izbrano kot edina možna podlaga za izbiro prava zato, da bi zagotovili povezavo med zapustnikom in izbranim pravom ter preprečili, da bi bilo pravo izbrano zato, da se ne bi uresničila legitimna pričakovanja oseb, ki so upravičene do nujnega deleža.⁵⁶

Dejstvo, da je oseba izbrala pravo, ki se uporablja za dedovanje, strankam daje možnost izbire pristojnega sodišča v državi članici, katere pravo je bilo izbrano.⁵⁷ Če zadevne stranke uporabijo to možnost, se pristojno sodišče in pravo, ki se uporablja, uskladita, kar je običajno v primerih, ko ni bilo izbrano nobeno pravo in nobeno sodišče.⁵⁸

4. Ali je mogoče izbrati pravo tretje države?

Da, 20. člen določa **univerzalno uporabo** Uredbe o dedovanju. Tako se lahko uporabi vsako pravo, na katerega napotuje Uredba o dedovanju, ne glede na to, ali gre za pravo ene od držav članic. Poleg tega prvi odstavek 22. člena omogoča osebi, da izbere »pravo države«, s čimer izbire ne omejuje na pravo držav članic. Vendar če je oseba državljan tretje države, se zadevne osebe ne bodo mogle dogovoriti o pristojnem sodišču.⁵⁹

⁵⁴ Rodríguez-Uría Suárez, Isabel: La ley aplicable a las sucesiones *mortis causa* en el Reglamento (UE) 650/2012, InDret, let. 2, 2013., InDret, let. 2, 2013, str. 11, dostopno na SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2266493> (5. 5. 2020).

⁵⁵ Uvodna izjava 38 Uredbe o dedovanju.

⁵⁶ Uvodna izjava 38 Uredbe o dedovanju.

⁵⁷ Glej razdelek I.

⁵⁸ Damascelli, Domenico: Diritto internazionale privato delle successioni a causa di morte, Giuffrè, 2013, str. 59 in nasl.

⁵⁹ Glej ta del, razdelek I.

5. Ali je mogoče izbrati več prav?

Ne, Uredba o dedovanju za eno dedovanje ne dovoljuje izbire več prav, niti vertikalno niti vodoravno.⁶⁰ Razlog za to je, da Uredba temelji na načelu enotnosti premoženja (glej 4. in 21. člen).

6. Ali je mogoče izbiro spremeniti ali preklicati?

Glede na to, da ima oseba pravico izbrati pravo, ki se uporablja za pričakovano dedovanje, lahko to **izbiro spremeni ali prekliče**, ne da bi namesto tega morala izbrati drugo pravo.⁶¹ Vendar se ob tem pojavijo vprašanja veljavnosti, povezana s tako spremembo in preklicem, ki so omenjena v nadaljevanju.⁶²

V zvezi s tem se je pojavilo vprašanje, ali sprememba ali preklic akta o razpolaganju za primer smrti povzroči spremembo in preklic izbire prava, saj to vprašanje v Uredbi o dedovanju ostaja nerešeno.⁶³ Zato je za osebo, ki ureja dedovanje z izbiro prava, ki se uporablja, pomembno, da pri spreminjanju ali preklicu prejšnjih razpolaganj, ki vsebujejo klavzulo o izbiri prava, vedno izrecno navede, kaj to pomeni za izbiro prava.

7. Kdo lahko izbere pravo, ki se uporablja?

Samo oseba, za katere dedovanje gre, ima pravico izbrati pravo, ki se uporablja za dedovanje po njej. Uredba o dedovanju take izbire ne dovoljuje nobeni drugi osebi, vključno z dediči, pred ali po smrti osebe ali uvedbi postopka dedovanja.⁶⁴

8. Ali mora biti izbira prava v pisni obliki?

Ni nujno, da je izbira prava v pisni obliki. Vendar pa je vprašanje formalne veljavnosti ustnih **razpolaganj za primer smrti izključeno iz področja uporabe** Uredbe o dedovanju. Torej, ali je ustno izražena izbira prava veljavna, se odloči po pravu, ki se uporablja v skladu z nacionalnimi kolizijskimi pravili države članice, pred katere sodiščem je bila sprožena obravnava.

Če je razpolaganje v obliki oporoke, formalno veljavnost oporoke in izbire prava, ki je v njej, določa Haaška konvencija o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj iz leta 1961, pod pogojem, da je država članica sodišča, pred katerim je bil sprožen postopek, pogodbenica te konvencije. Ko je postopek sprožen pred sodiščem države članice, ki ni pogodbenica te konvencije, se formalna veljavnost volje in izbire prava presojata po Uredbi o dedovanju, zlasti po prvem odstavku njenega 27. člena. Isti člen ureja tudi vprašanje formalne veljavnosti izbire prava, ki je vsebovano v razpolaganju za primer smrti, pred sodišči države članice, v kateri se uporablja Uredba o dedovanju.⁶⁵

Prvi odstavek 27. člena določa, da je pisno razpolaganje za primer smrti veljavno glede oblike, če je njegova oblika skladna vsaj z enim pravom, omenjenim v tem odstavku. Ta določba je zasnovana v prid formalni veljavnosti in je skladna z Haaško konvencijo iz leta 1961.⁶⁶ Zato bi moral biti rezultat – kljub

60 Max Planck Institute for Comparative and International Private Law, Comments on the European Commission's Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and authentic instruments in matters of succession and the creation of a European Certificate of Succession, *Rechtszeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht*, let. 74, 2010, str. 609–613.

61 Glej tudi četrti odstavek 22. člena Uredbe o dedovanju.

62 Glej ta razdelek, vprašanje 8.

63 Castelanoz Ruiz, Esperanza: in Calvo Caravaca, Alfonso-Luis/Davi, Angelo/Mansel in Heinz-Peter (ur.): *The EU Succession Regulation: A Commentary*, Cambridge University Press, 2016, str. 340 in nasl.

64 Damascelli, Domenico, *Diritto internazionale privato delle successioni a causa di morte*, Giuffrè, 2013, str. 56.

65 Glej ta del, razdelek I.

66 Uvodna izjava 52 Uredbe o dedovanju.

zgoraj omenjenemu razlikovanju med oporokami in državami članicami pogodbenicami Haaške konvencije iz leta 1961 – enak.

Pri presojanju o tem, ali je konkretno razpolaganje za primer smrti formalno veljavno po tej Uredbi, pristojni organ ne bi smel upoštevati mednarodnega elementa, ki je bil ustvarjen z goljufivim namenom izogniti se pravilom o formalni veljavnosti.

Če želi oseba spremeniti ali preklicati izbiro prava, mora v skladu s četrtem odstavkom 22. člena sprememba ali razveljavitev izpolnjevati obličnostne zahteve za spremembo ali preklic razpolaganja za primer smrti.

9. Katero pravo ureja materialno veljavnost izbire prava?

Tretji odstavek 22. člena določa, da se **materialna veljavnost izbire prava, ki se uporablja, presoja po izbranem pravu**; ali se torej za osebo, ki izbira pravo, lahko domneva, da razume, kaj dela, in s tem soglaša. Enako bi moralo veljati za dejanje, s katerim se izbira prava spremeni ali prekliče. Na izbiro prava ne vpliva dejstvo, da izbrano pravo ne omogoča izbire prava v dednih zadevah.⁶⁷ Nadalje, ker *professio iuris* pomeni neodvisno dejanje, nanj ne vpliva neveljavnost oporoke ali dogovora o dedovanju, katerega del je.⁶⁸

10. V kakšnih okoliščinah je priporočljivo, da oseba izbere pravo, ki se uporablja?

Splošno pravilo, ki se uporablja v večini primerov, ko oseba prava ni izbrala, je 21. člen, v skladu s katerim se uporablja pravo države, v kateri ima pokojnik običajno prebivališče ob smrti. Vendar pa je v nekaterih okoliščinah, na primer tistih, v katerih si posameznik med letom razdeli svoj čas med dvema državama ali pričakuje, da bo svoje prebivališče spremenil, običajno prebivališče težko določiti. Zaradi predvidljivosti rezultata bi bilo koristno izbrati pravo, ki se uporablja za dedovanje. Izbira prava je priporočljiva še zlasti za osebe, ki so se nastanile v tujini, vendar so še vedno tesno povezane s svojo državo izvora in želijo, da bi dedovanje potekalo v skladu s pravom te države.⁶⁹

V nasprotju s tem pa, če oseba ugotovi, da je pravo njenega državljanstva za načrtovanje dedovanja neugodno, ne more »potrditi« uporabe prava države, v kateri ima običajno prebivališče. To bi lahko postalo pomembno zaradi odstopne klavzule po drugem odstavku 21. člena in, kar je še pomembneje, tihe izbire prava po drugem odstavku 22. člena, če bi se okoliščine razlagale tako, da bi sprožile njuno uporabo. Zato je priporočljivo, da oseba »razveljavi« izbiro prava z izjavo, v kateri navede, da nikakor ne želi, da dedovanje poteka po pravu države njenega državljanstva (ali katerem koli drugem pravu), s čimer odpravi kakršen koli potencialni dvom v njene namene.⁷⁰

IV. VZORČNI DOGOVORI

☞ IZBIRA PRAVA

☞ ODPSTOP OD IZBIRE PRAVA

⁶⁷ Uvodna izjava 40 Uredbe o dedovanju.

⁶⁸ Rodríguez-Uría Suárez, nav. delo, str. 13.

⁶⁹ Damascelli, Domenico, I criteri di collegamento impiegati dal regolamento n. 650/2012 per la designazione della legge regolatrice della successione a causa di morte, v: Franzina, Pietro/Leandro, Antonio (ur.), Il diritto internazionale privato Europeo delle successioni *mortis causa*, Giuffrè, 2013, str. 99.

⁷⁰ Wautelet, nav. delo, str. 11.

BIBLIOGRAFIJA

- Andrae, M.:** *Internationales Familienrecht*. Nomos. Baden Baden. 2019.
- Bergquist, U., Damascelli, D.** [et al.]: *The EU Regulations on Matrimonial and Patrimonial Property*. Oxford University Press. Oxford. 2019.
- Castelanoz Ruiz, E.:** Calvo Caravaca, Alfonso-Luis/Davì, Angelo/Mansel, Heinz-Peter (ur.) *The EU Succession Regulation: A Commentary*, Cambridge University Press, 2016.
- Cazorla González, M.J.:** *Ley aplicable al régimen económico matrimonial después de la disolución del matrimonio tras la entrada en vigor del Reglamento UE 2016/1104*. Revista Internacional de Doctrina y Jurisprudencia, št. 21, december 2019.
- Damascelli, D.:** *Diritto internazionale privato delle successioni a causa di morte*, Giuffrè, 2013.
- Damascelli, D.:** *I criteri di collegamento impiegati dal regolamento n. 650/2012 per la designazione della legge regolatrice della successione a causa di morte*, v: Franzina, Pietro/Leandro, Antonio (ur.), *Il diritto internazionale privato Europeo delle successioni mortis causa*, Giuffrè, 2013.
- Dougan, F.:** *Matrimonial Property and Succession – The Interplay of Matrimonial Property Regimes Regulation and Succession Regulation*. V: Kramberger Škerl, J., Ruggeri, L., Viterbo, F. (ur.): *Case Studies and Best Practices Analysis to Enhance EU Family and Succession Law*. Working paper. Univerza v Camerinu. Camerino. 2019.
- Dougan, F.:** *Nova evropska pravila o pristojnosti, pravu, ki se uporablja ter priznavanju in izvrševanju odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov*. V: Galič, A., Kramberger Škerl, J. (ur.): *Liber Amicorum Dragica Wedam Lukić*. Pravna fakulteta. Ljubljana. 2019.
- Giobbi, M.:** *The law applicable to matrimonial property regimes after the Regulation (EU) No. 2016/1103. The impact upon the Italian law*, 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019 Conference Proceedings, let. 6, št. 1.
- Gray, J. and Quinzá Redondo, P.:** *Stress-Testing the EU Proposal on Matrimonial Property Regimes: Co-operation between EU private international law instruments on family matters and succession*. *Journal Family and Law*. November. 2013.
- Iglesias Buigues, J.L. and Palao Moreno, G.:** *Régimen económico matrimonial y efectos patrimoniales de las uniones registradas en la Unión Europea*. Ur. Tirant lo Blanch. 2019. <http://www.reei.org/index.php/revista/num37/recensiones/iglesias-buigues-jl-palao-moreno-g-dirs-regimen-economico-matrimonial-efectos-patrimoniales-uniones-registradas-union-europea-comentario-reglamentos-ue-n-20161103-20161104-valencia-tirant-lo-blanch-2019-583-pp>
- Knol Radoja, K.:** *Odstupanja od načela jedinstva nasljeđivanja u Uredbi EU-a o nasljeđivanju*, *Pravni vjesnik*, let. 35, št. 2, 2019.
- Ruggeri, L., Kunda, I. Winkler, S.** (ur.): *Family Property and Succession in EU Member States National Reports on the Collected Data*. Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet. 2019 Hrvatska. ISBN 978-953-8034-25-1.
- Marongiu Buonaiuti, F.,** in: Calvo Caravaca, Alfonso-Luis/Davì, Angelo/Mansel, Heinz-Peter (ur.) *The EU Succession Regulation: A Commentary*, Cambridge University Press, 2016.
- Max Planck Institute for Comparative and International Private Law,** *Comments on the European Commission's Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on jurisdiction, applicable law, recognition*

and enforcement of decisions and authentic instruments in matters of succession and the creation of a European Certificate of Succession, *Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht*, let. 74, 2010.

- Mota, H.:** *Regímenes matrimoniales y sucesión después de la disolución por muerte de un matrimonio transfronterizo: un caso de estudio*. Št. 21 (2019). *Revista Internacional de Doctrina y Jurisprudencia*.
- Mota, H.:** *La armonización de la ley aplicable a los regímenes matrimoniales en la Unión Europea. The long and winding road.*, in *Mónica Guzmán Zapater/Carlos Esplugues Mota (Dirs.) *Persona y familia en el nuevo modelo español de derecho internacional privado*, Valencia, Tirant lo Blanch, 2017 (a).
- Mota, H.:** *La protección de terceros en el Reglamento (UE) 2016/1103 (Protection of Third Parties in the Regulation (UE) 1103/2016)*, in *Anuario Español De Derecho Internacional Privado*, let. XVIII, 2018.
- Palao Moreno, G.:** *La determinación de la ley aplicable en los reglamentos en materia de régimen económico matrimonial y efectos patrimoniales de las uniones registradas 2016/1103 y 2016/1104*. *Revista española de derecho internacional*, ISSN 0034-9380, let. 71, št. 1, 2019.
- Pérez Vallejo, A.M.:** *Notas sobre la aplicación del Reglamento (UE) 2016/1103 a los pactos prematrimoniales en previsión de la ruptura matrimonial*. *Revista Internacional de Doctrina y Jurisprudencia*.
- Pogorelčnik Vogrinc, N.:** *Applicable Law in Matrimonial Property Regime*. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, let. 40, 2019, št. 3, str. 1075-1100.
- Rademacher, L.:** *Changing the past: retroactive choice of law and the protection of third parties in the European regulations on patrimonial consequences of marriages and registered partnerships*, Madrid, *Cuadernos de Derecho Transnacional*, let. 10, 1/2018.
- Pogorelčnik Vogrinc, N.:** *Mednarodna pristojnost v sporih glede premoženjskih razmerij med zakoncema*. V: *Podjetje in delo*. Let. 46 (2020). Št. 1, str. 198.
- Pogorelčnik Vogrinc, N.:** *Applicable Law in Matrimonial Property Regime Disputes*. V: *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*. Let. 40 (2019). Št. 3.
- Poretti, P.:** *Nadležnost, nadležna tijela i postupci prema Uredbi (EU) br. 650/2012 o nasljeđivanju*, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, let. 37, št. 1, 2016.
- Rodríguez-Uría Suárez, I.:** *La ley aplicable a las sucesiones mortis causa en el Reglamento (UE) 650/2012*, *InDret*, let. 2, 2013, *InDret*, str. 11, dostopno na SSRN: <https://www.ssrn.com/abstract=2266493> (5.5.2020).
- Wautelet, P.:** *Drafting choice of law and choice of court provisions under the EU Succession Regulation*, *Fifteen questions and some answers*, dostopno na: <https://orbi.uliege.be/bitstream/2268/207471/1/Wautelet%20Succession%20Regulation%20Choice%20of%20court%20choice%20of%20law.pdf> (4.5.2020).

SODBE SODIŠČA EU (SEU)

SODBA SODIŠČA EU (šesti senat) 13 julij 2000. - Group Josi Reinsurance Company SA proti Universal General Insurance Company (UGIC). Zadeva C-412/98, Oznaka ECLI: ECLI:EU:C:2000:399.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61998CJ0412&from=ES>

SODBA SODIŠČA EU (šesti senat) 1 marec 2005. Zadeva C-281/02. ECLI:EU:C:2005:120 in sklep ECLI:EU:C:2004:798. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-281/02>

SODBA SODIŠČA EU (tretji senat) 2 april 2009. Zadeva C-523/07). ECLI:EU:C:2009:225 in sklep ECLI:EU:C:2009:39. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-523/07>

SODBA SODIŠČA EU (tretji senat) 16 julij 2009. Zadeva C-168/08. Zbirka odločb 2009 I-06871. Oznaka ECLI: ECLI:EU:C:2009:474. Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Kokotta: 12 marec 2009. Oznaka: ECLI:EU:C:2009:152. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/ALL/?uri=CELEX-%3A62008CJ0168>

SODBA SODIŠČA EU (prvi senat) 23 maj 2019. Zadeva C-658/17. Sodba: ECLI:EU:C:2019:444 in sklep ECLI:EU:C: 2019:166. Številka CELEX: 62017CC0. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=sl&num=C-658/17&td=ALL>

**PRILOGA I,
VZORČNE DOLOČBE V FORMATU PDF**

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA

Dogovor o izbiri sodišča skleneta:

Gospod/Gospa **[IME IN PRIIMEK]**, rojen/a **[DATUM ROJSTVA]**, državljan/ka **[DRŽAVLJANSTVO]**, stanujoč/a na naslovu **[NASLOV]**, številka osebne izkaznice: **[ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]**

in

Gospod/Gospa **[IME IN PRIIMEK]**, po poklicu **[POKLIC]**, rojen/a **[DATUM ROJSTVA]**, državljan/ka **[DRŽAVLJANSTVO]**, stanujoč/a na naslovu **[NASLOV]**, številka osebne izkaznice: **[ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]**,

dne **[DATUM]** v/na **[KRAJ]**.

V skladu s 7. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 se v primerih iz 6. člena stranki lahko dogovorita, da so sodišča države članice, katere pravo se uporablja v skladu s točkama a in b prvega odstavka 26. člena, ali sodišča države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena, izključno pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med njima. Opozoriti je treba, da mora biti dogovor izražen v pisni obliki, datiran in podpisan s strani obeh strank.

Stranki se dogovorita:

da bodo sodišča **[VSTAVITE DRŽAVO]** izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah zakonske zveze zakoncev/bodočih zakoncev, ki je bila/bo sklenjena v/na **[KRAJ IN DATUM SKLENITVE ZAKONSKE ZVEZE]**.

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA GLEDE PREMOŽENJSKIH RAZMERIJ MED
ZAKONCEMA V POVEZAVI Z RAZVEZO ZAKONSKE ZVEZE, PRENEHANJEM
ŽIVLJENSKE SKUPNOSTI ALI RAZVELJAVITVIJO ZAKONSKE ZVEZE (PRVI
ODSTAVEK 5. ČLENA UREDBE (EU) 2016/1103)**

Zakonca se v skladu s prvim odstavkom 5. člena Uredbe (EU) 2016/1103 dogovorita o sodišču, ki bo pristojno za odločanje o njihnih premoženjskih razmerjih v povezavi s postopkom za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze.

Dogovor o izbiri sodišča skleneta:

Gospod/Gospa **[IME IN PRIIMEK]**, rojen/a **[DATUM ROJSTVA]**, državljan/ka **[DRŽAVLJANSTVO]**, stanujoč/a na naslovu **[NASLOV]**, številka osebne izkaznice: **[ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]**

in

Gospod/Gospa **[IME IN PRIIMEK]**, rojen/a **[DATUM ROJSTVA]**, državljan/ka **[DRŽAVLJANSTVO]**, stanujoč/a na naslovu **[NASLOV]**, številka osebne izkaznice: **[ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]**,

dne **[DATUM]** v/na **[KRAJ]**.

V skladu s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je sodišče države članice, ki je pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, lahko pristojno tudi odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so povezana s takim postopkom. Opozoriti je treba, da se bo namesto Uredbe (ES) 2201/2003 od 22. avgusta 2022 za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok.

Stranki se dogovorita:

da bodo sodišča **[VSTAVITE DRŽAVO]** izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah bodočih zakoncev, ki bosta sklenila zakonsko zvezo v/na **[KRAJ IN DATUM NAČRTOVANE SKLENITVE ZAKONSKE ZVEZE]**.

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA,
SKLENJEN PRED NOTARJEM/ODVETNIKOM**

Dogovor o izbiri prava pred menoj, gospodom/gospo [IME IN PRIIMEK NOTARJA/ODVETNIKA], notarjem notarske zbornice/odvetnikom odvetniške zbornice [IME ZBORNICE]

skleneta

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], rojen/a [DATUM ROJSTVA], državljan/ka [DRŽAVLJANSTVO], stanujoč/a na naslovu [NASLOV], številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]

in

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], rojen/a [DATUM ROJSTVA], državljan/ka [DRŽAVLJANSTVO], stanujoč/a na naslovu [NASLOV], številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE],

dne [DATUM] v/na [KRAJ].

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema,

se stranki dogovorita:

da se za premoženjska razmerja zakonske zveze, ki sta jo/jo bosta stranki sklenili [DATUM SKLENITVE ZAKONSKE ZVEZE] v/na [KRAJ], uporablja pravo [VSTAVITE DRŽAVO].

Izberite:

- a) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1103 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje samo za naprej, z drugimi besedami v prihodnosti.
- b) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1103 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje retroaktivno, vendar nima škodljivih učinkov na tretje osebe, ki izhajajo iz tega prava.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA V POGODBI O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ (VZOREC SPORAZUMA O PREMOŽENJSKIH RAZMERIJH ZAKONCEV ALI BODOČIH ZAKONCEV)

Uredba (EU) 2016/1103 zakoncema daje možnost izbire prava, ki se uporablja za vsebino premoženjskih posledic zakonske zveze. V ta namen so določena pravila iz prvega odstavka 22. člena, ki strankam ne zagotavljajo popolne svobode izbire. Stopnja te svobode je omejena s pogojem, da je izbrano pravo z njima tesno povezano zaradi običajnega prebivališča ali državljanstva.

Zato mora biti to pravo države, v kateri imata eden ali oba običajno prebivališče ali katere državljanstvo ima eden od zakoncev. V obeh primerih se upošteva čas sklenitve dogovora.

Pri teh vzorcih moramo upoštevati, da je dogovor veljaven ob sočasnem izpolnjevanju materialnih zahtev (24. člen) in obličnostnih zahtev (23. člen). Poleg tega mora biti pripravljen v pisni obliki, datiran in podpisan. Šteje se, da vsaka komunikacija po elektronskih sredstvih, ki zagotavlja trajen zapis dogovora, ustreza pisni obliki. V 23. členu je določeno tudi, da če pravo države običajnega prebivališča ob sklenitvi dogovora zanj določa dodatne obličnostne zahteve, je treba te upoštevati tudi te zahteve. Če imata stranki ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v različnih državah članicah in prava obeh držav predvidevata različne obličnostne zahteve za sklenitev dogovora, je ta formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve enega od obeh prav. Če ima v času sklenitve dogovora le eden od zakoncev običajno prebivališče v državi članici in zakon te države določa dodatne obličnostne zahteve za sklenitev dogovora, je treba izpolnjevati te zahteve.

POGODBA O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ MED ZAKONCEMA

V pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema se lahko vključijo različni dogovori glede organiziranja premoženja para. Materialno veljavnost sporazumov ali dogovorov, vključenih v pogodbe, bodo urejale določbe nacionalnega prava, ki se uporablja za premoženjski režim zakoncev. Nujne sestavine za formalno veljavnost so: pisna oblika, datum in podpis obeh strank. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, so enakovredne pisni obliki (prvi odstavek 25. člena).

Naslednji vzorec je mogoče prilagoditi zahtevam specifičnih predpisov vsake države, vendar le, če država dovoljuje take pogodbe in omogoča, da bodoča zakonca ali partnerja pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej vzpostavita želeni premoženjski režim med njima in skleneta dogovore, ki vplivajo na premoženje in upravljanje sredstev, ki sestavljajo skupno premoženje, ter določita odgovornost za dolgove ali obveznosti, pridobljene posamezno ali skupaj.

VZOREC DOGOVORA O PREMOŽENJSKIH RAZMERJIH MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA

V/na [KRAJ] dne [DATUM]

pred menoj, gospodom/gospo [IME IN PRIIMEK NOTARJA/ODVETNIKA], notarske zbornice / odvetniške zbornice [IME ZBORNICE]

se

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], polnoleten/na, številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE], z državljanstvom [DRŽAVLJANSTVO] in običajnim prebivališčem [KRAJ], ulica [ULICA] hišna številka [HIŠNA ŠT.]

in

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], polnoleten/na, številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE], z državljanstvom [DRŽAVLJANSTVO] in običajnim prebivališčem [KRAJ], ulica [ULICA] hišna številka [HIŠNA ŠT.],

Izberi:

- ki sta sklenila zakonsko zvezo dne [DATUM], v/na [KRAJ];
- ki bosta zakonsko zvezo sklenila [DATUM NAČRTOVANE SKLENITVE], v/na [KRAJ NAČRTOVANE SKLENITVE],

DOGOVORITA:

Izberite in določite dogovor glede premoženjskih režimov v skladu z interesom in voljo strank.¹

PRVIČ: Za zakonsko zvezo bo veljal premoženjski režim [VNESITE REŽIM], ki ga ureja pravo [VSTAVITE DRŽAVO].

INFORMACIJE:

- a. Za zakonske režime posameznih držav glej tabelo pri vprašanju 11.
- b. Izberite režim, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema:

Na podlagi svobode sklepanja pogodb, kar sprejemajo tudi prava nekaterih držav, glej tabelo pri vprašanju 12.

Premoženjska skupnost: Premoženje, ki ga je pridobil eden od zakoncev, načeloma postane last obeh, oba zakonca pa bosta morda morala plačati dolgove posameznega zakonca, ne glede na to, kdo jih je prevzel. V primeru prenehanja premoženjske skupnosti se premoženje razdeli med zakonca ali med preživelega zakonca in zapuščino drugega zakonca.

Podrejeno skupno premoženje: V času zakonske zveze je vse premoženje last zakonca, ki ga je pridobil, vse dolgove pa mora plačati tisti zakonec, ki jih je prevzel. Vendar pa se po smrti ali razvezi neto vrednost obstoječega premoženja obeh zakoncev običajno razdeli med zakonca ali med preživelega zakonca in zapuščino drugega zakonca.

Skupnost povečanega premoženja: Vse premoženje je last zakonca, ki ga je pridobil, vse dolgove pa mora poravnati tisti zakonec, ki jih je prevzel. Po prenehanju režima se izračuna povečanje premoženja vsakega zakonca med zakonsko zvezo, zakonec z večjim povečanjem premoženja pa mora drugemu plačati razliko. Pravo, ki se uporablja, lahko določa fiksne, prožne ali poenostavljene rešitve, na primer pavšalni znesek, zlasti v primeru prenehanja zakonske zveze zaradi smrti.

Ločitev premoženja: Sklenitev zakonske zveze v ničemer ne vpliva na premoženje in dolgove vsakega zakonca. V primeru razveze zakonske zveze in/ali smrti se premoženje ne deli, prav tako ne bo izenačena nobena vrednost.

Drugo _____.

DRUGIČ: Če bosta zakonca skupaj pridobila katero koli premoženje, se bo lastništvo določilo _____ (odločite se, ali bo vključeno samo premoženje, pridobljeno med sklenitvijo zakonske zveze, ali tudi premoženje ali njegov del, ki je bilo pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze).

TRETJIČ: Premoženje enega od zakoncev ne bo odgovarjalo dolgovom, obveznostim in odgovornostim, ki jih je prevzel drugi zakonec _____.

ČETRTIČ: V času sklenitve tega dogovora imata zakonca premoženje, sredstva in dolgove v državah, naštetih v Prilogi: _____.

PETIČ V primeru razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske skupnosti se obe stranki sporazumeta _____.

ŠESTIČ: V zvezi z zakonsko zvezo obstajajo naslednji dogovori, ki so priloženi v Prilogi _____.

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI OBIČAJNEGA
PREBIVALIŠČA V DRŽAVI ČLANICI OB SKLENITVI DOGOVORA O UREDITVI
PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ**

Dogovor o izbiri prava skleneta:

v/na [KRAJ] dne [DATUM]

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], po poklicu [POKLIC], rojen/a [DATUM ROJSTVA], državljan/ka [DRŽAVLJANSTVO] stanujoč/a na naslovu [NASLOV], številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]

in

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], po poklicu [POKLIC], rojen/a [DATUM ROJSTVA], državljan/ka [DRŽAVLJANSTVO] stanujoč/a na naslovu [NASLOV], številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE].

Dogovor mora biti sklenjen v skladu z zahtevami iz 23. in 24. člena Uredbe (EU) 2016/1103 o dogovorih glede izbire prava in 25. člena o dogovorih o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema. Tako dogovor prava, ki se uporablja, kot tudi dogovor o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema morata biti v pisni obliki, datirana in podpisana, pri čemer velja, da so komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, enakovredne pisni obliki v skladu s prvim odstavkom 23. člena in prvim odstavkom 25. člena Uredbe (EU) 2016/1103.

Zakonca lahko izbereta nacionalno pravo katere koli države članice, če je to pravo običajnega prebivališča obeh ali enega od njiju (točka a prvega odstavka 22. člena in prvi odstavek 33. člena Uredbe 2016/1103) ob sklenitvi dogovora. Ob tem je treba upoštevati obličnostne zahteve iz 23. in 25. člena Uredbe 2016/1103:

a) Kadar pravo države članice, v kateri imata oba zakonca v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij običajno prebivališče, za take dogovore določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.

Klavzula: Oba zakonca izjavljata/potrujeta, da imata v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med njima običajno prebivališče v/na: _____.

b) Kadar imata zakonca ob sklenitvi dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij običajno prebivališče v različnih državah članicah in prava obeh držav predvidevajo različne obličnostne zahteve za sklenitev takega dogovora, je ta formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve enega od obeh prav.

Klavzula: Zakonca imata v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij običajno prebivališče v različnih državah članicah. Eden od njih prebiva v _____, drugi pa v _____.

Obstajata dve možnosti:

– Dogovor izpolnjuje zahteve samo ene od obeh držav. Ta država je: _____.

– Dogovor izpolnjuje zahteve obeh držav. Stranki se lahko nato odločita uporabiti pravo naslednje države: _____.

c) Kadar ima na dan sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema le eden od njiju običajno prebivališče v državi članici in pravo te države določa dodatne obličnostne zahteve za take dogovore med zakoncema, veljajo te zahteve.

Klavzula: Oba zakonca izjavljata/potrjujejo, da imata v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med njima običajno prebivališče v državi članici: _____.

Treba je pripraviti ustrezno klavzulo za konkretni primer in jo vključiti v dogovore, ki jih stranki lahko skleneta, v predlog za likvidacijo medsebojnih premoženjskih razmerij ali v tožbo pred pristojnim sodiščem.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA ZA POSTOPEK PRENEHANJA ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI RAZVEZE ZAKONSKE ZVEZE

**(pristojnost za odločanje o premoženjskopравnih režimih med zakoncema, ki se vzpostavi s
tožbo: zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019)**

Dogovor o izbiri prava skleneta

v/na **[KRAJ]** dne **[DATUM]**

pred menoj, gospodom/gospo **[IME IN PRIIMEK NOTARJA]**, notarjem notarske zbornice **[IME ZBORNICE]**

Gospod/Gospa **[IME IN PRIIMEK]**, po poklicu **[POKLIC]**, rojen/a **[DATUM ROJSTVA]** državljan/ka **[DRŽAVLJANSTVO]**, stanujoč/a na naslovu **[NASLOV]**, številka osebne izkaznice: **[ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]**

in

Gospod/Gospa **[IME IN PRIIMEK]**, po poklicu **[POKLIC]**, rojen/a **[DATUM ROJSTVA]** državljan/ka **[DRŽAVLJANSTVO]**, stanujoč/a na naslovu **[NASLOV]**, številka osebne izkaznice: **[ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]**.

Najprej je treba razjasniti nekaj vprašanj:

– Uredba (EU) 2016/1103 se uporablja v Belgiji, Bolgariji, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Španiji, Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, na Cipru, v Luksemburgu, na Malti, na Nizozemskem, v Avstriji, na Portugalskem, v Sloveniji, na Finskem in na Švedskem.

– V skladu s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je sodišče države članice, ki je pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, lahko pristojno tudi odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so povezana s takim postopkom. Opozoriti je treba, da se bo namesto Uredbe (ES) 2201/2003 od 22. avgusta 2022 za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok.

Prav tako je treba spomniti, da Uredba (EU) 1259/2010 svoje področje uporabe v skladu s 1. členom omejuje na primere kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti ter izključuje predhodna vprašanja, kot je denimo razveljavitev zakonske zveze v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti.

– Glede na uvodne izjave 32, 33 in 34, bi morala Uredba (EU) 2016/1103 težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakonu v skladu z Uredbo (EU) 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) 2201/2003. Glede prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze točka a 8. člena Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in

prenehanje življenjske skupnosti, določa, da se uporabi pravo običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, ki je v našem primeru država članica EU.

Stranki se sporazumeta glede prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med njima:

Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu: V skladu s/z [ŠT. ČLENA] členom Državlanskega zakonika [DRŽAVE], se uporablja pravo [DRŽAVE] kot države običajnega prebivališča takoj po sklenitvi zakonske zveze.

Izberite člen glede na državo: Poiščite ustrezen člen v tabelah v odgovoru na vprašanje 11 (zakoniti premoženjski režim v vsaki državi). Izberite ustreznega.

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA ZA ZAKONSKE ZVEZE, SKLENJENE PRED 29. JANUARJEM 2019

Dogovor o izbiri prava skleneta

v/na [KRAJ] dne [DATUM]

pred menoj, gospodom/gospo [IME IN PRIIMEK NOTARJA], notarjem notarske zbornice [IME ZBORNICE]

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], po poklicu [POKLIC], rojen/a [DATUM ROJSTVA] državljan/ka [DRŽAVLJANSTVO], stanujoč/a na naslovu [NASLOV], številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE]

in

Gospod/Gospa [IME IN PRIIMEK], po poklicu [POKLIC], rojen/a [DATUM ROJSTVA] državljan/ka [DRŽAVLJANSTVO], stanujoč/a na naslovu [NASLOV], številka osebne izkaznice: [ŠT. OSEBNE IZKAZNICE].

Najprej je treba razjasniti nekaj vprašanj:

– Uredba (EU) 2016/1103 se uporablja v Belgiji, Bolgariji, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Španiji, Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, na Cipru, v Luksemburgu, na Malti, na Nizozemskem, v Avstriji, na Portugalskem, v Sloveniji, na Finskem in na Švedskem.

– V skladu s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je sodišče države članice, ki je pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, lahko pristojno tudi odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so povezana s takim postopkom. Opozoriti je treba, da se bo namesto Uredbe (ES) 2201/2003 od 22. avgusta 2022 za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok.

Prav tako se je treba zavedati, da Uredba 1259/2010 svoje področje uporabe v skladu s 1. členom omejuje na primere kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti ter izključuje predhodna vprašanja, kot je denimo razveljavitev zakonske zveze v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti.

– Glede na uvodne izjave 32, 33 in 34, bi morala Uredba (EU) št. 2016/1103 težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakoncu v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) 2201/2003. Poleg tega glede prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze točka a 8. člena Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske

zveze in prenehanje življenjske skupnosti, določa, da se uporabi pravo običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, ki je v našem primeru država članica EU.

Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019:

– Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez poznejšega dogovora o izbiri prava: V skladu s/z [ŠT. ČLENA] členom [ZAKONA, KI VSEBUJE DOLOČBE MEDNARODNEGA ZASEBNEGA PRAVA] države, v kateri prebivata zakonca, se uporablja pravo države zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze.

Stranki se sporazumeta glede prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskopravnega režima med njima:

– Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019, v katerih sta zakonca po tem datumu izbrala pravo, ki se uporablja, ali zakonske zveze, sklenjene po tem datumu in v katerih sta zakonca izbrala pravo, ki se uporablja: pravo države članice EU, ki sta ga stranki izbrali in svojo odločitev uradno potrdili dne [DATUM], se uporablja v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, 22. člen in nasl.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA GLEDE SKUPNEGA PREMOŽENJA V POSTOPKU ZA PRENEHANJE ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI ZA RAZVEZO ZAKONSKE ZVEZE

Pravo, ki se uporablja za premoženjskopравни režim med zakoncema, je treba pogosto določiti v času, ko teče postopek za prenehanje življenjske skupnosti ali za razvezo zakonske zveze (5. člen) ali ob smrti enega od zakoncev (4. člen).

Ker je razveza zakonske zveze najpogostejši postopek, povezan z delitvijo skupnega premoženja, se pri določanju prava, ki se uporablja, lahko v te postopke vključijo naslednje določbe.

Pravo, ki se uporablja za postopek razveze zakonske zveze, določa Uredba Sveta (EU) 1259/2010, ki v 8. členu določa, da se med drugim lahko uporabi pravo zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, pod pogojem, da več kot eno leto pred začetkom postopka pred sodiščem tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob začetku sodnega postopka tam še vedno prebiva. Če bi med vložitvijo tožbe in prenehanjem življenjske skupnosti preteklo več kot eno leto, se uporablja pravo države, katere državljana sta oba zakonca v trenutku vložitve tožbe. Če prava ni mogoče določiti po drugih naveznih okoliščinah se uporabi pravo sodišča.

PRAVO, KI SE UPORABLJA.

Najprej je treba razjasniti nekaj vprašanj:

– Uredba (EU) 2016/1103 se uporablja v Belgiji, Bolgariji, na Cipru, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Španiji, Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, na Cipru, v Luksemburgu, na Malti, na Nizozemskem, v Avstriji, na Portugalskem, v Sloveniji, na Finskem in na Švedskem.

– Uredba (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema v 5. členu določa, da je sodišče države članice pristojno za sprejem vloge za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze na podlagi te Uredbe. Člen 5 določa, da je sodišče države članice pristojno za sprejem vloge za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, ki določa sodišča, ki so v tej državi pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema v zvezi s tako vlogo, brez poseganja v prvi odstavek 2. člena, in ki bo spremenjena od 22. avgusta 2022, ko se bo za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok, saj bo njeno področje uporabe med drugim vplivalo na civilne zadeve v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in razveljavitvijo zakonske zveze.

Prav tako se je treba zavedati, da Uredba 1259/2010 svoje področje uporabe v skladu s 1. členom omejuje na primere kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti ter izključuje predhodna vprašanja, kot je denimo razveljavitev zakonske zveze v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti.

– Glede na uvodne izjave 32, 33 in 34, bi morala Uredba (EU) št. 2016/1103 težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakoncu v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) 2201/2003.

PRAVO, KI SE UPORABLJA PRI PRENEHANJU ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI OZIROMA RAZVEZI ZAKONSKE ZVEZE

Točka a 8. člena Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, določa, da se uporabi pravo običajnega prebivališča zakoncev, ko se je pred sodiščem začel postopek.

Ta Uredba se uporablja v šestnajstih državah EU, ki sodelujejo pri okrepljenem sodelovanju na tem področju. To so: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Francija, Grčija, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nemčija, Portugalska, Romunija, Slovenija in Španija.

Klavzula: V skladu s 5. členom Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, sta se zakonca dogovorila, da bosta določila pravo **[DRŽAVA]** kot pravo, ki se uporablja.

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA ZA PREMOŽENJSKA RAZMERJA MED ZAKONCEMA

Izberite ustrezno možnost.

1. Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu:

a. Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu, ko zakonca nimata istega državljanstva: Uporablja se **[ŠT. ČLENA]** člen Državlanskega zakonika **[DRŽAVE]** in pravo **[DRŽAVE]**, saj gre za državo prebivališča zakoncev takoj po sklenitvi zakonske zveze.

b. Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu, ko sta imela zakonca ob sklenitvi zakonske zveze isto državljanstvo: Za zakonsko zvezo se uporablja skupno osebno pravo zakoncev.

2. Zakonske zveze, sklenjene po 29. januarju 2019: V skladu z Uredbo Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, točko a prvega odstavka 26. člena, se uporablja pravo **[DRŽAVA]** kot države, v kateri sta imela zakonca običajno prebivališče po sklenitvi zakonske zveze.

3. Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019, v katerih sta zakonca po tem datumu določila pravo, ki se uporablja, ali zakonske zveze, ki so bile sklenjene in v katerih sta zakonca določila pravo, ki se uporablja: Pravo **[DRŽAVE]**, o katerem sta se stranki sporazumeli in svoj dogovor uradno potrdili dne **[DATUM]**, se uporablja v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, 22. člen in nasl.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri sodišča skleneta

1. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

in

2. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

dne [DATUM] v/na [KRAJ].

V skladu s 7. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti,

se stranki dogovorita,

da so sodišča v [VSTAVI DRŽAVO ČLANICO] izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah partnerske skupnosti, ki je bila registrirana dne [DATUM REGISTRACIJE] v/na [KRAJ REGISTRACIJE].

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED BODOČIMA REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri sodišča skleneta

1. **[IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]**

in

2. **[IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]**

dne **[DATUM]** v/na **[KRAJ]**.

V skladu s 7. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti,

se stranki dogovorita,

da so sodišča v **[VSTAVI DRŽAVO ČLANICO]** izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah partnerske skupnosti, ki jo stranki nameravata registrirati **[VSTAVITE DATUM IN KRAJ REGISTRACIJE PARTNERSKE SKUPNOSTI, ČE STA TA PODATKA ZNANA]**.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri prava skleneta

1. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

in

2. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

dne [DATUM] v/na [KRAJ].

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti,

se stranki dogovorita,

da se za premoženjske posledice njune partnerske skupnosti, ki sta jo stranki registrirali [DATUM REGISTRACIJE] v/na [KRAJ REGISTRACIJE] uporablja pravo [VSTAVITE DRŽAVO].

IZBERITE:

- a) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje samo za naprej.
- b) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje za nazaj.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED BODOČIMA REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri prava skleneta

1. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

in

2. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

dne [DATUM] v/na [KRAJ].

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskoopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti,

se stranki dogovorita,

da se za premoženjske posledice njune partnerske skupnosti, ki jo stranki nameravata registrirati **[VSTAVITE DATUM IN KRAJ REGISTRACIJE, ČE STA ZNANA]** uporablja pravo **[VSTAVITE DRŽAVO]**.

Podpis:

Podpis:

SPREMEMBA DOGOVORA O IZBIRI PRAVA

To spremembo dogovora o izbiri prava skleneta

1. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

in

2. [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

dne [DATUM] v/na [KRAJ].

Stranki sta sklenili dogovor o izbiri prava dne [DATUM] v/na [KRAJ], s katerim sta določili, da pravo [VSTAVITE DRŽAVO] ureja premoženjskopravne posledice njune registrirane partnerske skupnosti.

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (v nadaljevanju Uredba (EU) 2016/1104),

se stranki dogovorita

za spremembo prava, ki se uporablja za premoženjskopravne posledice njune partnerske skupnosti, ki sta jo stranki registrirali [DATUM REGISTRACIJE] v/na [KRAJ REGISTRACIJE], in kot merodajno pravo določita pravo [VSTAVITE DRŽAVO].

IZBERITE:

- a) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104 sprememba izbire prava, ki se uporablja, učinkuje samo za naprej.
- b) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104 sprememba izbire prava, ki se uporablja, učinkuje za nazaj.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA

Dogovor o izbiri sodišča sklenejo

[IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

in

[IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

in

[IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]

....

dne [DATUM] v/na [KRAJ].

V skladu s prvim odstavkom 5. člena *Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju,*

se stranke dogovorijo,

da so sodišča **[VSTAVI DRŽAVO ČLANICO]**, kot države članice, katere pravo je izbrano kot pravo, ki se uporablja, izključno pristojna za odločanje o dedovanju premoženja, ki pripada **[IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [DRŽAVLJANSTVO], [NASLOV]**.

Podpis:

Podpis:

Podpis:

IZBIRA PRAVA, KI SE UPORABLJA

dne [DATUM] v/na [KRAJ]

Spodaj podpisani [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [NASLOV], državljan [VSTAVITE DRŽAVO], v skladu s prvim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, izbiram pravo [VSTAVITE DRŽAVO] kot pravo, ki se uporablja za dedovanje mojega premoženja.

Podpis:

ODSTOP OD IZBIRE PRAVA

dne [DATUM] v/na [KRAJ]

Spodaj podpisani [IME IN PRIIMEK], [DATUM ROJSTVA], [NASLOV], državljan [VSTAVITE DRŽAVO], izjavljam, da nikakor ne želim, da se pravo [VSTAVITE DRŽAVO] kot pravo države mojega državljanstva uporablja pri dedovanju mojega premoženja v skladu z 22. členom Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

Podpis:

**PRILOGA II,
VZORČNE DOLOČBE V FORMATU PDF,
KI OMOGOČA VNOS SPREMEMB¹**

¹ Prosimo, upoštevajte, da obrazci vsebujejo menije s seznamami, v katerem so navedene vse države Evropske unije, da bi omogočili hitrejšo pripravo modela.

Bralec pa ima tudi možnost, da vnese druge države, ki niso države članice Evropske unije, in sicer tako, da ime države vpiše v posebno prazno polje.

Ta tehnološka rešitev olajša pripravo osnutka z največjo mero prilagodljivosti konkretnemu primeru. Pri vnašanju držav naj bralec obvezno upošteva omejitve glede izbire pristojnih sodišč in merodajnega prava, ki so pojasnjene v smernicah za sklepanje dogovorov o izbiri sodišč in dogovorov o izbiri prava.

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA

Dogovor o izbiri sodišča skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

V skladu s 7. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 se v primerih iz 6. člena stranki lahko dogovorita, da so sodišča države članice, katere pravo se uporablja v skladu s točkama a in b prvega odstavka 26. člena, ali sodišča države članice, v kateri je bila zakonska zveza sklenjena, izključno pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med njima. Opozoriti je treba, da mora biti dogovor izražen v pisni obliki, datiran in podpisan s strani obeh strank.

Stranki se dogovorita:

da bodo sodišča v/na izključno pristojna za odločanje o
premoženjskih posledicah,
v/na

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA GLEDE PREMOŽENJSKIH RAZMERIJ MED
ZAKONCEMA V POVEZAVI Z RAZVEZO ZAKONSKE ZVEZE, PRENEHANJEM
ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI RAZVELJAVITVIJO ZAKONSKE ZVEZE
(PRVI OdstAVEK 5. ČLENA UREDBE (EU) 2016/1103)**

Zakonca se v skladu s prvim odstavkom 5. člena Uredbe (EU) 2016/1103 dogovorita o sodišču, ki bo pristojno za odločanje o njunih premoženjskih razmerjih v povezavi s postopkom za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze.

Dogovor o izbiri sodišča skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

V skladu s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je sodišče države članice, ki je pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, lahko pristojno tudi odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so povezana s takim postopkom. Opozoriti je treba, da se bo namesto Uredbe (ES) 2201/2003 od 22. avgusta 2022 za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok.

Stranki se dogovorita:

da bodo sodišča v/na izključno pristojna za odločanje o
premoženjskih posledicah,
v/na

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA,
SKLENJEN PRED NOTARJEM/ODVETNIKOM**

Dogovor o izbiri prava:

Pred menoj,,
.....,

skleneta:

.....,
.....,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,
.....,
....., številka osebne izkaznice

dne v/na

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema.

Se stranki dogovorita:

da bodo sodišča v/na izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah,
v/na

Izberite:

- a) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1103 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje samo za naprej, z drugimi besedami v prihodnosti.
- b) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1103 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje retroaktivno, vendar nima škodljivih učinkov na tretje osebe, ki izhajajo iz tega prava.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA V POGODBI O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ (VZOREC SPORAZUMA O PREMOŽENJSKIH RAZMERIJH ZAKONCEV ALI BODOČIH ZAKONCEV)

Uredba (EU) 2016/1103 zakoncema daje možnost izbire prava, ki se uporablja za vsebino premoženjskih posledic zakonske zveze. V ta namen so določena pravila iz prvega odstavka 22. člena, ki strankam ne zagotavljajo popolne svobode izbire. Stopnja te svobode je omejena s pogojem, da je izbrano pravo z njima tesno povezano zaradi običajnega prebivališča ali državljanstva.

Zato mora biti to pravo države, v kateri imata eden ali oba običajno prebivališče ali katere državljanstvo ima eden od zakoncev. V obeh primerih se upošteva čas sklenitve dogovora.

Pri teh vzorcih moramo upoštevati, da je dogovor veljaven ob sočasnem izpolnjevanju materialnih zahtev (24. člen) in obličnostnih zahtev (23. člen). Poleg tega mora biti pripravljen v pisni obliki, datiran in podpisan. Šteje se, da vsaka komunikacija po elektronskih sredstvih, ki zagotavlja trajen zapis dogovora, ustreza pisni obliki. V 23. členu je določeno tudi, da če pravo države običajnega prebivališča ob sklenitvi dogovora zanj določa dodatne obličnostne zahteve, je treba te upoštevati tudi te zahteve. Če imata stranki ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v različnih državah članicah in prava obeh držav predvidevata različne obličnostne zahteve za sklenitev dogovora, je ta formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve enega od obeh prav. Če ima v času sklenitve dogovora le eden od zakoncev običajno prebivališče v državi članici in zakon te države določa dodatne obličnostne zahteve za sklenitev dogovora, je treba izpolnjevati te zahteve.

POGODBA O UREDITVI PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ MED ZAKONCEMA

V pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema se lahko vključijo različni dogovori glede organiziranja premoženja para. Materialno veljavnost sporazumov ali dogovorov, vključenih v pogodbe, bodo urejale določbe nacionalnega prava, ki se uporablja za premoženjski režim zakoncev. Nujne sestavine za formalno veljavnost so: pisna oblika, datum in podpisa obeh strank. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, so enakovredne pisni obliki (prvi odstavek 25. člena).

Naslednji vzorec je mogoče prilagoditi zahtevam specifičnih predpisov vsake države, vendar le, če država dovoljuje take pogodbe in omogoča, da bodoča zakonca ali partnerja pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej vzpostavita želeni premoženjski režim med njima in skleneta dogovore, ki vplivajo na premoženje in upravljanje sredstev, ki sestavljajo skupno premoženje, ter določita odgovornost za dolgove ali obveznosti, pridobljene posamezno ali skupaj.

VZOREC DOGOVORA O PREMOŽENJSKIH RAZMERJIH MED ZAKONCEMA ALI BODOČIMA ZAKONCEMA

Pred menoj,, ,
.....,

.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
....., številka osebne izkaznice

dne v/na

Izberi:

Ki sta sklenila zakonsko zvezo dne v/na,
registrirano v z registrsko številko

Ki bosta zakonsko zvezo sklenila dne v/na

Dogovorita:

Izberite in določite dogovor glede premoženjskih režimov v skladu z interesom in voljo strank.

PRVIČ: Za zakonsko zvezo bo veljal premoženjski režim,
ki ga ureja pravo

Informacije:

- a) Za zakonske režime posameznih držav.
- b) Izberite režim, ki ureja premoženjska razmerja med zakoncema:

Premoženjska skupnost: Premožanje, ki ga je pridobil eden od zakoncev, načeloma postane last obeh, oba zakonca pa bosta morda morala plačati dolgove posameznega zakonca, ne glede na to, kdo jih je prevzel. V primeru prenehanja premoženjske skupnosti se premožanje razdeli med zakonca ali med preživelega zakonca in zapuščino drugega zakonca.

Podrejeno skupno premoženje: V času zakonske zveze je vse premoženje last zakonca, ki ga je pridobil, vse dolgove pa mora plačati tisti zakonec, ki jih je prevzel. Vendar pa se po smrti ali razvezi neto vrednost obstoječega premoženja obeh zakoncev običajno razdeli med zakonca ali med preživelega zakonca in zapuščino drugega zakonca.

Skupnost povečanega premoženja: Vse premoženje je last zakonca, ki ga je pridobil, vse dolgove pa mora poravnati tisti zakonec, ki jih je prevzel. Po prenehanju režima se izračuna povečanje premoženja vsakega zakonca med zakonsko zvezo, zakonec z večjim povečanjem premoženja pa mora drugemu plačati razliko. Pravo, ki se uporablja, lahko določa fiksne, prožne ali poenostavljene rešitve, na primer pavšalni znesek, zlasti v primeru prenehanja zakonske zveze zaradi smrti.

Ločitev premoženja: Sklenitev zakonske zveze v ničemer ne vpliva na premoženje in dolgove vsakega zakonca. V primeru razveze zakonske zveze in/ali smrti se premoženje ne deli, prav tako ne bo izenačena nobena vrednost.

Drugo

DRUGIČ: Če bosta zakonca skupaj pridobila katero koli premoženje, se bo lastništvo določilo (odločite se, ali bo vključeno samo premoženje, pridobljeno med sklenitvijo zakonske zveze, ali tudi premoženje ali njegov del, ki je bilo pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze)

TRETIČ: Premoženje enega od zakoncev ne bo odgovarjalo dolgovom, obveznostim in odgovornostim, ki jih je prevzel drugi zakonec

ČETRTIČ: V času sklenitve tega dogovora imata zakonca premoženje, sredstva in dolgove v državah, naštetih v Prilogi

PETIČ: V primeru razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske skupnosti se obe stranki sporazumeta

ŠESTIČ: V zvezi z zakonsko zvezo obstajajo naslednji dogovori, ki so priloženi v Prilogi

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA, NA PODLAGI OBIČAJNEGA
PREBIVALIŠČA V DRŽAVI ČLANICI OB SKLENITVI DOGOVORA O UREDITVI
PREMOŽENJSKOPRAVNIH RAZMERIJ**

Dogovor o izbiri prava skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

Dogovor mora biti sklenjen v skladu z zahtevami iz 23. in 24. člena Uredbe (EU) 2016/1103 o dogovorih glede izbire prava in 25. člena o dogovorih o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema. Tako dogovor prava, ki se uporablja, kot tudi dogovor o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema morata biti v pisni obliki, datirana in podpisana, pri čemer velja, da so komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, enakovredne pisni obliki v skladu s prvim odstavkom 23. člena in prvim odstavkom 25. člena Uredbe (EU) 2016/1103.

Zakonca lahko izbereta nacionalno pravo katere koli države članice, če je to pravo običajnega prebivališča obeh ali enega od njiju (točka a prvega odstavka 22. člena in prvi odstavek 33. člena Uredbe 2016/1103) ob sklenitvi dogovora. Ob tem je treba upoštevati obličnostne zahteve iz 23. in 25. člena Uredbe 2016/1103:

- a) Kadar pravo države članice, v kateri imata oba zakonca v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij običajno prebivališče, za take dogovore določa dodatne obličnostne zahteve, se uporabljajo te zahteve.

Klavzula: Oba zakonca izjavljata, da imata v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med njima običajno prebivališče v/na

- b) Kadar imata zakonca ob sklenitvi dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij običajno prebivališče v različnih državah članicah in prava obeh držav predvidevajo različne obličnostne zahteve za sklenitev takega dogovora, je ta formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve enega od obeh prav.

Klavzula: Zakonca imata v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij običajno prebivališče v različnih državah članicah. Eden od njih prebiva v, drugi pa v

- Dogovor izpolnjuje zahteve samo ene od obeh držav. Ta država je:
 - Dogovor izpolnjuje zahteve obeh držav. Stranki se lahko nato odločita uporabiti pravo naslednje države:
- c) Kadar ima na dan sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema le eden od njiju običajno prebivališče v državi članici in pravo te države določa dodatne obličnostne zahteve za take dogovore med zakoncema, veljajo te zahteve.

Klavzula: Zakonec izjavlja, da ima v času sklenitve dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema običajno prebivališče v državi članici:

Treba je pripraviti ustrezno klavzulo za konkretni primer in jo vključiti v dogovore, ki jih stranki lahko skleneta, v predlog za likvidacijo medsebojnih premoženjskih razmerij ali v tožbo pred pristojnim sodiščem.

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI PRAVA ZA POSTOPEK PRENEHANJA ŽIVLJENJSKE
SKUPNOSTI ALI RAZVEZE ZAKONSKE ZVEZE**

(pristojnost za odločanje o premoženjskopравnih režimih med zakoncema, ki se
vzpostavi s tožbo: zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019)

Dogovor o izbiri prava skleneta:

Pred menoj,,
.....,
.....,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,
.....,
....., številka osebne izkaznice

dne v/na

Najprej je treba razjasniti nekaj vprašanj:

- Uredba (EU) 2016/1103 se uporablja v Belgiji, Bolgariji, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Španiji, Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, na Cipru, v Luksemburgu, na Malti, na Nizozemskem, v Avstriji, na Portugalskem, v Sloveniji, na Finskem in na Švedskem.
- V skladu s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je sodišče države članice, ki je pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, lahko pristojno tudi odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so povezana s takim postopkom. Opozoriti je treba, da se bo namesto Uredbe (ES) 2201/2003 od 22. avgusta 2022 za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok.

Prav tako je treba spomniti, da Uredba (EU) 1259/2010 svoje področje uporabe v skladu s 1. členom omejuje na primere kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti ter izključuje predhodna vprašanja, kot je denimo razveljavitev zakonske zveze v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti.

- Glede na uvodne izjave 32, 33 in 34, bi morala Uredba (EU) 2016/1103 težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakoncu v skladu z Uredbo (EU) 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) 2201/2003. Glede prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze točka a 8. člena Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, določa, da se uporabi pravo običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, ki je v našem primeru država članica EU.

Stranki se sporazumeta glede prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med njima:

Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu, ko zakonca nimata istega državljanstva: uporablje se pravo, v skladu s členom Državlanskega zakonika kot državeobičajnega prebivališča takoj po sklenitvi zakonske zveze.

Podpis:

Podpis:

**DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA ZA ZAKONSKE ZVEZE,
SKLENJENE PRED 29. JANUARJEM 2019**

Dogovor o izbiri prava skleneta:

.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

Najprej je treba razjasniti nekaj vprašanj:

- Uredba (EU) 2016/1103 se uporablja v Belgiji, Bolgariji, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Španiji, Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, na Cipru, v Luksemburgu, na Malti, na Nizozemskem, v Avstriji, na Portugalskem, v Sloveniji, na Finskem in na Švedskem.
- V skladu s 5. členom Uredbe (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je sodišče države članice, ki je pristojno za odločanje o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, lahko pristojno tudi odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, ki so povezana s takim postopkom. Opozoriti je treba, da se bo namesto Uredbe (ES) 2201/2003 od 22. avgusta 2022 za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok.

Prav tako se je treba zavedati, da Uredba 1259/2010 svoje področje uporabe v skladu s 1. členom omejuje na primere kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti ter izključuje predhodna vprašanja, kot je denimo razveljavitev zakonske zveze v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti.

- Glede na uvodne izjave 32, 33 in 34, bi morala Uredba (EU) št. 2016/1103 težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakoncu v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) 2201/2003.

Poleg tega glede prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze točka a 8. člena Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, določa, da se uporabi pravo običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, ki je v našem primeru država članica EU.

Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019:

- Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez poznejšega dogovora o izbiri prava: V skladu z zakona države, v kateri prebivata zakonca, se uporablja pravo države zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze, to je pravo

Stranki se sporazumeta glede prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskopравnega režima med njima:

- Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019, v katerih sta zakonca po tem datumu izbrala pravo, ki se uporablja, ali zakonske zveze, sklenjene po tem datumu in v katerih sta zakonca izbrala pravo, ki se uporablja: to je pravo države članice EU, ki sta ga stranki izbrali in svojo odločitev uradno potrdili dne, se uporablja v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, 22. člen in nasl.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA GLEDE SKUPNEGA PREMOŽENJA V POSTOPKU ZA PRENEHANJE ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ALI ZA RAZVEZO ZAKONSKE ZVEZE

Pravo, ki se uporablja za premoženjskopравни režim med zakoncema, je treba pogosto določiti v času, ko teče postopek za prenehanje življenjske skupnosti ali za razvezo zakonske zveze (5. člen) ali ob smrti enega od zakoncev (4. člen).

Ker je razveza zakonske zveze najpogostejši postopek, povezan z delitvijo skupnega premoženja, se pri določanju prava, ki se uporablja, lahko v te postopke vključijo naslednje določbe.

Pravo, ki se uporablja za postopek razveze zakonske zveze, določa Uredba Sveta (EU) 1259/2010, ki v 8. členu določa, da se med drugim lahko uporabi pravo zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, pod pogojem, da več kot eno leto pred začetkom postopka pred sodiščem tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob začetku sodnega postopka tam še vedno prebiva. Če bi med vložitvijo tožbe in prenehanjem življenjske skupnosti preteklo več kot eno leto, se uporablja pravo države, katere državljana sta oba zakonca v trenutku vložitve tožbe. Če prava ni mogoče določiti po drugih naveznih okoliščinah se uporabi pravo sodišča.

PRAVO, KI SE UPORABLJA

Najprej je treba razjasniti nekaj vprašanj:

- Uredba (EU) 2016/1103 se uporablja v Belgiji, Bolgariji, na Cipru, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Španiji, Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, na Cipru, v Luksemburgu, na Malti, na Nizozemskem, v Avstriji, na Portugalskem, v Sloveniji, na Finskem in na Švedskem.
- Uredba (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema v 5. členu določa, da je sodišče države članice pristojno za sprejem vloge za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze na podlagi te Uredbe. Člen 5 določa, da je sodišče države članice pristojno za sprejem vloge za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze na podlagi Uredbe (ES) 2201/2003, ki določa sodišča, ki so v tej državi pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema v zvezi s tako vlogo, brez poseganja v prvi odstavek 2. člena, in ki bo spremenjena od 22. avgusta 2022, ko se bo za družinske spore začela uporabljati nova Uredba (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok, saj bo njeno področje uporabe med drugim vplivalo na civilne zadeve v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in razveljavitvijo zakonske zveze.

Prav tako se je treba zavedati, da Uredba 1259/2010 svoje področje uporabe v skladu s 1. členom omejuje na primere kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti ter izključuje predhodna vprašanja, kot je denimo razveljavitev zakonske zveze v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti.

- Glede na uvodne izjave 32, 33 in 34, bi morala Uredba (EU) št. 2016/1103 težiti h koncentraciji pristojnosti za premoženjska razmerja med zakoncema v državi članici, katere sodišča obravnavajo dedovanje po zakoncu v skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012, ali razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v skladu z Uredbo Sveta (ES) 2201/2003.

.....,
.....,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,
.....,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

PRAVO, KI SE UPORABLJA PRI PRENEHANJU ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI OZIROMA RAZVEZI ZAKONSKE ZVEZE

Točka a 8. člena Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, določa, da se uporabi pravo običajnega prebivališča zakoncev, ko se je pred sodiščem začel postopek.

Ta Uredba se uporablja v šestnajstih državah EU, ki sodelujejo pri okrepljenem sodelovanju na tem področju. To so: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Francija, Grčija, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nemčija, Portugalska, Romunija, Slovenija in Španija.

Klavzula:

V skladu s 5. členom Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, sta se zakonca dogovorila, da bosta določila pravo kot pravo, ki se uporablja.

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA, KI SE UPORABLJA ZA PREMOŽENJSKA RAZMERJA MED ZAKONCEMA

1. Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu:
 - a) Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu, ko zakonca nimata istega državljanstva: uporablja se, člen Državlanskega zakonika, saj gre za državo prebivališča zakoncev takoj po sklenitvi zakonske zveze.
 - b) Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019 in brez dogovora o izbiri prava po tem datumu, ko sta imela zakonca ob sklenitvi zakonske zveze isto državljanstvo: Za zakonsko zvezo se uporablja skupno osebno pravo zakoncev:
2. Zakonske zveze, sklenjene po 29. januarju 2019: V skladu z Uredbo Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, točko a prvega odstavka 26. člena, se uporablja pravo, kot države, v kateri sta imela zakonca običajno prebivališče po sklenitvi zakonske zveze.
3. Zakonske zveze, sklenjene pred 29. januarjem 2019, v katerih sta zakonca po tem datumu določila pravo, ki se uporablja, ali zakonske zveze, ki so bile sklenjene in v katerih sta zakonca določila pravo, ki se uporablja: Pravo, o katerem sta se stranki sporazumeli in svoj dogovor uradno potrdili dne, se uporablja v skladu z Uredbo (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, 22. člen in nasl.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri sodišča skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

V skladu s 7. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskoopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti.

Stranki se dogovorita:

da so sodišča v/na izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah partnerske skupnosti, ki je bila registrirana dne v/na

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA MED BODOČIMA REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri sodišča skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

V skladu s 7. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskoopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti,

Stranki se dogovorita:

da so sodišča v/na izključno pristojna za odločanje o premoženjskih posledicah partnerske skupnosti, ki jo stranki nameravata registrirati v/na

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri prava skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice

dne v/na

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti.

Se stranki dogovorita:

da se za premoženjske posledice njune partnerske skupnosti, ki sta jo stranki registrirali,
v/na uporablja pravo

Izberite:

- a) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1103 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje samo za naprej, z drugimi besedami v prihodnosti.
- b) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1103 izbira prava, ki se uporablja, učinkuje retroaktivno, vendar nima škodljivih učinkov na tretje osebe, ki izhajajo iz tega prava.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI PRAVA MED BODOČIMA REGISTRIRANIMA PARTNERJEMA

Dogovor o izbiri prava skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti.

Stranki se dogovorita:

da se za premoženjske posledice njune partnerske skupnosti, ki jo stranki nameravata registrirati v/na uporablja pravo

Podpis:

Podpis:

SPREMEMBA DOGOVORA O IZBIRI PRAVA

To spremembo dogovora o izbiri prava skleneta:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

Stranki sta sklenili dogovor o izbiri prava dne, v/na, s katerim sta določili, da pravo ureja premoženjskopravne posledice njune registrirane partnerske skupnosti.

V skladu z 22. členom Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopравnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (v nadaljevanju Uredba (EU) 2016/1104),

Se stranki dogovorita:

za spremembo prava, ki se uporablja za premoženjskopravne posledice njune partnerske skupnosti, ki sta jo stranki registrirali, v/na in kot merodajno pravo določita pravo

Izberite:

- a) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104 sprememba izbire prava, ki se uporablja, učinkuje samo za naprej.
- b) V skladu z drugim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) 2016/1104 sprememba izbire prava, ki se uporablja, učinkuje za nazaj.

Podpis:

Podpis:

DOGOVOR O IZBIRI SODIŠČA

Dogovor o izbiri sodišča sklenejo:

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

in

.....,,
.....,,
....., številka osebne izkaznice,

dne v/na

V skladu s prvim odstavkom 5. člena Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju,

Se stranke dogovorijo:

da so sodišča kot države članice, katere pravo je izbrano kot pravo, ki se uporablja, izključno pristojna za odločanje o dedovanju premoženja, ki pripada,
....., naslov stalnega bivališča

Podpis:

Podpis:

Podpis:

IZBIRA PRAVA, KI SE UPORABLJA

Spodaj podpisani, , številka osebne izkaznice
..... ,
v , v skladu s prvim odstavkom 22. člena Uredbe (EU) št. 650/2012
Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in
izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega
potrdila o dedovanju, izbiram pravo kot pravo, ki se uporablja
za dedovanje mojega premoženja.

dne v/na

Podpis:

ODSTOP OD IZBIRE PRAVA

Spodaj podpisani, , številka osebne izkaznice

..... ,
v , izjavljam, da nikakor ne želim, da se pravo
..... kot pravo države mojega državljanstva uporablja pri
dedovanju mojega premoženja v skladu z 22. členom Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in
Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in
sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

dne v/na

Podpis:

